

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2025

Eliška Vlková

Univerzita Pardubice
Fakulta Ekonomicko-správní

Veřejné podpory
Diplomová práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2024/2025

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Eliška Vlková**
Osobní číslo: **E23897**
Studijní program: **N0488A050008 Řízení rozvoje obcí a regionů**
Téma práce: **Veřejné podpory**
Zadávací katedra: **Ústav správních a sociálních věd**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je analýza právní úpravy veřejných podpor včetně příslušné judikatury Soudního dvora Evropské unie a to zejména v oblasti energetiky a recentních subvencí v reakci na zvyšování cen elektřiny a plynu. Poznatky budou syntetizovány a vyvozeny závěry ohledně mezí podpor, které jsou vnímané jako právem dovolené.

Osnova:

- Ochrana hospodářské soutěže.
- Právní rámec poskytování veřejné podpory v EU a v České republice.
- Mechanismy kontroly a schvalování veřejné podpory.
- Veřejné podpory v energetickém sektoru.
- Reakce na zvyšování cen energií (2022-2023).
- Meze a limity veřejné podpory.

Rozsah pracovní zprávy: **cca 50 stran**
Rozsah grafických prací: **–**
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

DE BÚRCA, Gráinne a Paul CRAIG. *EU Law: text, cases, and materials*. 7. vydání. Oxford: Oxford University Press, 2020. ISBN 9780198859840.
LÓPÉZ, Juan J. Piemas a Leigh HANCHER. *Research Handbook on European State Aid Law*. UK: Edward Elgar Publishing, 2021. ISBN: 9781789909241.
PARCU, Pier L., Giorgio MONTI a Marco BOTTA. *EU State Aid Law*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, 2020. ISBN: 9781788975247.
RAINER, Arnold et al. *Evropské právo*. 5. vydání. Praha: C.H.Beck, 2014. ISBN: 978-80-7400-546-6.
RAUS, David a Andrea ORŠULOVÁ. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN: 978-80-7598-447-0.
TOMÁŠEK, Michal. *Smlouva o fungování EU; Smlouva o EU; Listina základních práv EU: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2022. ISBN:978-80-7676-508-5.
VERSCHUUR, Steven a Cecilia SBROLLI, 2020. The European Green Deal and State Aid: The Guidelines on State Aid for Environmental Protection and Energy Towards the Future. *European State Aid Law Quarterly* [online]. JSTOR, 19(3), 284–89 [cit. 2024-06-27]. Dostupné z: <https://www.jstor.org/stable/48685810>

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jana Janderová, Ph.D.**
Ústav správních a sociálních věd

Datum zadání diplomové práce: **1. září 2024**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2025**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

doc. Ing. Viktor Prokop, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2024

Prohlašuji:

Práci s názvem Veřejné podpory jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 15. 04. 2025

Eliška Vlková v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych vyjádřila své upřímné poděkování JUDr. Janě Janderové, Ph.D., vedoucí této diplomové práce, za její odborné vedení, cenné rady a vstřícný přístup, který mi poskytovala v průběhu celého zpracování práce. Paní doktorka Janderová je osobností, ke které hluboce vzhlížím a která zásadním způsobem ovlivnila můj vztah k právu během celého pětiletého studia. Její ochota pomoci, důvěra a podpora pro mě byly neocenitelné.

Poděkování patří rovněž mé rodině a blízkým přátelům za jejich trvalou podporu a vytvoření zázemí, které mi umožnilo plně se věnovat studiu během celého vysokoškolského vzdělávání.

ANOTACE

Diplomová práce se zaměřuje na právní rámec veřejné podpory v energetickém sektoru v kontextu evropského práva a konkrétních opatření přijatých Českou republikou v letech 2022–2023 v reakci na energetickou krizi. Práce analyzuje podmínky slučitelnosti jednotlivých forem podpory s pravidly vnitřního trhu podle článku 107 a 108 SFEU a hodnotí praktické limity jejich implementace. Důraz je kladen na právní aspekty podpory, nikoli na její ekonomickou efektivitu. Vedle právní analýzy je využita také metoda právní komparace, zejména při porovnání unijního a českého přístupu k poskytování krizových podpor. Výsledkem práce je syntéza hlavních zjištění o mezích veřejné podpory v mimořádných situacích.

KLÍČOVÁ SLOVA

veřejná podpora, státní podpora, energetika, energetická krize, Evropská unie, Smlouva o fungování EU, hospodářská soutěž, Evropská komise, krizová opatření, Pokyny pro státní podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky (CEEAG), Dočasný krizový rámec pro opatření státní podpory (TCF), Dočasný krizový a transformační rámec pro opatření státní podpory (DKTR), Obecné nařízení o blokových výjimkách (GBER), Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS), notifikace, slučitelnost podpory, limity státní podpory

TITLE

Legal Framework of State Aid in the Energy Sector in the Context of the Energy Crisis (2022–2023)

ANNOTATION

This thesis focuses on the legal framework of state aid in the energy sector in the context of European Union law and specific measures adopted by the Czech Republic in 2022–2023 in response to the energy crisis. It analyses the compatibility of different types of aid with the internal market rules under Articles 107 and 108 of the Treaty on the Functioning of the EU and evaluates the practical limits of their implementation. The emphasis is placed on legal rather than economic aspects of aid. In addition to legal analysis, the thesis uses legal comparison, particularly when contrasting the EU's and the Czech Republic's approaches to crisis support schemes. The findings provide insight into the legal boundaries of permissible state aid in times of extraordinary disruption.

KEYWORDS

state aid, public support, energy sector, energy crisis, European Union, Treaty on the Functioning of the EU, competition law, European Commission, crisis measures, Climate, Energy and Environmental Aid Guidelines (CEEAG), Temporary Crisis Framework (TCF), Temporary Crisis and Transition Framework (TCTF), General Block Exemption Regulation (GBER), The Office for the Protection of Competition (Czech Competition Authority), notification, compatibility of aid, legal boundaries of permissible state aid

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	12
ÚVOD	14
1 OCHRANA HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE.....	15
1.1 Význam ochrany hospodářské soutěže v EU.....	15
1.2 Hlavní zásady a cíle ochrany hospodářské soutěže	17
1.2.1 Zásady hospodářské soutěže	17
1.2.2 Cíle ochrany hospodářské soutěže	19
2 METODOLOGICKÝ RÁMEC PRÁCE	20
3 PRÁVNÍ RÁMEC POSKYTOVÁNÍ VEŘEJNÉ PODPORY V EVROPSKÉ UNII.....	22
3.1 Definice veřejné podpory dle Smlouvy o fungování EU.....	22
3.1.1 Pojem podnik a hospodářská činnost.....	23
3.1.2 Výkon veřejné moci.....	23
3.1.3 Státní původ	25
3.1.4 Zvýhodnění	28
3.2 Kritéria pro posuzování veřejné podpory	30
3.2.1 Selektivita	30
3.2.2 Účinek na obchod mezi členskými státy a potenciál narušení hospodářské soutěže	31
3.3 Výjimky z obecného zákazu veřejné podpory	32
3.3.1 Výjimky podle Smlouvy o fungování EU	32
3.3.2 Výjimky podle ONBV	34
3.3.3 Výjimky schválené rozhodnutím Evropské komise	35
4 ROLE EVROPSKÉ KOMISE	38
4.1 Kompetence a činnost Evropské komise v oblasti veřejné podpory	38
4.2 Mechanismy kontroly a schvalování veřejné podpory	39

4.2.1	Proces notifikace veřejné podpory	39
4.2.2	Formální vyšetřování veřejné podpory	40
4.2.3	Ex post kontrola a vymáhání pravidel	42
5	PRÁVNÍ ÚPRAVA VEŘEJNÉ PODPORY V ČESKÉ REPUBLICE	45
5.1	Základní legislativa týkající se veřejné podpory	45
5.2	Role a kompetence Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS)	48
5.2.1	Postavení a činnost ÚOHS jako národního regulátora veřejné podpory	48
5.2.2	Klíčové kompetence ÚOHS v oblasti veřejné podpory	49
5.2.3	Spolupráce ÚOHS s Evropskou komisí	50
6	VEŘEJNÁ PODPORA V ENERGETICE: VÝZNAM A FORMY	52
6.1	Význam veřejné podpory v energetickém sektoru	53
6.2	Formy veřejné podpory v oblasti energetiky vymezené právem EU	54
6.2.1	Podpora obnovitelných zdrojů energie	56
6.2.2	Kapacitní mechanismy a zajištění stability dodávek	58
6.2.3	Dočasné krizové mechanismy	60
7	REAKCE NA ZVYŠOVÁNÍ CEN A ENERGIÍ (2022-2023)	62
7.1	Přehled některých opatření na úseku veřejné podpory v rámci ČR	64
7.1.1	Kompenzace energeticky náročným podnikům za nepřímé náklady na emisní povolenky	64
	Dopad na hospodářskou soutěž	67
7.1.2	Podpora na výstavbu nového bloku v JE Dukovany	67
	Dopad na hospodářskou soutěž	68
7.1.3	Podpora pro teplárny na snížení koncových cen	69
	Dopad na hospodářskou soutěž	70
7.1.4	Podpora na pomoc velkým českým výrobcům energie	71
	Dopad na hospodářskou soutěž	72
7.1.5	Kompenzace rozdílu mezi tržní a zastropovanou cenou energií pro podniky	73

Dopad na hospodářskou soutěž.....	74
7.1.6 Provozní podpora výroby biometanu.....	74
Dopad na hospodářskou soutěž.....	75
8 SHRNU TÍ MEZÍ A LIMITŮ VEŘEJNÉ PODPORY V OBLASTI ENERGETIKY V LETECH 2022-2023 V ČR.....	77
8.1 Shrnutí hlavních zjištění	77
8. 2 Identifikace limitů právní úpravy	78
8. 3. Limity v aplikační praxi v ČR	79
ZÁVĚR	81
POUŽITÁ LITERATURA	83

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

CEEAG – Climate, Energy and Environmental Aid Guidelines

ČR – Česká republika

DKTR – Dočasný krizový a transformační rámec

energetický zákon – zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), ve znění pozdějších předpisů

EU – Evropská unie

HS – hospodářská soutěž

Komise – Evropská Komise

Lisabonská smlouva – Lisabonská smlouva pozměňující Smlouvu o Evropské unii a Smlouvu o založení Evropského společenství, podepsaná 13. prosince 2007

MSP – malé a střední podniky

ONBV – obecné nařízení o blokových výjimkách – tj. nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, ve znění pozdějších předpisů

OZE – obnovitelné zdroje energie

podpora – státní podpora, veřejná podpora

POZE – podpora obnovitelných zdrojů energie

Rada – Rada Evropské unie

SFEU – Smlouva o fungování Evropské unie

Smlouvy – Smlouva o fungování Evropské unie a Smlouva o Evropské unii

SOHZ – služby obecného hospodářského zájmu

Soudní dvůr – Soudní dvůr Evropské unie

Společenství – Evropské společenství

Srov. – srovnej

ÚOHS – Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

ÚSC – územně samosprávný celek

zákon o ochraně HS – Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů

zákon o ÚOHS – Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů

zákon o veřejné podpoře – Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů

ÚVOD

Veřejná podpora je jedním z klíčových nástrojů, jimiž mohou státy reagovat na výjimečné ekonomické situace a strukturální výzvy. V období krize, jakou představovala energetická nestabilita let 2022–2023, nabyla její role ještě většího významu. Nejedná se však pouze o finanční pomoc podnikům, ale o komplexní systém právně definovaných podmínek, jejichž prostřednictvím se stát snaží stabilizovat trh, chránit spotřebitele a zároveň naplňovat strategické cíle v oblasti klimatu, udržitelnosti a energetické bezpečnosti.

Energetická krize, která propukla v důsledku geopolitického napětí a války na Ukrajině, zásadně proměnila rámec, ve kterém evropské státy mohly poskytovat veřejnou podporu. Výrazný nárůst cen energií, ohrožení dodávek a nutnost rychlé transformace směrem k udržitelnosti vyžadovaly intenzivní zásahy států do tržního prostředí. Veřejná podpora se v tomto období stala nejen nástrojem krizového řízení, ale také klíčovým prostředkem k prosazování dlouhodobých klimatických a strukturálních cílů.

Zejména sektor energetiky se v důsledku své strategické povahy dostal do centra pozornosti. Rychle přijatá opatření, mimořádné rámce státní podpory, ale také národní specifika ukázaly řadu otázek týkajících se souladu s unijním právem, efektivity zvolených nástrojů i meze legálně přijatelné pomoci podnikům. Vedle potřebné flexibility totiž zůstává klíčovým požadavkem ochrana hospodářské soutěže a rovného postavení na jednotném trhu.

Diplomová práce se zaměřuje na právní aspekty veřejné podpory v energetice, s důrazem na opatření přijatá Českou republikou v letech 2022–2023. Cílem je analyzovat jejich soulad s unijním právem, identifikovat meze právem dovolené podpory a zhodnotit praktické limity její implementace. Práce kombinuje právní analýzu s komparativním přístupem a čerpá ze smluvního základu práva Evropské unie, rozhodovací praxe Komise i judikatury Soudního dvora Evropské unie. Analýza vybraných opatření současně ilustruje, jakým způsobem byly principy veřejné podpory aplikovány v kontextu mimořádné hospodářské situace.

1 OCHRANA HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

V rámci hospodářské soutěže mají fyzické osoby a právnické osoby možnost svobodně rozvíjet svoji soutěžní činnost na trhu. Jsou přitom však povinny dbát právně závazných pravidel hospodářské soutěže, a zároveň nesmí své účasti v hospodářské soutěži zneužít. Zájem na dosažení co největšího hospodářského prospěchu může ale směřovat k porušení těchto pravidel. Z tohoto důvodu musí být kladen důraz na ochranu hospodářské soutěže před ilegálními praktikami¹.

1.1 Význam ochrany hospodářské soutěže v EU

Jedním z cílů Evropské unie (dále jen „EU“) je vytvořit jednotný vnitřní trh bez hranic, tzn. zajistit volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu na celém území EU (tj. čtyři základní svobody)². Jednotný trh zejména podporuje růst a hospodářskou soutěž (dále jen „HS“), vytváří nové příležitosti pro podniky v EU a umožňuje jim jednodušší přístup na domácí trh; také podporuje konkurenceschopnost podniků, zejména malých a středních podniků (dále jen „MSP“), a posiluje postavení a ochranu spotřebitelů³. Pro zajištění toku čtyř základních svobod musela EU postupně odstranit právní, technické a administrativní překážky, aby umožnila svobodné obchodování a podnikání ve všech členských zemích. V důsledku této péče EU mohly podniky především rozšířit svou činnost, vlivem hospodářské soutěže se zpravidla snížily ceny a podniky zajistily mj. větší a pro spotřebitele příznivější výběr (např. výrazně levnější ceny hovorů a tarifů, letenek apod.). Zároveň se ale EU musí neustále snažit o to, aby větší svoboda, kterou jednotný trh pro podniky a spotřebitele přináší, nenarušovala takové atributy, jakými jsou např. spravedlnost, hospodářská soutěž, ochrana spotřebitele nebo udržitelnost životního prostředí. EU, konkrétně prostřednictvím Evropské Komise (dále jen „Komise“), proto úzce spolupracuje s příslušnými orgány a zúčastněnými subjekty v jednotlivých členských státech. Takto může prosazovat dodržování platných pravidel HS, a lidé a podniky tak mohou plně využívat příležitosti, které jednotný trh nabízí⁴.

¹ RAUS, David, ORŠULOVA Andrea. Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář- 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 2. ISBN: 978-80-7598-447-0.

² Dle Čl. 26 Smlouvy o fungování EU.

³ Viz publikace Evropská rada, 2024. Jednotný trh EU. In: consilium.europa.eu [online]. Brusel: Evropská rada, 26. září 2024 [cit. 2025-02-11]. Dostupné z: [Jednotný trh EU - Consilium](https://consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/0926/)

⁴ Viz publikace Generální ředitelství pro komunikaci, 2020. Jednotný trh. In: op.europa.eu [online]. Brusel: Úřad pro publikace Evropské unie, 28. října 2020 [cit. 2025-02-11]. Dostupné z: <https://data.europa.eu/doi/10.2775/89827>

Základní úprava týkající se HS, kterou může Komise prosazovat, je obsažena ve Smlouvě o fungování Evropské Unie (dále jen „SFEU“), dle které je ochrana HS klíčovým principem fungování jednotného trhu EU. V rámci vnitřního trhu EU je jistě žádoucí systém pravidel, který účinně brání jejímu porušování– ideálně takový, který mu zcela zamezí. Efektivní omezení těchto zásahů je jednou z podmínek nezbytných pro řádné fungování jednotného trhu. Právě SFEU obsahuje normy a opatření, která tvoří základ systému zaměřeného na ochranu HS před jejím narušením, vyloučením, ohrožením či jiným omezením.⁵ Upravuje oblast ochrany HS s cílem udržet její existující úroveň, zajistit její další vývoj a případně zakázat praktiky, které by tomu zabránily⁶. Jedním z principů soutěžního práva obecně je zajištění funkčního konkurenčního trhu. Konkurence spočívá mj. v tom, že na sebe jednotlivé tržní subjekty působí a ovlivňují tak cenu a kvalitu poskytovaného plnění. Konkurence mezi tržními subjekty přináší spotřebitelům řadu výhod, jako jsou zpravidla nižší ceny, širší nabídka, vyšší kvalita a lepší dostupnost. Aby se předešlo porušování HS, SFEU subjektům soutěžního práva zakazuje praktiky, které by narušily či úplně odstranily konkurenci a zajišťuje pro všechny subjekty soutěžního práva stejné a spravedlivé podmínky. Tím přispívá k férovým obchodním praktikám, podněcuje zavádění inovací a přispívá ku prospěchu spotřebitele⁷.

V případě absence účinné regulace ze strany Evropské unie by podniky mohly zneužívat hospodářskou soutěž ve snaze maximalizovat svůj zisk, aniž by čelily jakýmkoli následkům, což by mělo dopad jak na trh samotný, na jeho účastníky, ale i na jeho adresáty – na spotřebitele. Bez existence jasně vymezených pravidel by navíc mohla soutěž na volném trhu snadno degenerovat v důsledku kartelizace či monopolizace, čímž by ztratila svůj účel. Právo hospodářské soutěže tak plní nejen ekonomickou funkci, ale představuje i *systémovou záruku* spravedlivého, otevřeného a nediskriminačního trhu. Bez dosažení celospolečenského konsenzu o podstatě, druzích a praktických postupech při ochraně HS by veškerá snaha o vytvoření jednotného soutěžního prostoru v rámci EU nebyla udržitelná a postrádala by smysl⁸.

⁵ Dle čl. 101 Smlouvy o fungování EU.

⁶ RAUS, David, ORŠULOVA Andrea. Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář- 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019, s. 3. ISBN: 978-80-7598-447-0.

⁷ TOMÁŠEK, Michal et al. *Smlouva o fungování EU; Smlouva o EU; Listina základních práv EU: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 405. ISBN: 978-80-7676-508-5.

⁸ KUPČÍK, Jan a kol. *Moderní soutěžní právo a ekonomie*. Praha: C.H. Beck, 2024, s. 44. ISBN: 978-80-7400-973-0.

1.2 Hlavní zásady a cíle ochrany hospodářské soutěže

Evropská politika hospodářské soutěže je klíčovým pilířem jednotného trhu, který je jednou z největších předností EU. Zavedením společných pravidel se EU především snaží snížit obchodní náklady a otevřít trhy. Vytvoření jednotného trhu EU nejenže zabraňuje tomu, aby jedna společnost – nebo země – získala konkurenční výhodu nad ostatními tím, že se vyhne regulacím; ale také to znamená, že podniky mohou prodávat své výrobky a služby kdekoli v rámci území EU za stejných podmínek⁹.

Politika hospodářské soutěže v EU má především zajišťovat spravedlivou HS. Pravidla, která v oblasti hospodářské soutěže zakotvují články 101 až 109 SFEU, vycházejí z pěti hlavních zásad:

- zákaz veškerých dohod mezi podniky, jejich sdruženími a jednání ve vzájemné shodě, to vše s cílem vyloučení, omezení nebo narušení HS na vnitřním trhu;
- zákaz zneužití dominantního postavení na trhu;
- kontrola spojování podniků (fúze);
- zákaz *veřejné podpory* neslučitelné s vnitřním trhem;
- kontrola poskytování služeb obecného hospodářského zájmu.

Cílem těchto zásad je vytvořit pravidla pro ochranu konkurenčního prostředí a předcházet jejich porušování.

1.2.1 Zásady hospodářské soutěže

Dle Čl. 101 odst. 1 SFEU jsou s vnitřním trhem neslučitelné, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, pokud by takové dohody mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy EU a pokud by jejich účelem nebo důsledkem bylo vyloučení, omezení nebo narušení HS na vnitřním trhu. Dohody nebo rozhodnutí, jakými jsou například kartely, a které tento článek zakazuje, jsou neplatná od počátku¹⁰. Čl. 101 SFEU se vztahuje na dohody mezi konkurenty (tzv. horizontální dohody) a na dohody uvnitř výrobního řetězce (tzv. vertikální dohody – např. mezi výrobcem a distributorem).

⁹ Viz publikace Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž, 2018. EU competition policy in action. In: op.europa.eu [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 23. února 2018 [cit. 2025-02-11]. Dostupné z: <https://data.europa.eu/doi/10.2763/897035>.

¹⁰ Dle Čl. 101 odst. 2 Smlouvy o fungování EU.

SFEU však připouští výjimky ze zákazu dohod mezi podniky, a to v případě, že dohody přispívají ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku¹¹. Pokud tedy pozitivní účinky dohody na hospodářskou soutěž převažují nad účinky, které hospodářskou soutěž poškozují, dohoda prospívá hospodářské soutěži a je tedy slučitelná s unijním právem. Tyto výhody ale musí spotřebitelům vykompenzovat omezení, které je spojeno s narušením HS¹².

Dle Čl. 102 SFEU je s vnitřním trhem neslučitelné, a proto zakázané, aby jeden nebo více podniků zneužívaly dominantního postavení na vnitřním trhu nebo jeho podstatné části, pokud by to mohlo ovlivnit obchod mezi členskými státy. Podnik může HS porušit tím, že disponuje vysokou tržní silou na relevantním trhu, a této síly zneužívá. Samo o sobě dominantní postavení však HS neporušuje. Podniku je ale připisována určitá odpovědnost, která s dominantním postavením přichází. „*Nesmí se k újmě ostatním dopouštět jednání, které je umožněno pouze jeho tržní silou.*“¹³

Nařízení Rady č. 139/2004 se zaměřuje na spojování podniků a jejich kontrolu. Ve svém Čl. 2 odst. 3 vymezuje, které spojení bude považováno za neslučitelné se společným trhem. Pokud spojením podniků vznikne nebo se posílí dominantní postavení na trhu, a takové spojení zásadně naruší účinnou HS na společném trhu nebo na jeho podstatné části, bude prohlášeno za neslučitelné se společným trhem EU.

Dle Čl. 106 SFEU odst. 2 podniky, které byly státem (veřejnou mocí) pověřeny poskytováním určitých služeb obecného hospodářského zájmu nebo ty, které mají povahu fiskálního monopolu, také podléhají pravidlům HS. Tato pravidla nesmí právně nebo fakticky bránit plnění zvláštních úkolů, které podnikům byly svěřeny. Stát podniky pověřuje, jelikož by za normálních tržních podmínek nebyly služby poskytovány v požadovaném rozsahu, kvalitě či by nebyly dostupné vůbec (typicky například dodávka energie, veřejná doprava)¹⁴.

¹¹ Dle Čl. 101 odst. 3 Smlouvy o fungování EU.

¹² TOMÁŠEK, Michal et al. *Smlouva o fungování EU; Smlouva o EU; Listina základních práv EU: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 413. ISBN: 978-80-7676-508-5.

¹³ TOMÁŠEK, Michal et al. *Smlouva o fungování EU; Smlouva o EU; Listina základních práv EU: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 419. ISBN: 978-80-7676-508-5.

¹⁴ TOMÁŠEK, Michal et al. *Smlouva o fungování EU; Smlouva o EU; Listina základních práv EU: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022, s. 429. ISBN: 978-80-7676-508-5.

1.2.2 Cíle ochrany hospodářské soutěže

Cílem zásad ochrany HS je vytvořit právní základ pro ochranu konkurenčního prostředí před nekalými praktikami a snažit se předcházet porušování dané legislativy. EU tak hlídá, aby podniky nepoškozovaly svým jednáním ani spotřebitele, ani svou konkurenci (tj. aby nedocházelo k diskriminaci a aby zájmy spotřebitele byly chráněny). Monitoruje tedy HS prostřednictvím pověřených orgánů a v případě porušení ukládá sankce či stanovuje blokové výjimky¹⁵. Dle Čl. 103 odst. 2 SFEU je cílem předpisů (nařízení nebo směrnic) zejména:

- a) zajistit dodržování zákazů, které jsou uvedeny v článku 101 odst. 1 a v článku 102 SFEU, a to tím, že stanoví pokuty a penále;
- b) určit prováděcí pravidla k čl. 101 odst. 3 a zároveň přihlédnout k tomu, že je nutno zajistit účinný dozor při co největším zjednodušení správní kontroly;
- c) v případě potřeby podrobněji vymezit rozsah v jakém budou články 101 a 102 uplatňovány v jednotlivých hospodářských odvětvích;
- d) vymezit, jakou úlohu bude mít Komise a Soudní dvůr EU při provádění ustanovení uvedených v tomto odstavci;
- e) vymezit jaký bude poměr mezi vnitrostátními právními předpisy a ustanoveními tohoto oddílu (případně předpisy přijatými na základě tohoto článku).

Ochrana HS tak představuje nejen základní princip fungování jednotného trhu EU, ale i klíčový nástroj k zajištění rovného a transparentního prostředí pro podnikání. Právě s ohledem na její význam je nezbytné, aby každé veřejné opatření, včetně poskytování veřejné podpory, bylo posuzováno také z hlediska jeho dopadů na soutěžní prostředí v rámci EU.

¹⁵ DE BÚRCA, Gráinne a Paul CRAIG. *EU Law: text, cases, and materials* – 7. vydání. Oxford: Oxford University Press, 2020, s. 959 až 960. ISBN: 9780198859840.

2 METODOLOGICKÝ RÁMEC PRÁCE

Metodologický rámec této diplomové práce vychází z obvyklých přístupů právního výzkumu – z metody právní analýzy a právní komparace. Analýza obecně spočívá v systematickém rozčlenění zkoumaného jevu na jednotlivé složky, které se následně stávají předmětem podrobnějšího zkoumání. Cílem této metody je porozumět komplexnímu problému prostřednictvím důkladného prozkoumání jeho jednotlivých částí¹⁶. Právní analýza je založena na zkoumání právních norem, přičemž jejím cílem je objasnit význam a rozsah právní úpravy, včetně jejího výkladu v kontextu judikatury¹⁷. Doplňujícím metodologickým nástrojem je komparace. Tato metoda, založená na systematickém srovnávání, patří mezi nejčastěji využívané vědecké postupy. Umožňuje identifikovat podobnosti a rozdíly mezi jednotlivými jevy, objekty nebo koncepty. Srovnávací analýza se zaměřuje na odhalení shodných či odlišných aspektů zvolených prvků na základě předem stanovených kritérií, která mohou být věcná, prostorová nebo časová¹⁸. Právní komparace pak tedy umožňuje porovnávat různé právní systémy nebo přístupy k řešení konkrétních otázek a identifikovat rozdíly a podobnosti, které mohou být relevantní pro aplikaci nebo vývoj práva¹⁹.

Tato diplomová práce je zaměřena na analýzu právní úpravy veřejné podpory v oblasti energetiky, a to zejména v kontextu evropských a národních opatření přijatých v reakci na energetickou krizi v letech 2022–2023. Cílem práce je posoudit limity právem dovolené podpory, přičemž důraz je kladen na právní aspekty, nikoli ekonomické dopady jednotlivých opatření. Zvolená metodologie vychází primárně z právní analýzy, která umožňuje systematicky zkoumat normativní rámec veřejné podpory jak na úrovni práva Evropské unie, tak v rámci národní legislativy České republiky. Důležitou součástí právní analýzy je rovněž judikatura Soudního dvora Evropské unie, jejíž výkladové závěry *zásadním* způsobem ovlivňují uplatňování pravidel veřejné podpory v praxi.

¹⁶ OCHRANA, František. *Metodologie vědy, vědecké metody a metodika práce*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019, s. 31. ISBN: 978-80-246-4200-0.

¹⁷ MELZER, Filip. *Metodologie nalézání práva: úvod do právní argumentace - 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 11. ISBN: 978-80-7400-382-0.

¹⁸ OCHRANA, František. *Metodologie vědy, vědecké metody a metodika práce*. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019, s. 32 a 33. ISBN: 978-80-246-4200-0.

¹⁹ MELZER, Filip. *Metodologie nalézání práva: úvod do právní argumentace - 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 12. ISBN: 978-80-7400-382-0.

Analýza je využita především k posouzení souladu jednotlivých forem podpory s unijním právem a jejich slučitelnosti s pravidly vnitřního trhu, včetně hodnocení jejich dopadů na trh, hospodářskou soutěž a obchod mezi státy.

Vedle právní analýzy je v rámci práce využita také metoda právní komparace, a to především při srovnání přístupu České republiky k veřejné podpoře s pravidly a požadavky vyplývajícími z práva Evropské unie. Komparativní přístup je uplatněn zejména v kapitole sedmé, kde je též posuzován soulad českých podpůrných krizových opatření s unijním právem. Komparace slouží k porovnání přístupů České republiky a orgánů Evropské unie (zejména Evropské komise) při navrhování a implementaci těchto opatření.

Struktura práce zároveň reflektuje trojici výzkumných otázek, které formují rámec celého zkoumání:

1. Do jaké míry je veřejná podpora upravena právními předpisy a jaký je rozsah regulatorního rámce v oblasti energetiky?
2. Byla podpůrná opatření přijatá Českou republikou v letech 2022–2023 v souvislosti s energetickou krizí vyvolanou ozbrojeným konfliktem na Ukrajině v souladu s právem Evropské unie?
3. Jaké jsou právní meze veřejné podpory a kde leží hranice mezi dovolenou, problematickou a již zakázanou podporou?

Metodologický rámec práce propojuje teoretické zkoumání základních právních pojmů a principů s analýzou konkrétních opatření přijatých během energetické krize. Odpovědi na výzkumné otázky proto zahrnují jak rozbor obecného právního rámce, tak posouzení jednotlivých forem podpory poskytovaných v energetickém sektoru. Důraz je kladen především na jejich slučitelnost s právem Evropské unie. Cílem není pouze popis platné právní úpravy, ale rovněž vymezení jejích limitů a identifikace problematických aspektů aplikační praxe.

3 PRÁVNÍ RÁMEC POSKYTOVÁNÍ VEŘEJNÉ PODPORY V EVROPSKÉ UNII

Veřejná podpora představuje zásah členských států do hospodářské soutěže prostřednictvím výhod, ať už finančních či jiných, které jsou poskytovány podnikům. Aby se co nejvíce zabránilo narušení HS a vnitřního trhu EU, musí existovat pravidla jejího poskytování. Navzdory obecnému zákazu veřejné podpory jsou za určitých okolností vládní zásahy nezbytné pro dobře fungující a spravedlivé hospodářství. Unijní právo proto stanovuje určité výjimky, za nichž lze veřejnou podporu považovat za přípustnou.

3.1 Definice veřejné podpory dle Smlouvy o fungování EU

Pojem veřejné podpory je upraven v článku 107 SFEU. Toto ustanovení vymezuje veřejné podpory jako „*podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby [...], pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy.*“²⁰ Takové podpory jsou neslučitelné s vnitřním trhem EU, nestanoví-li Smlouvy jinak.

Zákaz státní podpory se tak týká jednostranných a nezávislých rozhodnutí členských států EU, kterými poskytují podnikům nebo jiným právním subjektům *prostředky či výhodu*, kterými ve výsledku podporují hospodářské či sociální cíle těchto subjektů. Řečeno jinak, aby taková rozhodnutí mohla být kvalifikována jako podpory ve smyslu článku 107 SFEU, musejí být splněny čtyři podmínky, a sice:

- I. aby se jednalo o *státní zásah* (tzv. „přičitatelnost státu“²¹) nebo zásah za použití státních prostředků;
- II. tento zásah poskytuje selektivní výhodu jeho příjemci;
- III. může ovlivnit obchod mezi členskými státy a konečně;
- IV. narušuje nebo hrozí narušení hospodářské soutěže²².

²⁰ Dle čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování EU.

²¹ Srov. Rozsudek Soudu prvního stupně Evropských společenství T-351/02, odst. 100.

²² Srov. Rozsudek Soudního dvora C-262/12, odst. 15.

3.1.1 Pojem podnik a hospodářská činnost

Dle Sdělení Evropské komise C/2016/2946 se pravidla týkající se veřejné podpory použijí pouze tehdy, je-li příjemcem opatření „podnik“. Judikatura Soudního dvora vykládá pojem „podnik“ jako „*subjekt, který vykonává hospodářskou činnost, bez ohledu na jeho právní postavení a způsob jeho financování*²³. Před označením konkrétního subjektu za podnik se musí přihlídnout k povaze jeho činností. Tento judikatorní výklad má tři důležité důsledky:

- I. status subjektu podle vnitrostátního práva není rozhodující. Je-li například dle vnitrostátního práva subjekt sportovním klubem či sdružením, může i přesto být považován za podnik ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU. Důležité především je, zda subjekt vykonává hospodářskou činnost, nikoli jaký status má dle vnitrostátního práva;
- II. není rozhodující, zda byl subjekt zřízen za účelem vytváření zisku. Pro použití pravidel veřejné podpory je třeba, aby subjekt nabízel zboží či poskytoval služby. Subjekty, které nenabízí zboží či neposkytují služby, jsou tedy mimo působnost kontroly veřejné podpory;
- III. označení subjektu za „podnik“ bude vždy souviset s tím, jakou konkrétní činnost subjekt vykonává. Vykonává-li jak hospodářské, tak nehopodářské činnosti, bude za podnik považován pouze v souvislosti s činnostmi hospodářskými (tj. jakákoli činnost, která spočívá v nabízení zboží či služeb na trhu)²⁴.

3.1.2 Výkon veřejné moci

Jedná-li stát „při výkonu veřejné moci“ nebo jednají-li veřejnoprávní subjekty „jakožto orgány veřejné moci“, článek 107 SFEU se nepoužije. Článek 107 SFEU především upřesňuje podmínky (stanovené v člancích 101 a 102 SFEU) pro použití pravidel hospodářské soutěže na veřejnou podporu. Z tohoto důvodu je třeba se zaměřit na výklad čl. 101 odst. 1 SFEU. Zákaz dohod dle článku 101 SFEU se vztahuje pouze na dohody „*mezi podniky*“ (k vymezení pojmu podnik a hospodářská činnost viz předchozí kapitola).

²³ Srov. Sdělení Komise o pojmu státní podpora C/2016/2946, odst. 7.

²⁴ Srov. Sdělení Komise o pojmu státní podpora C/2016/2946, odst. 8 až 10.

Z toho tedy Soudní dvůr vyvodil závěr, že článek 101 SFEU se nemůže vztahovat na výkon veřejné moci (např. na koncesní smlouvy uzavřené mezi obcí jednající jako orgán veřejné moci a podnikem pověřeným poskytováním veřejné služby), jelikož se nejedná o provoz hospodářské činnosti²⁵, a tudíž se nemůže vztahovat ani na článek 107 SFEU.

Stát může buď vykonávat moc veřejnou, nebo provozovat hospodářské činnosti průmyslové nebo obchodní povahy (tzn. nabízet zboží a služby na trhu). Pro rozlišení, zda se jedná o výkon veřejné moci či hospodářskou činnost, je proto v každém případě nutné zvážit činnosti vykonávané státem, a určit kategorii, do které tyto činnosti patří²⁶.

Jestliže daná činnost patří mezi základní funkce státu, nebo jestliže je činnost svou povahou, cílem a pravidly, kterým podléhá, spojena s výkonem pravomocí, které jsou typicky pravomocemi orgánu veřejné moci²⁷, ustanovení čl. 107 odst. 1 Smlouvy se nepoužije. Z toho lze obecně vyvodit závěr, že činnosti, které jsou výsadou a projevem úřední moci, a které vykonává stát, nepředstavují hospodářskou činnost a článek 107 nelze aplikovat. Typickým příkladem budiž:

a) činnosti policie či armády;

b) bezpečnost a řízení letového provozu;

c) bezpečnost a řízení námořní dopravy;

d) dohled nad ochranou před znečišťováním;

e) organizace, financování a výkon trestů odnětí svobody;

f) rozvoj a revitalizace veřejných pozemků orgány veřejné moci a

g) shromažďování údajů, které jsou podniky ze zákona povinny zveřejňovat a které mají sloužit veřejným účelům²⁸.

²⁵ Srov. Rozsudek Soudního dvora 30/87, ECLI:EU:C:1988:225, bod 18.

²⁶ Srov. Rozsudek Soudního dvora 118/85, ECLI:EU:C:1987:283, bod 7.

²⁷ Srov. Rozsudek Soudního dvora C-343/95, ECLI:EU:C:1997:160, bod 23.

²⁸ Srov. Sdělení Komise o pojmu státní podpora C/2016/2946, odst. 17.

3.1.3 Státní původ

Připomíná se, že rozhodnutí (opatření), která podniku poskytují výhodu ze státních prostředků, lze ve smyslu článku 107 SFEU považovat za veřejnou podporu, a to tehdy, poskytuje-li jí *stát* (viz definice veřejné podpory shora). Při posuzování, zda opatření lze klasifikovat jako veřejnou podporu či nikoli, je tedy nutno zvážit dvě *odlišné a kumulativní* podmínky:

- a. výhoda byla poskytnuta přímo či nepřímo ze státních prostředků²⁹;
- b. opatření lze přičíst státu³⁰.

Tyto podmínky se zvažují společně. Dle ustálené judikatury (angl. „*case law*“) nelze rozlišovat mezi případy, kdy je podpora poskytována státem přímo, a případy, kdy je poskytována státem nepřímo, tj. veřejnými nebo soukromými subjekty, které stát zřídí nebo určí, aby podpory spravovaly. Tímto by totiž právo EU připustilo možnost, že by pravidla pro veřejné podpory šlo obejít, a to pouhým vytvořením autonomních institucí, které stát pověří přidělováním podpor³¹. To tedy znamená, že pokud orgán veřejné moci poskytne podniku výhodu, přičítá se toto opatření státu. Pokud orgán veřejné moci pověří soukromý či veřejnoprávní subjekt, aby opatření spravoval, i takto poskytnutá výhoda se přičte státu.

Komplikace nastávají, pokud byla veřejná podpora (výhoda) poskytnuta prostřednictvím veřejného podniku. Pro pochopení je třeba nejprve definovat pojem „veřejný podnik“. Dle směrnice Komise 2006/111/ES ze dne 16. listopadu 2006 se veřejným podnikem rozumí *„jakýkoli podnik, nad nímž může veřejná moc přímo nebo nepřímo vykonávat rozhodující vliv vlastnictvím takového podniku, svou finanční účastí v něm nebo pravidly, jimiž je řízen“*. Pouhá skutečnost, že je opatření přijato veřejným podnikem, sama o sobě nepostačuje k tomu, aby šlo dotyčné opatření přičíst státu.

²⁹ Srov. Rozsudek Soudního dvora C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, bod 24.

³⁰ Srov. Rozsudek soudu prvního stupně Evropských společenství T-351/02, ECLI:EU:T:2006:104, bod 103.

³¹ Srov. Rozsudek Soudního dvora C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, bod 23.

I přes to, že stát může veřejný podnik kontrolovat a mít dominantní vliv na jeho činnost, nelze automaticky předpokládat, že tuto kontrolu v konkrétním případě skutečně vykonává. Veřejný podnik může jednat více či méně nezávisle. To samozřejmě závisí na míře autonomie, kterou mu stát ponechává. Z tohoto důvodu pouhá skutečnost, že veřejný podnik je pod státní kontrolou, nestačí k tomu, aby opatření přijatá tímto podnikem byla přičtena státu³².

Zajisté není žádoucí po třetí straně požadovat, aby před soudem dokazovala, zda v daném případě orgány veřejné moci pobídly veřejný podnik, aby podporu přijal. A to především s ohledem na skutečnost, že vztahy mezi státem a veřejnými podniky jsou nutně úzké, lze *apriori* předpokládat a existuje reálné riziko, že veřejné podpory mohou být poskytovány prostřednictvím veřejných podniků netransparentním způsobem a v rozporu s pravidly pro veřejné podpory stanovenými článkem 107 SFEU. Pro třetí stranu tak může být zpravidla velmi obtížné, právě z důvodu privilegovaných vztahů mezi státem a veřejným podnikem, v konkrétním případě prokázat, že podpora přijatá tímto podnikem byla skutečně přijata na pokyn orgánu veřejné moci, což vytváří nepřiměřenou důkazní zátěž³³.

Zda jde v konkrétním případě o podporu, kterou je možné přičíst státu, se posuzuje dle toho, do jaké míry jsou naplněna kritéria stanovená judikaturou. Každý ukazatel vyplyne z okolností projednávaného případu a kontextu, v němž bylo toto opatření přijato. Mezi *možné* ukazatele, ze kterých lze odvodit, zda je určité opatření přičitatelné státu, lze zařadit:

- a. skutečnost, že dotčený subjekt nemohl přijmout napadené rozhodnutí o poskytnutí podpory, aniž by zohlednil požadavky orgánů veřejné moci;
- b. skutečnost, že podnik, jehož prostřednictvím byla podpora poskytnuta, musel zohlednit pokyny vydané vládními orgány (např. směrnice vydané ministerstvem);
- c. začlenění veřejného podniku do struktur veřejné správy;
- d. povaha činností veřejného podniku a jejich výkon na trhu v rámci běžných podmínek hospodářské soutěže se soukromými subjekty;
- e. právní status podniku (ve smyslu, zda podléhá veřejnému právu, nebo běžnému právu obchodních společností). Právní forma podniku umožňuje v daném případě určit, zda se jedná o stát či nikoli. Nicméně samotná skutečnost, že veřejný podnik byl založen

³² Srov. Rozsudek Soudního dvora C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, bod 52.

³³ Srov. Rozsudek Soudního dvora C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, bod 53.

například ve formě kapitálové společnosti podle obchodního práva, nemůže vyloučit přičitatelnost státu. S ohledem na samostatnost (autonomii), kterou tato právní forma danému podniku poskytuje a s ohledem na existenci kontroly a reálné možnosti uplatňovat dominantní vliv ze strany státu (která se vzhledem k úzkému vztahu státu a veřejného podniku v praxi může nabízet), nelze apriori vyloučit přičitatelnost opatření státu. Nelze vyloučit ani riziko porušení pravidel SFEU o veřejné podpoře;

- f. intenzita dohledu orgánů veřejné moci nad řízením podniku;
- g. jakýkoliv jiný ukazatel, který by v konkrétním případě prokázal zapojení orgánu veřejné moci na přijetí dotyčné podpory nebo by prokázal nepravděpodobnost jeho nezapojení. Vše s ohledem na rozsah tohoto opatření, jeho obsah nebo podmínky³⁴.

Druhou *odlišnou a kumulativní* podmínkou, která se zvažuje při klasifikaci opatření jako veřejné podpory, je, že výhoda byla poskytnuta přímo či nepřímo ze státních prostředků. V první řadě je nezbytné vymezit rozsah pojmu „státní prostředky“. Pojem státní prostředky zastřešuje:

- a. veškeré zdroje veřejného sektoru (angl. „subsidies from the public sector“), které ohrožují hospodářskou soutěž, přičemž není nutné, aby tyto dotace byly poskytovány vládou nebo ústředním správním orgánem členského státu³⁵;
- b. prostředky subjektů vykonávající státní správu (decentralizované, federální, regionální či jiné). Totiž skutečnost, že program podpory přijala federace nebo, že ho přijal regionální orgán, a nikoli přímo stát, nebrání aplikaci čl. 107 odst. 1 SFEU, jsou-li ovšem splněny příslušné podmínky³⁶;
- c. za určitých okolností zdroje soukromých subjektů;
- d. prostředky veřejných podniků. Je třeba připomenout, že čl. 107 odst. 1 SFEU se vztahuje na všechny finanční prostředky, kterými mohou orgány veřejné moci skutečně podporovat podniky, bez ohledu na to, zda tyto prostředky jsou či nejsou majetkem veřejného sektoru. I když tedy částky odpovídající dotčenému opatření nepochází ze státního rozpočtu, skutečnost, že jsou neustále pod veřejnou kontrolou,

³⁴ Srov. Rozsudek Soudního dvora C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, body 55 až 57. Rovněž rozsudek Soudu prvního stupně Evropského společenství, T-442/03, ECLI:EU:T:2008:228, body 98 až 100.

³⁵ Srov. Rozsudek Soudu prvního stupně Evropských společenství, T-358/94, ECLI:EU:T:1996:194, bod 56.

³⁶ Srov. Rozsudek Soudního dvora 248/84, ECLI:EU:C:1987:437, bod 17. Rovněž rozsudek Soudu prvního stupně Evropské unie, spojené věci T-92/00 a T-103/00, ECLI:EU:T:2002:61, bod 57.

a tudíž k dispozici příslušným vnitrostátním orgánům, postačuje k tomu, aby byly kvalifikovány jako státní prostředky. Stát je totiž zcela schopen prostřednictvím svého dominantního vlivu (ať už přímo nebo nepřímo) ovlivňovat využití zdrojů těchto podniků, aby podle potřeby financoval specifické výhody ve prospěch jiných podniků (viz výše definice veřejného podniku)³⁷;

- e. prostředky, které pocházejí z EU (např. ze strukturálních fondů apod.), od Evropské investiční banky nebo Evropského investičního fondu nebo od mezinárodních finančních institucí, jako je Mezinárodní měnový fond nebo Evropská banka pro obnovu a rozvoj. Tyto lze kvalifikovat jako státní prostředky, pokud o použití těchto prostředků mohou rozhodovat vnitrostátní orgány (zejména o výběru příjemců těchto prostředků).

Naopak pokud tyto prostředky přiděluje přímo EU, Evropská investiční banka nebo Evropský investiční fond, a vnitrostátní orgány nemají o jejich použití žádnou rozhodovací pravomoc, pak je klasifikovat jako státní prostředky nelze (jedná se např. o *financování poskytnuté v rámci přímého řízení v rámci programu Horizont 2020, Programu pro konkurenceschopnost podniků a malých a středních podniků (COSME) nebo z prostředků pro transevropskou dopravní síť (TEN-T)*)³⁸.

3.1.4 Zvýhodnění

Podporu poskytnutou státem nebo ze státních prostředků lze ve smyslu článku 107 SFEU považovat za veřejnou podporu, pokud *zvýhodňuje* určité podniky nebo určitá odvětví výroby. Pojmem „zvýhodnění“ se myslí jakákoli hospodářská výhoda, kterou by přijímací podnik za běžných tržních podmínek nezískal³⁹. Při určování, zda zásah státu představuje veřejnou podporu, není důležitý důvod, cíl ani forma (kompenzace, dotace, daňová úleva, ...) ⁴⁰ státního zásahu, ale jeho účinek na přijímací podnik⁴¹.

³⁷ Srov. Rozsudek Soudního dvora C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294, body 37 a 38. Rovněž rozsudek Soudního dvora C-278/00, ECLI:EU:C:2004:239, body 53 a 54; a rozsudek Soudního dvora C-328/99 a C-399/00, ECLI:EU:C:2003:252, bod 33.

³⁸ Srov. Sdělení Komise o pojmu státní podpora C/2016/2946, odst. 60.

³⁹ Srov. Rozsudek Soudního dvora C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285, bod 60.

⁴⁰ Srov. Rozsudek Soudního dvora C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415, bod 84.

⁴¹ Srov. Rozsudek Soudního dvora 173/73, ECLI:EU:C:1974:71, bod 13.

Jelikož při posuzování je rozhodující pouze účinek opatření na přijímací podnik, nerozlišuje se, zda mělo opatření dobrovolnou nebo povinnou povahu (případ, kdy podnik nemůže odmítnout či zabránit provedení opatření)⁴².

Pojem „zásah státu“ nezahrnuje pouze pozitivní výhody, ale i případy, kdy podnik opatření nepřijme a plyne mu z toho výhoda. Například pokud stát vymáhá dluhy a podnikům, které je nesplácí, zakáže činnost. Pokud ale jeden podnik, který má státu splácet, může pokračovat ve své hospodářské činnosti, aniž by plnil své daňové povinnosti a ačkoli byl prohlášen za insolventní, jedná se také o veřejnou podporu. Tzn. zlepší-li státní zásah finanční situaci podniku, jedná se o zvýhodnění⁴³. Při posuzování této záležitosti by se měla porovnat finanční situace podniku po přijetí opatření s jeho finanční situací, kdy by opatření nepřijal⁴⁴. Dále pojem „zvýhodnění“ může představovat i zbavení ekonomické zátěže podniku (např. daňové úlevy a výhody, odpouštění dluhů, odstranění právních nebo administrativních překážek, ...) ⁴⁵. Obecně se jedná o širokou škálu případů, kdy je podnik osvobozen od nákladů, jež jsou spjaty s jeho hospodářskou činností. *Pojem zvýhodnění je tedy širší než pojem dotace, protože zahrnuje nejen pozitivní výhody, jako jsou samotné dotace, ale také zásahy, které v různých formách zmírňují náklady, jež jsou obvykle zahrnuty do rozpočtu podniku, a které, aniž by byly dotacemi v užším slova smyslu, mají podobnou povahu a stejný účinek*⁴⁶. Opatření ale nelze označit za zvýhodnění, jedná-li se o:

- a. vracení nezákonně vybraných daní⁴⁷;
- b. náhradu škody, kterou vnitrostátní orgány způsobily určitým podnikům. Totiž veřejná podpora se svou právní povahou zásadně liší od náhrady škody. Kompenzace, kterou mohou podniku vnitrostátní orgány poskytnout jako náhradu škody, kterou mu způsobily, tak nelze považovat za veřejnou podporu ve smyslu článku 107 SFEU⁴⁸;
- c. vyplacení náhrady za vyvlastnění.

⁴² Srov. Stanovisko generálního advokáta Fennellyho C-251/97, ECLI:EU:C:1998:572, bod 26.

⁴³ Srov. Rozsudek Soudního dvora C-480/98, ECLI:EU:C:2000:559, body 19 a 20.

⁴⁴ Srov. Sdělení Komise o pojmu státní podpora C/2016/2946, odst. 67.

⁴⁵ Srov. Sdělení Komise o pojmu státní podpora C/2016/2946, odst. 68.

⁴⁶ Srov. Rozsudek Soudního dvora C-387/92, ECLI:EU:C:1994:100, bod 13.

⁴⁷ Srov. Rozsudek Soudního dvora 61/79, ECLI:EU:C:1980:100, bod 31.

⁴⁸ Srov. Rozsudek Soudního dvora spojené věci 106 až 120/87, ECLI:EU:C:1988:457, body 23 a 24.

Ačkoli vyplacení náhrady za vyvlastnění nepředstavuje zvýhodnění, prodloužení doby takové náhrady může představovat státní podporu. Viz například Rozhodnutí Komise C36/A/06, ve kterém *Itálie zestátnila podniky v odvětví elektrické energie. Itálie poskytla společnostem náhradu za zestátnění. Náhrada měla podobu zvýhodněné sazby za elektrickou energii, která měla platit od roku 1963 do roku 1992.* To samo o sobě nepředstavovalo výhodu. Porušení článku 107 SFEU Komise spatřovala v tom, že Itálie prodloužila zvýhodněnou sazbu pro společnosti do roku 2001. Takové opatření tedy označila za zvýhodnění a za porušení hospodářské soutěže⁴⁹.

3.2 Kritéria pro posuzování veřejné podpory

K posouzení, zda konkrétní opatření představuje veřejnou podporu, používá Komise určitá kritéria. Mezi ně patří například selektivita, její dopad na obchod mezi členskými státy a potenciál narušení hospodářské soutěže.

3.2.1 Selektivita

Pojem podpora nezahrnuje veškerá opatření státu, která hospodářskému subjektu dají určitou výhodu. Veřejná podpora zahrnuje pouze taková opatření, kterými si stát *selektivně* vybírá, jaký podnik, kategorii podniků či jaké hospodářské odvětví zvýhodní. Aby opatření nepředstavovalo veřejnou podporu, musí mít čistě obecnou povahou, tedy zvýhodňovat veškeré podniky nebo veškerá odvětví výroby⁵⁰. Vysoký počet podniků v daném odvětví (ani případy, kdy opatření mohou využívat všechny podniky v daném odvětví), rozmanitost, význam či velikost odvětví, ve kterém podnikají, zde nehrají roli. Nemohou-li opatření využít všechna hospodářská odvětví, nejedná se o opatření čistě obecné povahy⁵¹. Selektivitu lze rozlišovat na selektivitu věcnou a selektivitu regionální. Věcnou selektivitou se myslí opatření, která se vztahují pouze na určité podniky (skupiny podniků) nebo určitá hospodářská odvětví v daném členském státě. Kdežto u regionální selektivity se opatření vztahují pouze na určitou část území⁵². Za určitých okolností však nemusí rozdílný přístup vést k selektivitě. Pokud je totiž *odlišný přístup k podnikům* založen na objektivně odlišné právní a skutkové situaci, nelze takové opatření označit za selektivní ve smyslu článku 107 odst. 1 SFEU.

⁴⁹ Srov. Rozhodnutí Komise C36/A/06, body 11, 19, 59, 60, 140 až 142.

⁵⁰ Srov. Sdělení Komise o pojmu státní podpora C/2016/2946, odst. 117 a 118.

⁵¹ Srov. Rozsudek Soudního dvora C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, bod 32.

⁵² Srov. Sdělení Komise o pojmu státní podpora C/2016/2946, odst. 119.

Tak tomu bylo například v rozsudku Soudního dvora ve věci C-5/14. V uvedené věci byla rozdílná výše a forma veřejné podpory pro jadernou elektřinu oproti elektřině z fosilních paliv ospravedlněna s ohledem na to, že se jedná o odlišná hospodářská odvětví nacházející se v nesrovnatelné právní a skutkové situaci⁵³.

3.2.2 Účinek na obchod mezi členskými státy a potenciál narušení hospodářské soutěže

Podpory, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž a které ovlivňují obchod mezi členskými státy představují podle čl. 107 odst. 1 SFEU veřejnou podporu. Jsou to sice dva odlišné a nezbytné prvky, avšak dle judikatury Soudního dvora se při posuzování státní podpory zvažují společně. Podmínky, za nichž dochází k narušení HS a k obchodu mezi členskými státy, jsou totiž zpravidla neoddělitelně spjaty. Pokud dotčená podpora například sníží běžné náklady podnikům v určitém odvětví či v určitém regionu, může to vést k narušení HS. Podpora ale také může mj. *posílit postavení* společností v takovém odvětví či regionu. Pokud se těmto společnostem zlepšší postavení (ve srovnání s jinými konkurenčními podniky soutěžícími v obchodu uvnitř EU) a podílí-li se společnosti na obchodu s jinými čl. státy, má podpora účinek na obchod mezi členskými státy (tzn. tento obchod musí být považován za ovlivněný ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU)⁵⁴. Při posuzování jak stávajících podpor, tak nových podpor, nemusí Komise zjišťovat a prokazovat, zda mají skutečný dopad na obchod mezi členskými státy a zda skutečně narušují HS, ale pouze to, zda tyto podpory *mohou* tento obchod a HS ovlivnit či narušit⁵⁵. Komise je ale povinna právně a věcně posoudit předvídatelné dopady podpory v době jejího poskytnutí na hospodářskou soutěž a obchod uvnitř EU. Pouhé konstatování, že dotčené opatření narušuje nebo může narušit HS, nestačí. Je třeba takovou hypotézu podložit důkazy a argumenty⁵⁶.

⁵³ HANCHER, Leigh a PIERNAS LÓPEZ, Juan Jorge, eds. Research Handbook on European State Aid Law - 2. vyd. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2021, s. 72. ISBN: 978-1-78990-924-1.

⁵⁴ Srov. Rozsudek Soudu prvního stupně Evropské unie C-298/00, ECLI:EU:T:2000:151, bod 81.

⁵⁵ Srov. Rozsudek Soudního dvora C-75/97, ECLI:EU:C:2004:234, bod 44.

⁵⁶ Srov. Rozsudek Soudu prvního stupně Evropské unie, spojené věci T-447/93, T-448/93 a T-449/93, ECLI:EU:T:1995:130, body 139 až 142.

Dle judikatury Soudního dvora k narušení HS ve smyslu čl. 107 odst. 1 SFEU dochází tehdy, poskytne-li stát finanční výhodu určitému podniku v odvětví či regionu, v němž existuje nebo může existovat hospodářská soutěž⁵⁷. Zpravidla postačuje, aby finanční výhoda příjemce osvobodila od nákladů, které by jinak musel vynaložit v rámci svého běžného hospodaření nebo běžných činností⁵⁸. Definice státní podpory nijak nevynezuje hranici, od které by se podpora považovala za podporu narušující HS. Není tedy žádoucí, aby narušení HS nebo ovlivnění obchodu bylo velmi významné či podstatné (tzn. velikost podniku či výše podpory není rozhodující, může se jednat o velmi malý podnik či částku). Ať je poskytnutá finanční částka jakkoli nízká, ať je podíl dotovaných podniků v daném podnikatelském sektoru v porovnání s celkovým počtem podniků jakýkoli a ať už je podíl MSP, které podporu obdržely, na trhu jakýkoli, zůstává skutečností, že HS může být takovou podporou narušena a obchod mezi členskými státy tím ovlivněn. To vše za předpokladu, že narušení není pouze hypotézou Komise a je důvodné se narušení obávat⁵⁹.

3.3 Výjimky z obecného zákazu veřejné podpory

V rámci HS mohou nastat specifické situace, ve kterých je možné poskytnout veřejnou podporu, aniž by došlo k porušení pravidel stanovených EU. Výjimky z obecného zákazu poskytování veřejné podpory stanovují:

- a. SFEU, konkrétně ve svém čl. 107 odst. 2 a odst. 3;
- b. ONBV;
- c. sekundární předpisy nebo rozhodnutí Komise, například podpora na služby obecného hospodářského zájmu či různé typy podpory malého rozsahu (tzv. podpory „*de minimis*“).

3.3.1 Výjimky podle Smlouvy o fungování EU

Článek 107 odst. 2 SFEU přímo stanovuje kategorie podpor, které se odchyľují od obecného zákazu státních podpor a jsou slučitelné s vnitřním trhem EU. První kategorií jsou „*podpory sociální povahy poskytované individuálním spotřebitelům za podmínky, že se poskytují bez diskriminace na základě původu výrobků*“. Může se jednat například o sociální podporu

⁵⁷ Srov. Rozsudek Soudního dvora C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415, bod 84.

⁵⁸ Srov. Rozhodnutí Komise C(2017) 5176, body 81 až 83.

⁵⁹ Srov. Rozsudek Soudu prvního stupně Evropské unie T-55/99, ECLI:EU:T:2000:223, body 87 až 90.

na dopravu obyvatel odlehlých regionů. „Odehlými regiony“ se myslí regiony jako například Malta, Kypr, Ceuta, Melilla a ostrovy, které jsou součástí území členského státu. Tato podpora hradí náklady na přepravu cestujících na trase mezi letištěm či přístavem v odlehlém regionu a jiným letištěm či přístavem v rámci Evropského hospodářského prostoru⁶⁰.

Druhou kategorií jsou „*podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi*“. Do režimu podpor spadá náhrada škod, které byly způsobeny přírodními pohromami, tedy např. zemětřeseními, lavinami, sesuvy půdy, záplavami, tornády, hurikány, sopečnými erupcemi a samovolnými požáry lesní a další vegetace. Za mimořádné události Komise považuje například válku, vnitrostátní nepokoje či stávky, jaderné či průmyslové havárie nebo nákazu Covid-19 apod. Aby stát mohl poskytnout podporu, která je s vnitřním trhem slučitelná, musí být splněny dvě podmínky:

- I. příslušné orgány veřejné moci členského státu se formálně shodly na tom, že událost má povahu přírodní pohromy;
- II. existuje přímá příčinná souvislost mezi přírodní pohromou / jinou mimořádnou událostí a škodami, které podniku vznikly (kauzální nexus).

Nelze však poskytnout podporu, která by převyšovala 100 % způsobilých nákladů, které podnik vynaložil na odstranění škod⁶¹.

Třetí, do určité míry specifickou, kategorií podpor, které jsou s vnitřním trhem slučitelné, byly od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost podpory poskytované hospodářství určitých oblastí Spolkové republiky Německo postižených rozdělením Německa, pokud jsou potřebné k vyrovnání hospodářských znevýhodnění způsobených tímto rozdělením. Zde však SFEU stanovila, že pět let po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost může Rada na návrh Komise přijmout rozhodnutí, jímž se ustanovení článku 107 odst. 2 písm. c) SFEU zruší.

⁶⁰ Dle Čl. 51 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem.

⁶¹ Dle Čl. 50 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014.

Článek 107 odst. 3 SFEU pak stanovuje pět kategorií podpor, které *mohou* být považovány za slučitelné s vnitřním trhem EU. Mezi ně patří:

- a. *podpory, které mají napomáhat hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo s vysokou nezaměstnaností;*
- b. *podpory, které mají napomoci uskutečnění některého významného projektu;*
- c. *podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí;*
- d. *podpory určené na pomoc kultuře a zachování kulturního dědictví;*
- e. *jiné kategorie podpor, které určí Rada na návrh Komise rozhodnutím.*

Komise před povolením musí ověřit, zda je podpora nezbytná a přiměřená ke sledovanému cíli. V tomto směru má Komise širokou posuzovací pravomoc. V rámci této pravomoci může Komise přijmout pokyny a stanovit si kritéria, dle kterých hodlá posuzovat slučitelnost podpory s vnitřním trhem EU. Dle ustálené judikatury platí, že se Komise přijetím pravidel zavazuje tyto pravidla dodržovat a nemůže se v zásadě od těchto pravidel odchýlit. Jinak by jí hrozila sankce z důvodu porušení obecných právních zásad, jako je například zásada rovného zacházení nebo ochrana legitimního očekávání⁶².

3.3.2 Výjimky podle ONBV

Právním základem je nařízení Komise (EU) č. 651/2014, které bylo novelizováno 23. června 2023 v souvislosti s tzv. Zelenou dohodou a krizovými opatřeními. ONBV, v literatuře též Nařízení GBER (z anglického „General Block Exemption Regulation“), stanovuje kategorie a druhy veřejné podpory, u kterých se předpokládá jejich slučitelnost s vnitřním trhem EU. Opatření jsou však slučitelná pouze za určitých podmínek, které jsou specifické pro každou kategorii zvlášť. Hlavními podmínkami slučitelnosti jsou: nezbytnost a přiměřenost podpory, pobídkový účinek a omezení narušení hospodářské soutěže. Členské státy také musí dodržovat jisté finanční limity a intenzitu podpory, tzn. kolik procent nákladů lze podpořit, včetně maximální částky⁶³. Jsou-li tyto podmínky splněny, nemusí být opatření oznámeno Komisi⁶⁴.

⁶² Srov. Rozsudek Soudního dvora C-526/14, ECLI:EU:C:2016:570, body 37 až 40.

⁶³ Dle Čl. 7 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014.

⁶⁴ Dle Čl. 3 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014.

Mezi kategorie, na které se toto nařízení vztahuje, patří například: podpora výzkumu, podpora inovací, podpora MSP, podpora na regionální rozvoj anebo podpora energetické účinnosti⁶⁵. Hlavním cílem ONBV je snaha relativně zjednodušit poskytování podpor bez nutnosti detailního přezkumu Komisí. Aby přesto mohla Komise kontrolovat poskytování podpor v souladu s ONBV, mají členské státy povinnost vést podrobné záznamy s informacemi a podklady, které jsou nezbytné k ověření, zda jsou splněny všechny podmínky tohoto nařízení. Veškeré záznamy musí členské státy uchovávat po dobu deseti let. V případě nedodržení podmínek stanovených ONBV hrozí členským státům riziko odnětí výhody blokové výjimky a následný přezkum vedených záznamů Evropskou komisí⁶⁶, případně riziko navrácení podpory⁶⁷.

3.3.3 Výjimky schválené rozhodnutím Evropské komise

Splňuje-li státní financování kritéria stanovená v Čl. 107 odst. 1 SFEU, představuje veřejnou podporu a musí být oznámeno Komisi⁶⁸. Rada však může stanovit kategorie podpor, které nepodléhají oznamovací povinnosti⁶⁹ a Komise pak může přijmout nařízení, která se těchto stanovených kategorií podpor týkají. Mezi tato nařízení patří například nařízení č. 2015/1588, ve kterém se stanoví, že jednou takovou kategorií by mohla být podpora „*de minimis*“. Definice pojmu podpory *de minimis* vychází z nařízení Komise (EU) č. 2023/2831, které stanovuje soubor podmínek tak, aby opatření přijatá dle tohoto nařízení nebyla považována za opatření, která ovlivňují / mohou ovlivnit obchod mezi členskými státy nebo narušují / mohou narušit HS⁷⁰. Podpora *de minimis* představuje podporu malého rozsahu, u které je stanovena maximální výše (určitá pevně stanovená částka), kterou může získat jeden stejný podnik za dané časové období⁷¹. Konkrétně je omezena na max. částku 300 000 EUR, která nesmí být během tří po sobě jdoucích let překročena⁷².

⁶⁵ Dle Čl. 1 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014.

⁶⁶ Dle Čl. 10 až 12 Nařízení Komise (EU) č. 651/2014.

⁶⁷ Dle Čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU.

⁶⁸ Dle Čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování EU.

⁶⁹ Dle Čl. 109 Smlouvy o fungování EU.

⁷⁰ Dle odst. 28 Nařízení Komise (EU) č. 2023/2831, o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu *de minimis*.

⁷¹ Dle odst. 1 Nařízení Komise (EU) č. 2023/2831.

⁷² Dle Čl. 3 odst. 2 Nařízení Komise (EU) č. 2023/2831.

Stanovený cenový strop se uplatňuje bez ohledu na formu podpory nebo na cíl, který sleduje a bez ohledu na to, zda je podpora financována ze zdrojů EU zcela nebo jen částečně⁷³. Podporu *de minimis* nelze kombinovat s jinou státní podporou, co se týče:

- stejných způsobilých nákladů (například pokud firma dostane podporu *de minimis* na nákup nových strojů, nemůže firma na stejný nákup dostat další podporu *de minimis*, pokud by tím byl překročen stanovený strop;
- stejných opatření rizikového financování (například pokud firma pořádá o podporu na investici rizikového projektu, nemůže na tento stejný projekt získat další podporu, pokud by tím překročila cenový strop podpory).

Podporu *de minimis* je však možné kumulovat s jinou státní podporou udělenou na základě ONBV nebo rozhodnutí přijatého Komisí.⁷⁴

V této souvislosti lze zmínit i nařízení SGEI (z anglického „Services of General Economic Interest“) – Nařízení Komise (EU) 2023/2832 ze dne 13. prosince 2023 *o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu*, které obsahuje právní úpravu na úseku služeb obecného hospodářského zájmu (dále jen „SOHZ“). Zde se poukazuje na ustanovení Článku 106 odst. 2 SFEU, podle kterého podniky pověřené poskytováním SOHS nebo ty, které mají povahu fiskálního monopolu, podléhají pravidlům obsaženým ve Smlouvách, zejména pravidlům hospodářské soutěže, pokud uplatnění těchto pravidel nebrání právně nebo fakticky plnění zvláštních úkolů, které jim byly svěřeny. Rozvoj obchodu nesmí být dotčen v míře, která by byla v rozporu se zájmem Unie. Pod pojmem SOHZ je třeba rozumět *hospodářskou činnost* (činnost jiné, než hospodářské povahy vylučuje použití pravidel pro HS), kterou by bez zásahu členského státu nebylo možné poskytovat, a to v požadované kvalitě, rozsahu či dostupnosti. Má se tím na mysli mimotržní poskytování veřejných statků z veřejných rozpočtů. Jelikož zde *trh selhává* (nezvládá SOHZ zabezpečovat sám), může členský stát uložit určitému podniku, aby SOHZ poskytoval ve *veřejném zájmu*⁷⁵.

⁷³ Dle Čl. 3 odst. 4 Nařízení Komise (EU) č. 2023/2831.

⁷⁴ Dle Čl. 5 odst. 3 Nařízení Komise (EU) č. 2023/2831.

⁷⁵ TOMÁŠEK, Michal et al. *Smlouva o fungování EU: komentář*. s. 429, dále Odbor rozpočtu Ministerstva pro místní rozvoj, 2013. Manuál služeb obecného hospodářského zájmu. In: uohs.gov.cz [online]. Praha: Odbor mezinárodních a vnějších vztahů ÚOHS, 9. července 2013 [cit. 2025-03-05]. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz>.

Příkladem SOHZ mohou být dodávky energií (regulované ceny elektřiny nebo plynu), odpadové hospodářství (zajištění sběru a likvidace odpadu i v oblastech, kde by to bylo jinak nerentabilní), poštovní služby (povinnost doručovat zásilky i do odlehlých oblastí za dostupnou cenu), veřejná doprava (dotované autobusové nebo vlakové linky v regionech, kde by komerční dopravci nefungovali bez podpory)⁷⁶. Při posuzování, zda je veřejná podpora v takových případech přípustná, Komise uplatňuje modernizovaný přístup vycházející ze sedmi obecných zásad. Každé opatření podpory musí:

1. směřovat k dosažení cíle společného zájmu;
2. přinášet podstatné zlepšení, které trh nezajistí sám;
3. být vhodným politickým nástrojem;
4. měnit chování příjemce;
5. být omezeno na minimum nezbytné k dosažení cíle;
6. mít omezené negativní dopady na soutěž a obchod; a
7. být transparentní⁷⁷.

V souladu s těmito zásadami pak Komise posuzuje i vyrovnávací platby za poskytování služeb obecného hospodářského zájmu. Aby mohly být tyto služby zajištěny, může členský stát podpořit podniky finančně, a to v případě, že příjmy z poskytování SOHZ nepokryjí náklady, které podnikům při plnění závazku veřejné služby vznikají⁷⁸. Dle judikatury Soudního dvora EU vyrovnávací platba za závazek veřejné služby, za splnění určitých podmínek, nepředstavuje veřejnou podporu ve smyslu Čl. 107 odst. 1 SFEU a nepoužije se tedy ani článek 108 SFEU⁷⁹.

Shora uvedené výjimky představují klíčové mechanismy, díky nimž může být veřejná podpora v určitých případech slučitelná s právem EU, a současně umožňují zachovat flexibilitu systému při respektování pravidel jednotného trhu.

⁷⁶ Srov. Judikatura Soudního dvora EU, např: C-280/00 Altmark, C-393/92 Gemeente Almelo, C-209/98 Sydhavnens, C-159/94 Komise proti Francii, 127/73 SABAM.

⁷⁷ PARCU, Pier L., Giorgio MONTI a Marco BOTTA. *EU State Aid Law*. Cheltenham, UK: Edward Elgar Publishing, 2020, s. 77. ISBN: 978-1-78897-524-7.

⁷⁸ Srov. Sdělení Komise o státní podpoře ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby 2012/C8/03, odst. 1.

⁷⁹ Srov. Sdělení Komise o státní podpoře ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby 2012/C8/03, odst. 2.

4 ROLE EVROPSKÉ KOMISE

Stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu je výlučnou pravomocí Evropské unie. Orgány EU určují pravidla pro poskytování veřejné podpory a tato pravidla jsou pro členské státy závazná. Po vstupu České republiky do Evropské unie byla pravomoc rozhodovat o tom, zda dané opatření státu představuje veřejnou podporu či nikoli, přenesena z „orgánu na národní úrovni“ na Evropskou komisi.

4.1 Kompetence a činnost Evropské komise v oblasti veřejné podpory

Oprávnění Komise vycházejí primárně ze SFEU, zejména z jejích článků 108 až 109. Vzhledem k jejich stručné formulaci však podrobnější pravidla stanovuje až *Nářízení Rady (EU) 2015/1589, které upravuje prováděcí postupy k článku 108 SFEU*, a *Kodex osvědčených postupů pro řízení ve věcech kontroly státní podpory (2018/C 253/05)*, jenž poskytuje stanoviska Komise k aplikaci těchto pravidel v praxi. Kodex si klade za cíl zajistit, aby řízení o státní podpoře byla co nejtransparentnější, nejjednodušší, nejjasnější, předvídatelná a dobře načasovaná⁸⁰.

Komise jako hlavní dozorčí orgán v oblasti veřejné podpory přezkoumává slučitelnost podpory s vnitřním trhem EU. Za účelem použití článku 107 SFEU má Komise zvláštní pravomoc přezkoumávat již existující podpory, rozhodovat o nových či pozměněných podporách a provádět opatření v případě, že se členské státy neřídí jejími rozhodnutími⁸¹. Článek 108 SFEU ukládá Komisi povinnost průběžně monitorovat poskytování podpory a členským státům povinnost s Komisí spolupracovat a poskytovat jí všechny požadované informace, aby mohla vykonávat své povinnosti⁸². Spolupráce mezi členskými státy a Komisí je naprosto zásadní pro správné a účinné uplatňování pravidel pro státní podporu. Z tohoto důvodu byly zřízeny útvary Komise, které se státy spolupracují na stanovení priorit procesního řízení. Zřízena byla rovněž síť koordinátorů pro jednotlivé země a Komise pravidelně připravuje pro členské státy řadu pokynů a školení týkající se uplatňování pravidel pro státní podporu.

⁸⁰ Dle odst. 4 Kodexu osvědčených postupů pro řízení ve věcech kontroly státní podpory (2018/C 253/05).

⁸¹ Dle odst. 2 Nářízení Rady (EU) 2015/1589, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie.

⁸² Dle Čl. 4 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii.

Nakonec Komise podporuje i vzájemnou výměnu zkušeností mezi těmito útvary a členskými státy navzájem, zejména pokud jde o osvědčené postupy a problémy vznikající při uplatňování pravidel pro státní podporu⁸³. V rámci mezinárodní spolupráce koordinuje Komise podpory s národními úřady jednotlivých členských států, které zajišťují dohled nad dodržováním pravidel v této oblasti. V České republice tuto roli plní Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“), jehož pravomoci a činnost jsou podrobněji rozebrány v samostatné kapitole.

4.2 Mechanismy kontroly a schvalování veřejné podpory

Komise disponuje čtyřmi hlavními nástroji pro kontrolu poskytování veřejné podpory:

- a. preventivní kontrolou prostřednictvím notifikace podpory;
- b. ex post kontrolou zaměřenou na šetření již existující nebo protiprávní podpory;
- c. pravomocí nařídit navrácení neoprávněně poskytnuté podpory;
- d. ukládáním sankcí za porušení pravidel a monitoringem.

4.2.1 Proces notifikace veřejné podpory

V souladu s čl. 108 odst. 3 SFEU musí členské státy své záměry poskytnout nové nebo upravit již existující podpory s dostatečným časovým předstihem oznámit Komisi, s výjimkou případů, kdy nařízení přijatá na základě článku 109 SFEU nebo jiná příslušná ustanovení stanoví jinak (viz kapitola 3.3, výjimky z obecného zákazu veřejné podpory). Členské státy musí nejprve vyčkat rozhodnutí Komise, než mohou svá zamýšlená opatření na úseku veřejné podpory provést.

Komise ihned po obdržení úplného oznámení posoudí, zda jsou opatření slučitelná s vnitřním trhem EU. Od tohoto okamžiku má dva měsíce na to, aby ve věci rozhodla⁸⁴. Tato lhůta začíná v den následující po dni obdržení úplného oznámení, kterým se rozumí poskytnutí ze strany dotčeného členského státu v oznámení všech nezbytných informací, aby dotčený členský stát Komisi umožnil přijmout příslušné rozhodnutí. Shledá-li Komise po předběžném posouzení, že oznámené opatření není podporou, zaznamená tento nálezný ve formě rozhodnutí.

⁸³ Dle odst. 5 Kodexu osvědčených postupů pro řízení ve věcech kontroly státní podpory.

⁸⁴ Dle čl. 4 odst. 1 Nařízení Rady (EU) 2015/1589, které upravuje prováděcí postupy k článku 108 SFEU.

Shledá-li Komise po předběžném posouzení, že nejsou vzneseny žádné pochybnosti o slučitelnosti oznámeného opatření s vnitřním trhem, pokud opatření spadá pod Čl. 107 odst. 1 SFEU, rozhodne, že opatření je slučitelné s vnitřním trhem; rozhodnutí blíže určí, která výjimka podle SFEU byla použita. Shledá-li Komise po předběžném posouzení, že existují pochybnosti o slučitelnosti oznámeného opatření s vnitřním trhem, rozhodne o zahájení postupu podle čl. 108 odst. 2 SFEU. Výše uvedené znamená, že Komise může shledat, že:

- a. se nejedná o podporu ve smyslu Čl. 107 SFEU a opatření může být provedeno; nebo
- b. podpora je slučitelná s vnitřním trhem EU a může být poskytnuta. Komise ve svém rozhodnutí musí blíže specifikovat, kterou výjimku dle SFEU aplikovala; nebo
- c. existují vážné pochybnosti o slučitelnosti oznámeného opatření s vnitřním trhem, na jejichž základě je Komise povinna zahájit formální vyšetřovací šetření⁸⁵.

Nerozhodne-li Komise ve lhůtě dvou měsíců, považuje se souhlas Komise s podporou za udělený⁸⁶.

4.2.2 Formální vyšetřování veřejné podpory

Dle příslušné ustálené judikatury není Komise v předběžné fázi povinna vyzvat všechny dotčené strany, aby předložily své připomínky k probíhajícímu šetření. Pokud však Komise narazí na vážné potíže při určení, zda je plán poskytnutí podpory slučitelný s vnitřním trhem, je vždy nezbytné zajistit takový postup, který umožní ostatním členským státům a dotčeným odvětvím možnost vyjádřit se a zároveň zajistí, že Komise bude před přijetím rozhodnutí plně informována o všech relevantních skutečnostech případu. Z toho vyplývá, že Komise se může omezit na předběžné posouzení pouze tehdy, pokud na jeho základě dospěje k závěru, že plánované opatření je slučitelné se SFEU. Pokud naopak předběžné přezkoumání vede Komisi k opačnému závěru nebo neodstraní-li přezkum všechny pochybnosti ohledně slučitelnosti, je Komise povinna za tímto účelem zahájit formální řízení dle Čl. 108 odst. 2 SFEU⁸⁷.

⁸⁵ Dle Čl. 4 odst. 2 až 4 Nařízení Rady (EU) 2015/1589.

⁸⁶ Dle Čl. 4 odst. 6 Nařízení Rady (EU) 2015/1589.

⁸⁷ Srov. Rozsudek Soudního dvora 84/82, ECLI:EU:C:1984:117, odst. 13.

Rozhodnutí o zahájení tohoto řízení se zasílá příslušnému členskému státu. V rozhodnutí Komise shrne relevantní skutkové a právní otázky, přiloží předběžné hodnocení, ve kterém uvede své pochybnosti týkající se slučitelnosti s vnitřním trhem, a zároveň vyzve všechny zúčastněné strany, aby nejpozději do jednoho měsíce předložily své připomínky. Lhůta počíná běžet zveřejněním rozhodnutí v Úředním věstníku EU⁸⁸.

Po ukončení formálního šetření Komise přijme konečné rozhodnutí, přičemž pro jeho vydání je stanovena osmnáctiměsíční lhůta od zahájení řízení. Délka šetření se odvíjí od několika faktorů, včetně složitosti případu, kvality poskytnutých informací a úrovně spolupráce ze strany dotčeného členského státu. Lhůta může být společným souhlasem Komise a dotyčného členského státu prodloužena⁸⁹. Komise může ve svém šetření dospět:

- a. ke kladnému rozhodnutí – k tomu dojde v případě, že je oznámené opatření slučitelné s vnitřním trhem, nebo pokud opatření nepředstavuje veřejnou podporu;
- b. k podmíněnému rozhodnutí – oznámené opatření je shledáno slučitelným, avšak jeho provedení je podmíněno splněním povinností, jež Komise členskému státu stanoví v rozhodnutí;
- c. k zápornému rozhodnutí – opatření je neslučitelné s vnitřním trhem a stát jej nemůže provést. Komise v zásadě musí nařídit členskému státu, aby již vyplacenou podporu vrátil⁹⁰.

Komise může poté, co dotyčný členský stát měl možnost předložit své připomínky, zrušit své rozhodnutí, a to v případě, že bylo založeno na nesprávné informaci, která byla pro přijetí rozhodnutí klíčová. Před zrušením původního a přijetím nového rozhodnutí zahájí Komise formální vyšetřovací řízení⁹¹.

⁸⁸ Dle Čl. 6 odst. 1 Nařízení Rady (EU) 2015/1589.

⁸⁹ Dle Čl. 9 odst. 6 Nařízení Rady (EU) 2015/1589.

⁹⁰ Dle Čl. 9 odst. 2 až 5 Nařízení Rady (EU) 2015/1589.

⁹¹ Dle Čl. 11 Nařízení Rady (EU) 2015/1589.

4.2.3 Ex post kontrola a vymáhání pravidel

Jedním z kontrolních mechanismů Komise při ex post kontrole a vymáhání pravidel je posouzení již *existujících podpor*. Tento proces se zaměřuje na přezkoumání režimů podpor, které byly schváleny v minulosti, ale které již nemusí být za stávajících podmínek slučitelné s vnitřním trhem EU. V takovém případě je Komise povinna informovat dotyčný členský stát o neslučitelnosti podpory s vnitřním trhem EU. Členský stát má následně možnost do jednoho měsíce předložit své připomínky. Komise tyto připomínky posoudí a v případě potřeby navrhne opatření, která zajistí soulad stávající podpory se SFEU. Pokud členský stát tato opatření nepřijme, je Komise povinna zahájit formální vyšetřovací řízení⁹².

Komise dále může z vlastního podnětu nebo na stížnost soutěžitele přezkoumat informace z jakéhokoli zdroje týkající se údajné *protiprávní podpory*. Protiprávní podporou se rozumí podpora poskytnutá bez předchozího oznámení a povolení Komise. Komise musí neprodleně po obdržení veškeré stížnosti ohledně údajné protiprávní podpory prověřit. Komise nejprve zahájí předběžné šetření. Existují-li pochybnosti o slučitelnosti opatření, zahájí formální vyšetřování. Komise může na základě šetření:

- a. přikázat členským státům, aby ji poskytly informace;
- b. pozastavit další poskytování podpory nebo
- c. uložit členskému státu povinnost předběžného navrácení podpory⁹³.

Je-li podpora neslučitelná s vnitřním trhem EU, má Komise pravomoc rozhodnout, že ji dotyčný stát musí zrušit nebo změnit. Aby toto rozhodnutí mělo praktický účinek, může zahrnovat povinnost státu vrátit podporu poskytnutou v rozporu se SFEU, *a to včetně úroků* v přiměřené výši. V případě, že stát příkazu navrácení nevyhoví, může se Komise s věcí obrátit na Soudní dvůr⁹⁴.

⁹² Dle čl. 21 a 22 Nařízení Rady (EU) 2015/1589.

⁹³ Dle čl. 12, 13 a 16 Nařízení Rady (EU) 2015/1589.

⁹⁴ Srov. Rozsudek Soudního dvora 70-72, ECLI:EU:C:1973:87, bod 13.

Tímto zajišťuje plnění povinností ze strany členských států a zároveň posiluje důsledné prosazování pravidel HS. Naplňuje tak svůj cíl řešit důsledky narušení HS, které ohrožují rovné podmínky na vnitřním trhu. Zároveň může užší spolupráce mezi Komisí a členskými státy přispět ke snížení počtu řízení o nesplnění povinností⁹⁵. Cílem rozhodnutí o navrácení podpory je obnovit stav, který na vnitřním trhu existoval před jejím poskytnutím. Vrácením protiprávní podpory totiž příjemce ztrácí výhodu, kterou získal oproti svým konkurentům⁹⁶.

Nepřijetí opatření k navrácení protiprávně poskytnuté podpory nebo poskytnutí podpory bez notifikace Komisi může, jak již bylo uvedeno v předchozím odstavci, mít pro členský stát finanční důsledky. Sankční mechanismus představuje další z nástrojů ex-post kontroly Komise, jehož cílem je zajistit dodržování pravidel státní podpory v rámci EU. Postup stanovený článkem 260 odst. 2 SFEU („*Má-li Komise za to, že dotyčný členský stát nepřijal opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora Evropské unie, může předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie poté, co poskytla tomuto státu příležitost se vyjádřit. Navrhne paušální částku nebo penále, jež je dotyčný členský stát povinen zaplatit, ve výši, kterou považuje za přiměřenou okolnostem. Shledá-li Soudní dvůr Evropské unie, že dotyčný členský stát nevyhověl jeho rozsudku, může mu uložit zaplacení paušální částky nebo penále.*“) slouží k tomu, aby byl členský stát, který nesplnil svou povinnost, přiměřen k nápravě a k dodržení dřívějšího rozsudku o nesplnění povinnosti. Tento mechanismus, jak zmíněno shora, zahrnuje dvě sankce – paušální částku a penále – jejichž účelem je vynutit skutečné uplatňování práva Evropské unie. O udělení sankcí rozhoduje Soudní dvůr na základě návrhu Komise, přičemž tento návrh není pro Soudní dvůr závazný. Při rozhodování o finanční sankci členskému státu musí být zohledněna tři klíčová kritéria:

- I. závažnost porušení právních předpisů;
- II. doba trvání tohoto porušení;
- III. potřeba, aby sankce působila preventivně a odrazovala od dalšího protiprávního jednání⁹⁷.

⁹⁵ Srov. Sdělení Komise o navrácení protiprávních a neslučitelných státních podpor (2019/C 247/01), odst. 8.

⁹⁶ Srov. Sdělení Komise o navrácení protiprávních a neslučitelných státních podpor (2019/C 247/01), odst. 16.

⁹⁷ Srov. Sdělení Komise o navrácení protiprávních a neslučitelných státních podpor, odst. 156 a 157.

Konečně je třeba připomenout působnost ONBV, které umožňuje členským státům poskytovat určité formy podpory bez nutnosti předchozí notifikace Komisi. Aby však bylo zajištěno, že i takto poskytovaná podpora odpovídá pravidlům stanoveným na úrovni EU, je důležité, aby existoval kontrolní mechanismus sledující uplatňování existujících nebo vyňatých režimů podpory. Z tohoto důvodu příslušné útvary Komise zavedly každoroční monitorování jejich poskytování. V rámci tohoto procesu vybírají vzorek případů již poskytnutých veřejných podpor k podrobnějšímu přezkumu a průběžně sledují všechny režimy podpory v členských státech. Tyto kontroly probíhají ve spolupráci s národními orgány, které jsou povinny Útvarem poskytovat veškeré relevantní informace⁹⁸.

Zmíněné kontrolní nástroje, kterými Komise disponuje, jsou nezbytnými pro zajištění souladu veřejné podpory s pravidly vnitřního trhu EU. Kombinace preventivní a ex post kontroly, pravomoci nařizovat navrácení protiprávně poskytnuté podpory, sankcí a monitoringu v členských státech tvoří komplexní rámec, který přispívá k efektivnímu vymáhání pravidel a udržování spravedlivých podmínek na trhu.

⁹⁸ Dle odst. 82 a 83 Kodexu osvědčených postupů pro řízení ve věcech kontroly státní podpory.

5 PRÁVNÍ ÚPRAVA VEŘEJNÉ PODPORY V ČESKÉ REPUBLICE

Právní úprava veřejné podpory v České republice vychází z evropského právního rámce a jeho povinné implementace do vnitrostátního právního řádu. Český právní systém tak zajišťuje nejen soulad s unijními pravidly, ale také efektivní institucionální dohled nad poskytovanými opatřeními. Klíčovou institucí v této oblasti představuje Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který plní funkci národního dozorového orgánu v oblasti veřejné podpory a zajišťuje kontakt s Evropskou komisí při posuzování konkrétních případů.

5.1 Základní legislativa týkající se veřejné podpory

Právní úprava veřejné podpory v České republice je tvořena souborem právních předpisů, které stanovují rámec pro její poskytování a kontrolu. Příslušné české právní předpisy mají za cíl především zajistit soulad národních pravidel hospodářské soutěže s evropskými předpisy, přičemž mezi klíčové patří zejména:

- zákon o ochraně HS;
- zákon o veřejné podpoře;
- zákon o ÚOHS.

Součástí právního rámce jsou také prováděcí předpisy a metodiky ÚOHS, které podrobněji upravují a doplňují konkrétní postupy a pravidla týkající se veřejné podpory. ÚOHS pravidelně na svých webových stránkách zveřejňuje výkladové materiály a manuály (např. Stručný průvodce problematikou veřejné podpory, Manuál služeb obecného hospodářského zájmu, ...). Mezi relevantní metodiky lze zařadit Postupy pro oznamování veřejné podpory Evropské komisi a Základní návod pro poskytování podpory *de minimis* a zápis do centrálního registru.

Stěžejním právním předpisem upravujícím oblast veřejné podpory v České republice je zákon o veřejné podpoře, a to proto, že především definuje základní pravidla poskytování veřejné podpory tak, aby byla v souladu s evropskou legislativou. Tento zákon stanoví v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie základní rámec pro výkon státní správy v oblasti veřejné podpory, upravuje práva a povinnosti poskytovatelů i příjemců veřejné podpory a podpory malého rozsahu (*de minimis*) vůči příslušnému koordinačnímu orgánu veřejné podpory (Ministerstvo zemědělství nebo ÚOHS, které vykonávají v rozsahu své působnosti

centrální koordinační, poradenskou, konzultační a monitorující činnost v oblasti veřejné podpory), a dále některé otázky součinnosti České republiky s Evropskou komisí (např. vedení evidence podpor malého rozsahu, poskytování dokumentů a jiných informací týkajících se veřejných podpor apod.), jakož i některé další vztahy s poskytováním veřejné podpory a podpory malého rozsahu související. Dále tento zákon upravuje v návaznosti na přímo použitelné předpisy Evropské unie výkon státní správy v oblasti zahraničních subvencí, některé povinnosti osob a působnost a pravomoci ÚOHS k činnostem, které podle přímo použitelného předpisu vykonává členský stát. Podle předmětného zákona o veřejné podpoře se postupuje i na úseku oznamovací povinnosti poskytovatelů veřejné podpory vůči ÚOHS. V případě nekompatibilní veřejné podpory specifikuje postupy jejího navrácení. Předmětný zákon sice vymezuje pojem „veřejná podpora“, avšak pouhým odkazem na veřejnou podporu vymezenou v článku 107 SFEU.

Obecně platí, že v souladu s praxí zavedenou v EU může být taková veřejná podpora poskytnuta podle povahy věci zejména v níže uvedených formách, přičemž konkrétní členský stát EU si konkrétní formu veřejné podpory stanoví sám (avšak taková forma nesmí být v rozporu s legislativou EU):

1. *Přímé dotace a granty*

Dotace jsou poskytovány státem ze státního rozpočtu, případně z rozpočtu ÚSC, které nemusí být stanovené na konkrétní účel. Naopak granty jsou příspěvkem poskytnutým za určitým účelem.

2. *Státní záruky*

Stát ručí za závazky určitého podniku, čímž mu umožní získat výhodnější finanční podmínky, než jaké by byly dostupné za standardních podmínek na finančním trhu. Poskytnutím záruky stát snižuje riziko pro věřitele, což usnadňuje podniku získat úvěr či půjčku⁹⁹.

3. *Daňové úlevy a zvýhodnění*

Zahrnují opatření, jakým je například osvobození od daně, snížení daňové sazby či možnost zrychlených odpisů, která mají za cíl snížit daňovou zátěž určitých podniků a podpořit jejich ekonomické aktivity.

⁹⁹ Srov. Sdělení Komise o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory ve formě záruk (2008/C 155/02).

4. *Privatizace za zvýhodněnou cenu*

Jedná se o převod státního majetku na soukromý subjekt za nižší cenu, než je na trhu.

5. *Navyšování základního kapitálu*

Stát vloží finanční prostředky do základního kapitálu podniku, čímž se zvýší jeho základní kapitál. Může se jednat o případ sanace podniků v obtížích, podpora strategických podniků atd.

6. *Půjčky*

Veřejné instituce mohou podnikům poskytnout výhodnější půjčky.

7. *Promíjení plateb sociálního a zdravotního pojištění*

Stát může odpustit nebo povolit nižší odvody sociálního / zdravotního pojištění určitým podnikům.

8. *Investiční pobídky*¹⁰⁰

V podmínkách ČR jsou investiční pobídky upraveny zákonem č. 72/2000 Sb., *o investičních pobídkách a o změně některých zákonů* (zákon o investičních pobídkách), ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto zákona se investiční pobídkou rozumí veřejná podpora ve formě:

- slevy na daních z příjmů podle zákona o daních z příjmů,
- převodu pozemků včetně související infrastruktury za zvýhodněnou cenu,
- hmotné podpory vytváření nových pracovních míst podle zákona o zaměstnanosti,
- hmotné podpory rekvalifikace nebo školení zaměstnanců podle zákona o zaměstnanosti,
- hmotné podpory pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku pro strategickou investiční akci, nebo
- osvobození od daně z nemovitých věcí ve zvýhodněných průmyslových zónách v rozsahu stanoveném zákonem o dani z nemovitých věcí.

Stát poskytuje investiční pobídky investorům, kteří splní určité podmínky (např. vytvořením pracovních míst, poskytnutím podpory zaměstnancům na rekvalifikaci apod).

¹⁰⁰ Viz. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2024. Definiční znaky veřejné podpory. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 1. června 2024 [cit. 2025-03-26]. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz/cs/verejna-podpora>

Podpory malého rozsahu (*de minimis*) jsou evidovány v centrálním registru podpor malého rozsahu, který představuje informační systém veřejné správy obsahující veškeré relevantní údaje o již poskytnutých podporách tohoto typu¹⁰¹. Jejich poskytování monitoruje ÚOHS.

5.2 Role a kompetence Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS)

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže hraje v oblasti veřejné podpory klíčovou roli národního regulátora, který odpovídá za její kontrolu a soulad s právem Evropské unie. Jeho postavení a činnost jsou zakotveny v právním řádu ČR a řídí se požadavky unijního práva, přičemž jeho rozhodování a postupy mají zásadní dopad na poskytování veřejné podpory v praxi. Významným aspektem jeho působnosti je také spolupráce s Evropskou komisí, která vyplývá z povinnosti zajistit, aby podpora poskytovaná na národní úrovni neohrožovala hospodářskou soutěž a mezinárodní obchod na vnitřním trhu EU.

5.2.1 Postavení a činnost ÚOHS jako národního regulátora veřejné podpory

V oblasti veřejné podpory je pojem koordinačního orgánu (tj. úřadu, který vykonává v rozsahu své působnosti centrální koordinační, poradenskou, konzultační a monitorující činnost v oblasti veřejné podpory) vymezen zákonem o veřejné podpoře; podle něj je koordinačním orgánem Ministerstvo zemědělství (pro oblast zemědělství, lesního hospodářství, rybolovu a akvakultury) nebo ÚOHS (mimo oblast zemědělství, lesního hospodářství, rybolovu a akvakultury). Tyto instituce vykonávají v rozsahu své působnosti centrální koordinační, poradenskou, konzultační a monitorovací činnost¹⁰² v oblasti veřejné podpory. Svou činnost vykonává ÚOHS v souladu se zákonem o ÚOHS, dle kterého je „ústředním orgánem státní správy zaměřujícím se na ochranu hospodářské soutěže a prevenci jejího nedovoleného omezování“. Úřad při výkonu své působnosti postupuje nezávisle a nestranně, nepřijímá pokyny od orgánů veřejné moci a dalších osob.

¹⁰¹ Dle § 3a zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory.

¹⁰² Dle §2 písm. g) zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory.

Zákonodárce, tak jako v případě sídel Ústavního soudu, Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu, Veřejného ochránce práv, zvolil sídlem ÚOHS Brno, tj. město, které není sídlem ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy (s výjimkou Státní zemědělské a potravinářské inspekce, jako správního úřadu podřízenému Ministerstvu zemědělství). V čele ÚOHS stojí předseda, jehož jmenování a odvolání provádí prezident republiky na návrh vlády¹⁰³.

Působnost ÚOHS zahrnuje několik klíčových oblastí. ÚOHS vytváří podmínky pro ochranu HS, vykonává dozor při zadávání veřejných zakázek a plní další úkoly stanovené zvláštními zákony, včetně působnosti jako vnitrostátního orgánu pro hospodářskou soutěž v rámci přímo použitelných předpisů EU. Kromě toho ÚOHS spolupracuje s příslušnými orgány jiných států, a to za účelem výměny informací a zajištění kooperace při výkonu své působnosti. ÚOHS vydává výroční zprávu o své činnosti, informuje o ní vládu a Parlament a zveřejňuje ji na svých internetových stránkách. Výroční zpráva obsahuje zejména informace o počtu zahájených a ukončených správních řízení, jmenování a odvolání předsedy a místopředsedů a výši příjmů ÚOHS včetně změn oproti předchozímu období.¹⁰⁴

5.2.2 Klíčové kompetence ÚOHS v oblasti veřejné podpory

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže má především za úkol zajistit fungování trhů v souladu s pravidly hospodářské soutěže, čímž přispívá k ochraně spotřebitelů a zajišťuje jejich prospěch. V rámci této činnosti vede soutěžitele k tomu, aby dodržovali soutěžní právo a zasahuje proti nekalým praktikám narušujícím HS, mezi které patří veškeré dohody, zneužití dominantního postavení, veřejné podpory nebo protiprávní poskytování SOHZ. ÚOHS však podnikům umožňuje, aby své protiprávní jednání, které dosud nemělo závažné dopady na trh, napravily samy, a to bez nutného zásahu ÚOHS¹⁰⁵.

¹⁰³ Dle §1 odst. 1 až 3 zákona č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.

¹⁰⁴ Dle §2 zákona č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁰⁵ Viz webové stránky Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2024. O Úřadu – poslání a kompetence. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 18. června 2024 [cit. 2025-03-31]. Dostupné z: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | O Úřadu

Významnou oblastí působnosti ÚOHS je dohled nad uplatňováním pravidel veřejné podpory. Zde monitoruje a koordinuje poskytování těchto podpor, a to převážně tak, že nabízí poskytování poradenských a konzultačních služeb v otázkách veřejné podpory, čímž zajišťuje soulad jejího poskytování s právem EU¹⁰⁶. Mezi další kompetence patří rozhodování o ukládání pokut za přestupky v oblasti veřejné podpory a posuzování podpory malého rozsahu (de minimis) z hlediska její zákonnosti, včetně splnění podmínek pro její poskytnutí. ÚOHS rovněž přezkoumává splnění povinností stanovených zákonem o veřejné podpoře a vede související řízení v případě jejich nedodržení. V neposlední řadě je ÚOHS správcem centrálního registru podpor malého rozsahu, který slouží jako informační systém veřejné správy umožňující evidenci a kontrolu již poskytnutých podpor¹⁰⁷.

5.2.3 Spolupráce ÚOHS s Evropskou komisí

Klíčové kompetence ÚOHS v oblasti veřejné podpory zahrnují širokou škálu činností zaměřených na spolupráci s poskytovateli veřejné podpory, jakož i s Evropskou komisí. ÚOHS může před oznámením zamýšlené podpory věc konzultovat s poskytovateli. Po konzultaci ÚOHS předkládá věc Komisi k posouzení a k následnému vydání rozhodnutí. ÚOHS spolupracuje s Komisí i v průběhu šetření. Spolupráce mezi ÚOHS a Komisí však nekončí schválením podpory – ÚOHS je zapojován i do následného monitoringu a kontroly plnění pravomocných rozhodnutí týkajících se veřejné podpory, které byly vydány ještě před účinností aktuálně platné legislativy. Dalším významným aspektem této spolupráce je vydávání stanovisek k podáním poskytovatelů v průběhu řízení před Komisí. Tímto ÚOHS přispívá k transparentnosti a právní jistotě při posuzování veřejné podpory. Současně se ÚOHS podílí na utváření unijní politiky, jelikož zastupuje ČR při projednávání a přípravě právních předpisů Evropské unie v oblasti veřejné podpory. Dále je Komisi povinen předkládat výroční zprávu o poskytnutých veřejných podporách na území ČR¹⁰⁸.

¹⁰⁶ Viz webové stránky Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2024. O Úřadu – poslání a kompetence. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 18. června 2024 [cit. 2025-03-31]. Dostupné z: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | O Úřadu

¹⁰⁷ Dle §3 odst. 3 zákona č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory.

¹⁰⁸ Viz webové stránky Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2025. Mezinárodní spolupráce. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 1. května 2024 [cit. 2025-04-01]. Dostupné z: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | Mezinárodní spolupráce

ÚOHS se také aktivně zapojuje do mezinárodní spolupráce, konkrétně se svými protějšky – koordinačními orgány odpovědnými za oblast veřejné podpory v ostatních členských státech EU. Tato spolupráce probíhá prostřednictvím vytvořených pracovních kontaktů a odborných platforem. Zástupci ÚOHS se pravidelně účastní jednání mezi poradními výbory členských států a Komise. Jednání se zaměřují na implementaci navrhovaných legislativních předpisů týkajících se veřejné podpory. Tato setkání slouží primárně k výměně aktuálních informací o regulaci veřejné podpory, sdílení osvědčených postupů mezi členskými státy a projednávání klíčových procesních záležitostí v této oblasti. ÚOHS rovněž zasedá při jednání Pracovní skupiny Rady EU pro hospodářskou soutěž a ad hoc pracovních skupin Evropské komise, například v oblasti transparentnosti veřejné podpory. V minulosti se jednalo například o problematiku infrastrukturních projektů¹⁰⁹. Praktické příklady spolupráce mezi ÚOHS a Evropskou komisí lze nalézt v konkrétních kauzách na webových stránkách ÚOHS. Tyto případy ilustrují význam ÚOHS při zajištění souladu podpůrných opatření s pravidly HS a jeho roli při ochraně konkurenčního prostředí na vnitřním trhu.

¹⁰⁹ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2025. Mezinárodní spolupráce. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 1. května 2024 [cit. 2025-04-01]. Dostupné z: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | Mezinárodní spolupráce

6 VEŘEJNÁ PODPORA V ENERGETICE: VÝZNAM A FORMY

Energetikou se pro účely této diplomové práce rozumí tři hlavní energetická odvětví – elektroenergetika, plynárenství a teplárenství – jak je vymezuje zákon č. 458/2000 Sb., *o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)*. Podle § 3 odst. 1 tohoto zákona je předmětem podnikání v těchto odvětvích zejména výroba, přenos, distribuce a obchod s elektřinou, výroba, přeprava, distribuce, uskladňování a obchod s plynem, dále výroba a rozvod tepelné energie, činnosti operátora trhu a datového centra, jakož i zprostředkovatelská činnost v energetice.

Odvětví energetiky představuje klíčovou oblast národního hospodářství, s přímým dopadem na fungování vnitřního trhu EU, životní úroveň obyvatel i energetickou bezpečnost státu. Vzhledem k tomuto zásadnímu vlivu hraje v energetice významnou roli veřejná podpora – nejen jako nástroj k nápravě tržních selhání, ale i jako součást širšího rámce politik států směřujících k udržitelnému rozvoji a k ochraně a zlepšování životního prostředí v kontextu udržování stabilního a konkurenceschopného trhu EU. V tomto kontextu představují regulace spolu s veřejnou podporou základní prostředky, jimiž státy naplňují své cíle v oblasti energetiky a ochrany životního prostředí¹¹⁰.

Podle § 3 odst. 2 energetického zákona se vybrané činnosti v oblasti elektroenergetiky, plynárenství a teplárenství – například přenos a distribuce elektřiny, přeprava a uskladňování plynu, výroba energie ve větších nebo strategicky významných výrobních zdrojích – uskutečňují **ve veřejném zájmu**. Stavby sloužící pro činnosti podle věty první a stavby s nimi související **jsou zřizovány a provozovány ve veřejném zájmu**.

¹¹⁰ Viz článek VERSCHUUR, Steven a SBROLLI, Cecilia. 2020. The European Green Deal and State Aid: The Guidelines on State Aid for Environmental Protection and Energy Towards the Future. *European State Aid Law Quarterly* [online]. 19(3), s. 284–289 [cit. 2025-04-16]. Dostupné z: [The European Green Deal and State Aid: The Guidelines on State Aid for Environmental Protection and Energy Towards the Future The Guidelines on State Aid for Environmental Protection and Energy Towards the Future on JSTOR](#)

Uplatňování principu veřejného zájmu při podnikání v elektroenergetice, v plynárenství a v teplárenství, s sebou nese i některá břemena na úseku veřejné podpory, protože tyto obory energetiky jsou od „běžného“ podnikání v rámci EU a ČR specifické; musí je proto zohledňovat jak právní předpisy či správní rozhodnutí, a to jak na národní úrovni, tak i na úrovni EU.

6.1 Význam veřejné podpory v energetickém sektoru

Vývoj v oblasti energetiky (především její regulace) v evropském kontextu lze sledovat již od období po druhé světové válce, kdy se v řadě států začaly formovat znárodněné, státem řízené elektroenergetické systémy. Tyto státní zásahy byly reakcí na tehdejší vnímání elektřiny. Státy vnímaly elektřinu jako specifickou hromadnou síťovou komoditu, jejíž výroba a distribuce si dle tehdejších názorů vyžadovala centralizovaný přístup¹¹¹. Přiměřeně tomu bylo i v případě plynárenství a teplárenství.

Zlom v přístupu k regulaci energetických trhů nastal až s přijetím Maastrichtské smlouvy v roce 1992 a s následným vytvořením Evropské unie. Aby mohl vzniknout jednotný celoevropský konkurenční prostor v odvětví elektřiny, musely být nejdříve odstraněny bariéry mezi uzavřenými národními energetikami. Liberalizaci trhu s elektřinou (tj. přechod k tržnímu přístupu) oficiálně zahájila směrnice 96/92/ES z roku 1996, jež kodifikovala základ pro otevření trhů a rozbití dosavadních monopolních a oligopolních struktur¹¹².

Postupná integrace trhů nicméně narazila na limity *čistě tržního* přístupu, přičemž zásadním momentem byl blackout v Itálii v roce 2003. Tato událost odhalila skutečnost, že samotný trh bez jakékoli ingerence, není vždy schopen včas a dostatečně zareagovat na potřeby zajištění dlouhodobé bezpečnosti dodávek elektřiny a nedokáže předem upozornit na potřebné investice do nových infrastruktur. Ukázalo se, že monitoring trhu a případné intervence, regulace a podpory ze strany členských států EU jsou přeci jenom nezbytné¹¹³.

Regulace ze strany členských států reflektuje skutečnost, že trh s energiemi není z povahy věci plně konkurenčním prostředím. Energetický sektor se vyznačuje řadou zvláštních charakteristik, mezi něž patří například vysoká kapitálová náročnost projektů, dlouhá doba

¹¹¹ KOLEKTIV AUTORŮ. Trh s elektřinou. Úvod do liberalizované energetiky – 2. vydání. Praha: Asociace energetických manažerů, 2016. s. 21. ISB N: 978-80-260-9212-4.

¹¹² Tamtéž, s. 23.

¹¹³ Tamtéž, s. 28.

návratnosti investic (v průměru se počítá cca 10 let, v případě vyšších investičních celků je tato doba podle povahy věci delší), vysoké fixní náklady a přítomnost přirozených monopolů. Je charakteristický svým zásadním významem pro hospodářskou stabilitu státu a významným dopadem na veřejný zájem¹¹⁴. Uvedené faktory mohou vést k tržním selháním, která následně vyžadují cílený zásah veřejné moci. Právě prostřednictvím různých forem *veřejné podpory* může stát reagovat na strukturální nedostatky energetického trhu¹¹⁵. Komise může být k takové podpoře vstřícná zejména tehdy, pokud přínos podpory k dosažení stanoveného cíle EU převyšuje její možné negativní dopady na HS. Typickým příkladem mohou být kompenzace tzv. uvízlých nákladů (angl. „stranded costs“), které měly pomoci podnikům vypořádat se s historickými závazky a investicemi, jež vznikly ještě v regulovaném prostředí. Tato podpora snižovala riziko přenesení nákladů na koncové zákazníky a zároveň přispívala ke stabilitě investičního prostředí. Komise například v roce 2010 schválila maďarský režim kompenzující náklady vzniklé z ukončení dlouhodobých smluv o nákupu elektřiny¹¹⁶. Veřejná podpora tedy plní v tomto kontextu klíčovou roli – umožňuje realizaci investic, které by se za standardních tržních podmínek neuskutečnily, a zároveň napomáhá rozvoji obnovitelných zdrojů energie a technologií snižujících emise.

6.2 Formy veřejné podpory v oblasti energetiky vymezené právem EU

Základní právní úpravu energetiky tvoří primární právo EU, tj. Smlouvy, resp. dvojice smluv tvořící pilíř evropského práva – Smlouva o Evropské unii a Smlouva o fungování Evropské unie. Sekundární právo je vymezeno předpisy, zejména nařízeními, sděleními a pokyny Evropské komise. Za klíčový dokument v této oblasti lze považovat Pokyny pro státní podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky z roku 2022 (z angličtiny *Climate, Energy and Environmental Aid Guidelines*, dále jen „CEEAG“), jejichž cílem je vysvětlit, jak Komise posuzuje slučitelnost podpory na ochranu životního prostředí a klimatu s Čl. 107 a 108 SFEU.

¹¹⁴ Tamtéž, s. 14.

¹¹⁵ Tamtéž, s. 33.

¹¹⁶ QUIGLEY, Conor. *European state aid law and policy - third edition*. Oxford and Portland, Oregon: Hart Publishing, 2015, s. 447. ISBN: 978-1-84946-627-1.

Při posuzování slučitelnosti státní podpory v oblasti životního prostředí a energetiky se Komise musí řídit určitou zásadou vymezenou v CEEAG, podle níž musí pozitivní dopad podpory převyšovat její potenciální negativní účinky na obchod mezi členskými státy a na HS. Aby mohla být podpora uznána Komisí za slučitelnou s vnitřním trhem, musí kumulativně splňovat několik klíčových kritérií. Opatření musí:

- a. přispívat k jasně definovanému cíli společného zájmu;
- b. vyžadovat státní zásah;
- c. být nezbytné, vhodné, přiměřené a transparentní;
- d. mít motivační účinek;
- e. minimalizovat negativní účinky na HS a obchod mezi členskými státy¹¹⁷.

Co se týče konkrétních forem, veřejná podpora v energetickém sektoru může podle CEEAG nabývat třinácti hlavních podob, a to v závislosti na cíli sledovaném jednotlivými opatřeními. Pokyny CEEAG vymezují následující kategorie podpory:

1. Podpora na snižování a pohlcování emisí skleníkových plynů (oddíl 4.1);
2. Podpora na zlepšení energetické náročnosti a environmentální výkonnosti budov (oddíl 4.2);
3. Podpora na čistou mobilitu (oddíl 4.3);
4. Podpora na účinné využívání zdrojů a přechod k oběhovému hospodářství (oddíl 4.4);
5. Podpora na prevenci nebo snižování znečištění jiného než emisemi skleníkových plynů (oddíl 4.5);
6. Podpora na sanaci škod na životním prostředí, obnovu ekosystémů a přírodních stanovišť (oddíl 4.6);
7. Podpora ve formě snížení daní nebo parafiskálních poplatků (oddíl 4.7);
8. Podpora na zabezpečení dodávek elektřiny – tzv. kapacitní mechanismy (oddíl 4.8);
9. Podpora na energetickou infrastrukturu (oddíl 4.9);
10. Podpora na dálkové vytápění a chlazení (oddíl 4.10);
11. Podpora ve formě snížení poplatků za elektřinu pro energeticky náročné uživatele (oddíl 4.11);

¹¹⁷ QUIGLEY, Conor. *European state aid law and policy - third edition*. Oxford and Portland, Oregon: Hart Publishing, 2015, s. 376 a 377. ISBN: 978-1-84946-627-1.

12. Podpora na mimořádné náklady spojené s ukončením nekonkurenceschopných činností (oddíl 4.12.2);
13. Podpora na studie nebo poradenské služby v oblasti klimatu, ochrany životního prostředí a energetiky (oddíl 4.13).

Tato diplomová práce se však soustředí pouze na tři vybrané formy veřejné podpory:

- Podpora obnovitelných zdrojů energie (OZE) dle oddílu 4.1 CEEAG,
- Kapacitní mechanismy a zajištění stability dodávek dle oddílu 4.8 CEEAG,
- Dočasné krizové mechanismy, zavedené mimo rámec CEEAG v návaznosti na Dočasný krizový rámec Komise (TCF a později DKTR).

Vzhledem k tomu, že cílem této práce je analyzovat konkrétní podpůrná opatření, byl výběr tří konkrétních oblastí motivován především jejich reálným uplatněním v České republice v letech 2022–2023. Zvolená opatření pokrývají klíčové oblasti transformační politiky státu – dekarbonizaci výroby (OZE), zajištění stability dodávek v liberalizovaném trhu (kapacitní mechanismy) a mimořádná krizová opatření přijatá v reakci na energetickou krizi (dočasné mechanismy). Výběr současně reflektuje rozmanitost právního základu, účelu i formy podpory a poskytuje tak ucelený pohled na právní rámec veřejné podpory v období energetické krize. Na tento výběr tematicky navazuje sedmá kapitola práce, která analyzuje konkrétní podpůrná opatření realizovaná v České republice právě v oblastech výše uvedených forem veřejné podpory.

6.2.1 Podpora obnovitelných zdrojů energie

EU si v oblasti životního prostředí stanovila mimořádně ambiciózní cíle. Evropa by do roku 2030 a 2050 měla směřovat ke snížení emisí skleníkových plynů a zvýšení energetické účinnosti. Dosažení unijních cílů v oblasti klimatu a energetiky si tak vyžaduje nejen legislativní úpravy, ale i praktické nástroje. Veřejná podpora tak může sehrát klíčovou roli jako doplňkový prostředek k dosažení těchto cílů¹¹⁸.

¹¹⁸ Dle odst. 77 Sdělení Komise – Pokyny pro státní podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky na rok 2022 (C/2022/481).

Jednu z nejčastějších a nejdůležitějších forem veřejné podpory v energetickém sektoru představuje právě podpora obnovitelných zdrojů energie (dále jen „POZE“). Jejím cílem je přispět k naplňování již zmiňovaných klimatických a energetických cílů EU, zejména ke snižování emisí skleníkových plynů, zvyšování podílu OZE na celkové spotřebě energie a ke zvyšování energetické soběstačnosti.

POZE jsou upraveny článkem 107 odst. 3 písm. c) SFEU, ale především v CEEAG, konkrétně v oddílu 4.1. Za předpokladu, že je podpora poskytována v souladu s podmínkami nařízení ONBV, zejména články 41 až 43, lze tuto podporu udělit i bez nutnosti notifikace Komisi. Mezi nejběžnější POZE patří:

- podpora na obnovitelnou energii (všech druhů energie z obnovitelných zdrojů);
- podpora na snižování a pohlcování emisí skleníkových plynů a na energetickou účinnost;
- podpora za účelem omezení expozice vůči negativním scénářům;
- podpora na dekarbonizaci;
- podpora na usnadnění uzavírání smluv o energetických službách¹¹⁹.

Veřejná podpora na rozvoj OZE se uplatňuje v široké škále forem, které se liší dle typu příjemce, charakteru opatření i zamýšleného cílového efektu. Mezi nejčastější formy POZE patří přímé granty a určité formy zaručené náhrady, které zajišťují stabilní výnosy pro investory, čímž zvyšují atraktivitu investic do obnovitelných zdrojů. V některých státech se využívají také soutěžní mechanismy, jako jsou aukce nebo výběrová řízení, jejichž cílem je zajistit nákladovou efektivitu při rozvoji nových kapacit. Vedle těchto přímých forem podpory se uplatňují rovněž finanční nástroje, například půjčky nebo záruky poskytované subjektům, které realizují opatření ke zlepšení energetické účinnosti v rámci smluv o energetických službách. Na tyto nástroje může navazovat i možnost refinancování formou finančních produktů, jako je faktoring nebo odkup pohledávek. Podpora může mít i podobu daňových úlev (zvýhodnění) nebo snížení parafiskálních poplatků, například příspěvků na financování cílů v oblasti životního prostředí. V některých případech uplatňují i nepeněžní formy podpory v podobě udělení koncesí nebo jiných výhod, například práva na využívání veřejných statků (pozemků, řek, mořského dna) či přednostního připojení k infrastruktuře.

¹¹⁹ Dle oddílu 4.1 Sdělení Komise C/2022/481.

V určitých případech je poskytována i prioritní půjčka určená poskytovateli energeticky úsporných opatření v rámci smluvních vztahů založených na energetických službách. Veřejná podpora na rozvoj OZE může tedy nabývat několika různých forem, vše v závislosti na konkrétních cílech, adresátech i specifikách členských států EU¹²⁰.

POZE však může v některých případech nežádoucím způsobem narušit HS a obchod. Některé nástroje mohou mít v určitých případech kontraproduktivní dopady, kdy namísto nápravy tržních selhání mohou tato selhání prohlubovat a snižovat celkovou efektivitu energetického systému, což se může negativně odrazit na zájmech spotřebitelů i celé společnosti – například pokud vytěsňuje investice do čistších alternativ, které jsou již na trhu dostupné, nebo pokud vede k technologickému ustrnutí a brání dalšímu rozvoji trhu s efektivnějšími řešeními. Komise proto při posuzování takové podpory ověřuje nejen její přínosy, ale i možné negativní dopady na tržní prostředí¹²¹.

6.2.2 Kapacitní mechanismy a zajištění stability dodávek

Bezpečnost dodávek energie je jedním z hlavních strategických cílů energetické politiky EU. Vzhledem k tomu, že EU produkuje přibližně jen polovinu své spotřeby, přičemž v případě ropy a zemního plynu je výrazně závislá na dovozu z třetích zemí, je zajištění spolehlivých a diverzifikovaných zdrojů energie klíčovou prioritou. Evropská komise již v Zelené knize z roku 2000 zdůraznila význam diverzifikace a podpory domácích primárních energetických zdrojů jako prostředku k posílení energetické bezpečnosti. V této souvislosti Komise uznává, že určité formy veřejné podpory mohou být odůvodněny jako opatření veřejné služby¹²².

Tržní selhání a regulace totiž stále způsobují, že cenové signály nevytvářejí dostatečně účinné investiční pobídky, což často vede k nevhodné kombinaci zdrojů elektřiny, případně k nedostatečnému rozvoji výrobní struktury, kapacit, flexibility nebo geografickému rozmístění zdrojů. Přestože rostoucí míra integrace vnitřního trhu s elektřinou obecně umožňuje přeshraniční obchod, který pomáhá vyrovnávat výkyvy v jejich zabezpečení, může dojít k situaci, kdy nebude zajištěna dostatečná úroveň bezpečnosti dodávek ve všech členských státech nebo regionech.

¹²⁰ Dle oddílu 4.1, odst. 90, 93, 94, 109, 112 a 113 Sdělení Komise C/2022/481.

¹²¹ Dle 4.1, odst. 127 a 128 Sdělení Komise C/2022/481.

¹²² QUIGLEY, Conor. *European state aid law and policy – third edition*. Oxford and Portland, Oregon: Hart Publishing, 2015, s. 446. ISBN: 978-1-84946-627-1.

V reakci na tuto situaci mohou tedy členské státy zavést opatření zaměřená na posílení spolehlivosti dodávek elektřiny. Do této skupiny státních zásahů spadají zejména kapacitní mechanismy a další opatření zaměřená na řešení dlouhodobých i krátkodobých nedostatků v oblasti stability dodávek. Tato opatření mohou zároveň sledovat i environmentální cíle – například pokud vyloučí kapacity s vyšší mírou znečištění nebo upřednostnění ekologičtějších řešení v rámci výběrových řízeních¹²³.

Podobně jako POZE je slučitelnost kapacitních mechanismů posuzována dle Čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU. Avšak detailní podmínky pro jejich poskytování jsou uvedeny až v oddílu 4.8 CEEAG, případně Pokyny týkající se kapacitních mechanismů či Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943 o vnitřním trhu s elektřinou. Kapacitní mechanismy představují dočasná opatření, která mohou nabývat různých forem v závislosti na zvoleném způsobu zajištění dostatečné výrobní kapacity¹²⁴. Mezi nejčastěji využívané lze zařadit:

- přímé platby (odměny) za disponibilitu, které kompenzují výrobním jednotkám jejich připravenost vyrábět v případě potřeby / krize;
- strategické rezervy, kdy jsou určité zdroje drženy mimo běžný trh a aktivovány pouze ve výjimečných, krizových situacích;
- režimy přerušitelnosti, v rámci nichž mohou vybraní odběratelé omezit spotřebu na základě výzvy provozovatele přenosové soustavy¹²⁵.

V případech, kdy je kapacita držena mimo trh (např. v rámci strategických rezerv), platí, že tyto zdroje nesmějí současně získávat příjmy z velkoobchodního trhu s elektřinou ani z vyrovnávacích trhů, aby nedošlo ke dvojímu zvýhodnění a narušení HS¹²⁶.

¹²³ Dle oddílu 4.8, odst. 325, 326 a 327 Sdělení Komise C/2022/481.

¹²⁴ Dle Čl. 2 odst. 22 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943, o vnitřním trhu s elektřinou.

¹²⁵ Dle oddílu 4.8, odst. 363 a 364 Sdělení Komise C/2022/481.

¹²⁶ Dle oddílu 4.8, odst. 364 Sdělení Komise C/2022/481.

6.2.3 Dočasné krizové mechanizmy

Geopolitická krize vyvolaná ruskou agresí vůči Ukrajině měla ekonomické důsledky pro celý vnitřní trh EU. Válka na Ukrajině s sebou přinesla mj. i energetickou krizi. V reakci na mimořádné události přistoupily členské státy EU k zavedení dočasných opatření veřejné podpory s cílem zmírnit dopady extrémního nárůstu cen energií na evropské podniky i domácnosti. Tato opatření byla zaměřena na udržení hospodářské stability, zajištění dostupnosti energií a ochranu zranitelných skupin spotřebitelů i klíčových sektorů hospodářství. Právním základem pro poskytování veřejné podpory se tak stalo Sdělení Evropské komise TCF (z anglického „Temporary Crisis Framework“), neboli Dočasný krizový a transformační rámec (dále jen „DKTR“). Ten umožnil členským státům flexibilně reagovat na bezprecedentní situaci a postupně zavádět opatření, která by za běžných okolností nemohla být považována za slučitelná s vnitřním trhem EU¹²⁷. Komise posuzovala opatření jako nezbytná, a to v souladu s článkem 107 odst. 3 písm. b) a c) SFEU, tedy jako opatření určená k nápravě vážné poruchy v hospodářství nebo na podporu rozvoje určitých hospodářských oblastí. Podpora v rámci těchto mechanismů zahrnovala několik vhodných kategorií, které byly vymezeny Komisí v DKTR. Byly jimi například:

- Omezené částky podpory;
- Podpora likvidity ve formě záruk;
- Podpora likvidity formou dotovaných půjček;
- Podpora na vyrovnání vysokých cen energií;
- Kompenzace dodatečných nákladů na energie vzniklých v důsledku mimořádně vysokých cen plynu a elektrické energie;
- Podpora na dekarbonizaci průmyslových výrobních procesů
- Podpora na dodatečné snížení spotřeby elektřiny¹²⁸.

¹²⁷ Dle Sdělení Komise – Dočasný krizový rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresí Ruska vůči Ukrajině.

¹²⁸ Viz webové stránky Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2024. Možnosti podpory v oblasti energetiky v kontextu současné krize a pravidla pro veřejnou podporu. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 25. července 2025 [cit. 2025-04-16]. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz/cs/verejna-podpora/energeticka-krize-a-pravidla-verejne-podpory>

Poskytovaná podpora v rámci DKTR mohla nabývat různých forem – od přímých grantů, daňových a platebních úlev, až po záruky za úvěry, dotované půjčky nebo podporu ve formě zvýhodněné úrokové sazby. Uplatňovaly se i kompenzace dodatečných nákladů v důsledku vysokých cen energií a specifická opatření zaměřená na dekarbonizaci průmyslu nebo snižování spotřeby elektřiny. Tento výčet daný Komisí poskytl členským státům několik možností, jak pružně reagovat na měnící se situaci a cíleně podpořit nejvíce ohrožené segmenty trhu. Členské státy mohly například podle pravidel EU podpořit podniky ohrožené nedostatkem likvidity, které potřebovaly cílenou nouzovou pomoc¹²⁹.

Tři výše zmíněné vybrané oblasti intervencí představují klíčový nástroj, kterým jednotlivé členské státy i orgány EU mohly reagovat na tržní selhání, mimořádné události a strukturální výzvy v oblasti energetiky. Umožňovaly cíleně zmírňovat dopady krize, podpořit transformaci energetického sektoru a zároveň chránit spotřebitele i samotnou hospodářskou soutěž. Regulace a veřejná podpora v energetice tak sloužily nejen jako prostředek krizového řízení, ale především jako nástroj dlouhodobé strategie EU směřující k dekarbonizaci, zajištění energetické bezpečnosti a podpoře inovací¹³⁰.

¹²⁹ Dle oddílů 2.1 až 2.8 Sdělení Komise – DKTR.

¹³⁰ Dle Čl. 194 odst. 1 Smlouvy o fungování EU.

7 REAKCE NA ZVYŠOVÁNÍ CEN A ENERGIÍ (2022-2023)

Energetická krize, která zásadně zasáhla vnitřní trh EU v letech 2022–2023, započala již v průběhu roku 2021, tedy ještě před vypuknutím válečného konfliktu na Ukrajině. Prudký nárůst cen energií byl důsledkem strukturální nerovnováhy vyvolané kombinací několika faktorů. Mezi hlavní příčiny patřila zejména stoupající cena zemního plynu, za níž stála rostoucí poptávka, kterou však nedokázala nabídka dostatečně pokrýt. Významnou roli sehrálo převážně oživení ekonomiky po pandemii covid-19, a tudíž i celkový růst poptávky po energiích. Dalšími faktory přispívajícími ke zvyšování cen byly rostoucí náklady na emisní povolenky a nepříznivé sezónní povětrnostní podmínky, které ovlivnily produkci OZE. Zranitelnost energetického systému byla dále umocněna vysokou závislostí Evropské unie na dovozu zemního plynu ze třetích zemí, zejména z Ruska, Alžírsku a Libye¹³¹.

Na tuto již existující nerovnováhu energetického trhu bezprostředně navázaly události počátku roku 2022, které vyústily v bezprecedentní geopolitickou krizi. Dne 24. února 2022 zahájilo Rusko vojenskou agresi vůči Ukrajině. Tyto události vedly k vážnému narušení dodavatelských řetězců, a zároveň dále prohloubily destabilizaci trhu s energiemi. Vysoká volatilita trhu, obavy o likviditu a zvyšující se inflační tlaky vedly k nutnosti koordinovaného postupu ze strany EU. Evropská komise proto dne 23. března 2022 přijala *Dočasný krizový rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresi Ruska vůči Ukrajině (2022/C 131 I/01)*, jehož cílem bylo upřesnit podmínky slučitelnosti veřejné podpory s vnitřním trhem podle článku 107 odst. 3 SFEU. Dokument stanovil právní základ pro přijetí mimořádných opatření ze strany členských států, která měla mít za cíl nejen zmírnit bezprostřední hospodářské dopady ozbrojeného konfliktu na Ukrajině, ale rovněž podpořit strukturální přizpůsobení ekonomik EU nově vzniklým podmínkám a ochránit tak zranitelné podniky a domácnosti¹³².

Česká republika, podobně jako jiné členské státy EU, čelila prudkému nárůstu cen energií, ohrožení bezpečnosti dodávek a ztrátě důvěry občanů ve schopnost státu efektivně reagovat (energetická krize byla mnohdy vnímána spíše jako selhání státu než jako důsledek války na Ukrajině).

¹³¹ BALOUNOVÁ, Eva. *Kompenzace nárůstu cen energií ve vybraných státech – vybraná témata*, č. 14/2021. Praha: Kancelář Poslanecké sněmovny, 2021, s. 4.

¹³² Dle oddílu 1 Sdělení Komise – DKTR.

Dopady krize se výrazně začaly promítat do životní úrovně domácností, konkurenceschopnosti podniků a celkové stability hospodářství. Energetická politika Ruské federace tak byla českou vládou chápána nejen jako ekonomický nástroj, ale rovněž jako pokračování války jinými prostředky. Za těchto okolností bylo cílem vlády ČR přijmout taková opatření, která by nejen zmírnila bezprostřední sociální dopady krize, ale zároveň přispěla k udržení sociálního smíru a zabránila rozsáhlejšímu narušení veřejného pořádku a politické stability v zemi¹³³. Vláda proto přistoupila k široké škále podpůrných opatření, jejichž právní, věcnou a hospodářskou relevanci podrobně analyzuje následující část této práce. Je však třeba zdůraznit, že práce se zaměřuje výhradně na opatření, která mohou představovat veřejnou podporu ve smyslu článku 107 SFEU. Z tohoto důvodu nejsou předmětem analýzy opatření určená výhradně fyzickým osobám – konečným spotřebitelům (domácnostem), neboť ty obvykle nenaplnují definiční znak příjemce podpory jakožto „podniku“ vykonávajícího hospodářskou činnost. Práce se proto nezabývá například programem Nová zelená úsporám či Nová zelená úsporám Light, jejichž příjemci byly výlučně nízkopříjmové domácnosti¹³⁴. Podobně se tato práce nezabývá ani opatřeními fiskální povahy, která nejsou považována za veřejnou podporu dle článku 107 SFEU. Příkladem může být tzv. daň z neočekávaných zisků (angl. „windfall tax“), kterou Česká republika zavedla s účinností od roku 2023. Jednalo se o mimořádné zdanění nadměrných zisků v určitých odvětvích, zejména v energetice, které bylo přijato jako součást krizové reakce státu. Energetický sektor generoval vysoké dodatečné zisky, a to nikoliv z důvodu inovací či poskytování kvalitnějších služeb zákazníkům, nýbrž v důsledku rychlého růstu úrokových sazeb a cen energií. Avšak vzhledem k tomu, že se jedná o opatření daňové politiky a nikoli o poskytování výhody určitému podniku ze strany státu, není ani toto opatření zahrnuto do předmětu této analýzy¹³⁵.

¹³³ Viz metodika KRIZOVÝ INFORMAČNÍ TÝM. *Válka a energetická krize: veřejné politiky státu v době nejistoty*. Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 14. prosince 2022. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/krizovy-informacni-tym-ministerstva-vnitra.aspx>

¹³⁴ Viz článek Ministerstvo životního prostředí, 2023. Energetická krize zcela neskončila. Vládní kroky však zmírnily dopady růstu cen na domácnosti, cílená podpora zajistí dlouhodobé řešení energetické nouze. In: *mzp.gov.cz* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 28. srpna 2023 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: <https://mzp.gov.cz/energeticka-krize-zcela-neskoncila>

¹³⁵ Viz článek Úřad vlády České republiky, 2022. Zástupci vlády prodiskutovali se členy Národní ekonomické rady vlády, jak řešit dopady energetické krize. In: *vlada.gov.cz* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 25. srpna 2022 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/jak-resit-dopady-energeticke-krize>

7.1 Přehled některých opatření na úseku veřejné podpory v rámci ČR

V souladu s pravidly pro poskytování veřejné podpory schválila Evropská komise řadu českých podpůrných opatření reagujících na mimořádnou hospodářskou situaci v letech 2022–2023. Pro účely této práce bylo vybráno pět konkrétních opatření, která byla významná svým rozsahem a dopadem na podniky a zároveň ilustrují rozmanitost nástrojů, které česká vláda v rámci veřejné podpory uplatnila. Tento výběr umožňuje zhodnotit praktickou aplikaci krizového rámce a posoudit slučitelnost jednotlivých intervencí s pravidly hospodářské soutěže – jaké byly podmínky, limity, záruky proti narušení soutěže (např. max. částka, přenos výhody na koncové spotřebitele, otevřenost všem podnikům atd.). Jednotlivá opatření jsou navíc řazena chronologicky podle data jejich přijetí či schválení, což umožňuje sledovat vývoj vládní reakce na energetickou krizi v čase.

7.1.1 Kompenzace energeticky náročným podnikům za nepřímé náklady na emisní povolenky

Systém EU ETS (z anglického „EU Emissions Trading System“) neboli systém obchodování s emisními povolenkami, který je klíčovým nástrojem unijní klimatické politiky, ukládá energeticky náročným odvětvím povinnost hradit náklady spojené s emisemi skleníkových plynů. Výrobci elektřiny, kteří spalují fosilní paliva, musí nakupovat emisní povolenky za každou vypuštěnou tunu CO₂, čímž se zvyšují jejich provozní náklady. Tyto zvýšené náklady jsou následně promítány do cen elektřiny na velkoobchodním trhu, což vede ke zdražování pro konečné odběratele. Největší dopad mají tyto náklady v odvětvích, která spotřebovávají vysoké množství elektřiny, a zároveň působí v prostředí mezinárodní konkurence¹³⁶.

V důsledku rostoucích cen emisních povolenek docházelo v Evropské unii v roce 2022 ke zvyšování cen elektřiny (jelikož poptávka po elektřině prudce stoupla). Ministerstvo životního prostředí proto předložilo Evropské komisi návrh podpůrného programu, který byl následně dne 16. března 2022 schválen jako slučitelný s vnitřním trhem. Stalo se tak **Rozhodnutím Komise C(2022) 1591 final ve věci State Aid SA.100159 (2021/N) – Czechia**.

¹³⁶ Viz webová stránka Evropská komise, 2024. Systém EU pro obchodování s emisemi (EU ETS): o systému EU ETS. In: *climate.ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise [cit. 2025-04-19]. Dostupné z: [About the EU ETS - European Commission](#)

Cílem bylo kompenzovat nepřímé náklady na emise skleníkových plynů, tedy zvýšené náklady na elektřinu způsobené přenosem cen emisních povolenek do cen energií. Podpora se vztahovala na období 2021–2030 a celkový rozpočet režimu byl odhadován na 1,4 miliardy EUR. Dalším cílem tohoto opatření bylo snížit hrozící riziko tzv. „úniku uhlíku“. Únik uhlíku představuje jev, kdy podniky přesouvají svou výrobu do zemí mimo EU s méně přísnými klimatickými politikami. Takové přesuny nejenže oslabují konkurenceschopnost evropského průmyslu, ale zároveň nevedou ke globálnímu snížení emisí. Kompenzační mechanismus měl předejít úniku uhlíku a zároveň podpořit nákladově efektivní dekarbonizaci evropského hospodářství v souladu s cíli Zelené dohody pro Evropu¹³⁷.

Podpora byla určena podnikům z vybraných odvětví, která byla považována za zvláště ohrožená tímto jevem – například výroba hliníku, chemikálií, papíru, oceli nebo cementu. Maximální výše podpory mohla odpovídat až 75 % vzniklých nepřímých nákladů na emise za předchozí rok. Financování podpory bylo zajištěno z výnosů z aukcí emisních povolenek, přičemž aby měly podniky nárok na odškodnění, musely splnit jednu ze dvou podmínek:

- a) provést určitá doporučení energetického auditu, nebo
- b) pokrýt alespoň 30 % své spotřeby elektřiny bezuhlíkovými zdroji (prostřednictvím zařízení na výrobu energie z OZ, dohod o nákupu energie bez emisí uhlíku nebo záruk původu).

Tyto podmínky měly zajistit, že podpora nebude pouze kompenzační, ale podpoří také transformaci průmyslu směrem k větší udržitelnosti, což je dle Čl. 194 odst. 1 SFEU dlouhodobou strategií Evropské unie.¹³⁸

¹³⁷ Viz tisková zpráva Evropská komise, 2022. Evropská komise schválila České republice program podpory na kompenzaci energeticky náročných podniků za nepřímé náklady na emise. In: *ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 16. března 2022 [cit. 2025-04-19]. Dostupné z: [Státní podpora: Komise schválila český režim ve výši 1,4 miliardy EUR](#)

¹³⁸ Viz tisková zpráva Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2022. Evropská komise schválila České republice program podpory na kompenzaci energeticky náročných podniků za nepřímé náklady na emise. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 16. března 2022 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/verejna-podpora/3273-evropska-komise-schvalila-ceske-republice-program-podpory>

K podrobnějšímu vysvětlení účelu a právního rámce těchto opatření se lze opřít o důvodovou zprávu k novele *nařízení vlády č. 565/2020 Sb., o podmínkách poskytnutí kompenzací nepřímých nákladů pro odvětví, u nichž bylo zjištěno značné riziko úniku uhlíku v důsledku promítnutí nákladů spojených s emisemi skleníkových plynů do cen elektřiny (ve znění pozdějších předpisů)*, která dále konkretizuje právní rámec této kompenzace a její sladění s evropskou legislativou. Z důvodové zprávy vyplývá, že dle čl. 10a odst. 6 *směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/87/ES ze dne 13. října 2003 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů v Unii by členské státy měly „přijmout finanční opatření v souladu s druhým a čtvrtým pododstavcem ve prospěch odvětví nebo pododvětví, která jsou vystavena skutečnému riziku úniku uhlíku v důsledku značných nepřímých nákladů, jež jsou skutečně vynaloženy na náklady spojené s emisemi skleníkových plynů promítnuté do cen elektřiny, a to za předpokladu, že tato finanční opatření jsou v souladu s pravidly státní podpory, a především nezpůsobují nepatřičné narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu.“*

Toto ustanovení je rámcově transponováno ve výše uvedeném § 11 energetického zákona. Podrobnosti výpočtu kompenzací i vymezení způsobilých průmyslových odvětví jsou následně upraveny v *nařízení vlády č. 565/2020 Sb.* Do tohoto nařízení bylo za účelem ochrany před nepřipustným narušením hospodářské soutěže a dosažení souladu s evropskými pravidly pro státní podporu promítnuto Sdělení Komise 2020/C 317/04 - Pokyny k některým opatřením státní podpory v souvislosti se systémem obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů po roce 2021. Důvodová zpráva dále upozorňuje, že v případě nepřijetí nezbytných změn by hrozilo, že poskytované kompenzace budou prohlášeny za neslučitelné s vnitřním trhem¹³⁹.

¹³⁹ Dle důvodové zprávy k nařízení vlády ze dne 14. 12. 2022, kterým se mění nařízení vlády č. 565/2020 Sb., o podmínkách poskytnutí kompenzací nepřímých nákladů pro odvětví, u kterých bylo zjištěno značné riziko úniku uhlíku v důsledku promítnutí nákladů spojených s emisemi skleníkových plynů do cen elektřiny, ve znění pozdějších předpisů.

Dopad na hospodářskou soutěž

Evropská komise při posuzování podpory v rámci rozhodnutí **C(2022) 1591 final ve věci State Aid SA.100159 (2021/N) – Czechia** konstatovala, že opatření bylo cílené, přiměřené a nezbytné, přičemž jeho pozitivní dopad na klimatickou politiku Unie převažoval nad možným narušením HS a obchodu mezi členskými státy. Povinnost reinvestice části podpory snižovala riziko narušení trhu a zajišťovala, že podpora sloužila nejen k zachování konkurenceschopnosti, ale také ke strukturálním změnám v průmyslu. Vzhledem k jasně vymezenému okruhu příjemců a transparentní metodice výpočtu výše podpory bylo riziko nerovných podmínek na vnitřním trhu EU minimální¹⁴⁰.

7.1.2 Podpora na výstavbu nového bloku v JE Dukovany

Ačkoli v letech 2022–2023 nebyly v České republice kapacitní mechanismy ve smyslu oddílu 4.8 CEEAG reálně implementovány, jejich právní a institucionální zakotvení se stalo předmětem legislativní přípravy, a to například prostřednictvím návrhů novelizace energetického zákona. Energetická krize vyvolaná ruskou agresí na Ukrajině zdůraznila vysokou míru závislosti České republiky i celé EU na dovozu energetických surovin ze třetích zemí, především z Ruské federace. Reakce vlády ČR na tuto situaci zahrnovala kroky směřující k posílení energetické bezpečnosti a stability dodávek elektřiny. Aby tedy česká energetika dokázala plnit závazky plynoucí z evropské Zelené dohody (angl. Green Deal) a zároveň snížila svou závislost na dodávkách plynu z Ruska, bylo zapotřebí investovat do rozvoje obnovitelných zdrojů a jaderné energetiky¹⁴¹.

V tomto kontextu je třeba zmínit notifikaci veřejné podpory na výstavbu nového jaderného bloku v Dukovanech, která byla Evropské komisi oznámena v březnu roku 2022 a schválena v dubnu roku 2024. Konkrétně v březnu 2022 „*oznámilo Česko Komisi svůj plán podpořit výstavbu a provoz nové jaderné elektrárny v Dukovanech s kapacitou výroby elektřiny do 1 200 MW. Očekává se, že elektrárna bude uvedena do zkušebního provozu v 2036, přičemž komerční provoz bude zahájen v roce 2038.*

¹⁴⁰ Evropská komise, 2022. Evropská komise schválila České republice program podpory na kompenzaci energeticky náročných podniků za nepřímé náklady na emise. In: *ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 16. března 2022 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: [Státní podpora: Komise schválila český režim ve výši 1,4 miliardy EUR](#)

¹⁴¹ iUHLI.cz, 2022. ČEPS: Česko musí zavést kapacitní mechanismy. In: *ihli.cz* [online]. Praha: iUHLI.cz, 24. března 2022 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: [ČEPS: Česko musí zavést kapacitní mechanismy](#)

*Elektrárna bude mít provozní životnost 60 let a její vyřazení z provozu je plánováno na rok 2096. V Dukovanech se již jedna jaderná elektrárna nachází. Příjemcem na základě daného opatření je společnost Elektrárna Dukovany II (dále jen „EDU II“), ve výhradním vlastnictví skupiny ČEZ, což je jediný provozovatel jaderných elektráren v Česku. Česko plánuje poskytnout **přímou cenovou podporu ve formě uzavření smlouvy na výkup elektřiny** se státem vlastněnou zvláštní účelovou jednotkou. Smlouva zajistí stabilní příjem pro jadernou elektrárnu po dobu 40 let. Příjemce bude rovněž využívat **dotovanou státní půjčku** na pokrytí většiny nákladů na výstavbu a mechanismus ochrany investora před nepředvídatelnými událostmi nebo změnami veřejných politik, které by mohly způsobit nemožnost realizace projektu¹⁴².*

Toto opatření má přispět ke zvýšení podílu domácích a stabilních zdrojů energie, a je tak významným nástrojem pro zajištění dostatečné kapacitní rezervy v budoucnu. I přesto, že konkrétní opatření nenabýlo účinnosti v krizových letech 2022–2023, nešlo jej z hlediska analýzy právního rámce veřejné podpory opomenout. Jak lze z uvedeného dovodit, veřejná podpora nemusí představovat výlučně reaktivní nástroj pro řešení krizových situací, ale může být rovněž koncipována *preventivně*, se zřetelem na dosažení dlouhodobých strukturálních cílů.

Dopad na hospodářskou soutěž

Při posuzování oznámeného režimu se Evropská komise soustředila i na jeho možné dopady na hospodářskou soutěž a obchod mezi členskými státy. Notifikované opatření představovalo významný zásah do trhu s elektřinou, který by za určitých podmínek mohl narušit rovné podmínky pro ostatní účastníky trhu. V reakci na to zahájila Komise formální hloubkové šetření na posouzení vhodnosti a přiměřenosti opatření.

Evropská komise při posuzování podpory v rámci svého rozhodnutí **C(2024) 2858 final ve věci State Aid SA.58207 (2021/N)** shledala, že podpora je strukturována tak, aby riziko narušení hospodářské soutěže minimalizovala. *Aby zabránilo nadměrné kompenzaci, zavede Česko mechanismus zpětného vyžádání. Ten zajistí, aby jakékoliv dodatečné výnosy generované projektem byly sdíleny s českým státem.* Tento mechanismus bude platit po celou dobu provozu

¹⁴² Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2024. Evropská komise povolila veřejnou podporu na výstavbu nového bloku v JE Dukovany. In: uohs.gov.cz [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 30. dubna 2024 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: [Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | Tiskové zprávy z oblasti veřejné podpory | Evropská komise povolila veřejnou podporu na výstavbu nového bloku v JE Dukovany](#)

elektrárny. Česká republika se zavázala, že nejméně 70 % elektřiny vyrobené v novém jaderném bloku bude po celou dobu jeho provozu prodáváno *na otevřené energetické burze* – konkrétně na denním, vnitrodenním a termínovém trhu. Zbývajících maximálně 30 % bude možné obchodovat prostřednictvím aukcí, které budou probíhat za transparentních, objektivních a nediskriminačních podmínek. Tento závazek má za cíl zabránit koncentraci trhu, zamezit křížovému subvencování a zajistit, že výsledná podpora nebude selektivní ani nepřiměřená. Notifikované opatření bylo tedy vyhodnoceno jako vhodné, nezbytné a přiměřené, přičemž případné negativní dopady na trh byly považovány za minimální a ospravedlnitelné z hlediska sledovaného cíle – tedy zajištění bezpečnosti dodávek a dekarbonizace výroby elektřiny v České republice. Na tomto základě a podle pravidel EU veřejné podpory Komise české opatření schválila¹⁴³.

7.1.3 Podpora pro teplárny na snížení koncových cen

Proces zajištění podpory pro teplárny na snížení koncových cen byl utvrzen tím, že vláda ČR „dne 21. prosince 2022 přijala usnesení č. 1100, kterým schválila Program pro podporu zákazníků v teplárenství související s vysokou cenou tepelné energie podle DKTR. Podpora zákazníků tepláren měla nahradit přechodnou transformační podporu tepla, kterou se nepodařilo notifikovat. Na doporučení Evropské komise byla zvolena notifikace na základě DKTR¹⁴⁴ na jehož základě se podařilo získat notifikaci programu.

Evropská komise schválila dne 19. 06. 2023 v rámci svého rozhodnutí **C(2023) 4065 final ve věci State aid SA.107597 (2023/N) – Czechia (TCTF: The programme to support the customers of heat industry related to the high price of heat energy)** dotační program vytvořený Ministerstvem průmyslu a obchodu, jehož cílem bylo zmírnit dopady zvýšených nákladů na tepelnou energii v důsledku ruské agrese vůči Ukrajině. Podpora ve výši až 17 miliard korun měla být poskytnuta podnikům působícím v teplárenství. Opatření mělo za cíl stabilizovat ceny tepla pro koncové zákazníky, na které se zvýšené náklady začaly výrazně přenášet.

¹⁴³ Viz tisková zpráva Evropská komise, 2024. State aid to support construction of nuclear power plant in Czechia. In: *ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 30. dubna 2024 [cit. 2025-04-19]. Dostupné z: [State aid to support construction of nuclear power plant](#)

¹⁴⁴ Viz článek Vláda hodila přes palubu zákazníky tepláren a neplní své programové prohlášení. 2023. Článek ze dne 13. října 2023. In: *www.komunalniekologie.cz* [online]. [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: [Vláda hodila přes palubu zákazníky tepláren a neplní své programové prohlášení | Komunální ekologie](#)

Podpora byla koncipována jako omezené částky ve formě slev, a to na základě rozdílu mezi náklady v referenčním období (rok 2021) a způsobilém období (1. únor 2022 až 31. prosinec 2023). Celá částka měla být prostřednictvím příjemců – teplárenských společností – přenesena na koncové spotřebitele formou nižších cen tepelné energie. Režim měl být dostupný do konce roku 2023 a podléhal omezením stanoveným v DKTR, zejména limitu 2 miliony EUR na příjemce a podmínkám zabraňujícím narušení HS¹⁴⁵.

Dopad na hospodářskou soutěž

Podle stanoviska Komise bylo opatření nezbytné, vhodné a přiměřené pro nápravu vážného narušení hospodářství ve smyslu čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU. V době schválení již byly připraveny výzvy k čerpání podpory ve spolupráci s Energetickým regulačním úřadem a Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže. Komise zároveň v rámci schvalovacího procesu posoudila, že plánovaná podpora nepředstavuje nepřiměřené narušení hospodářské soutěže – byla totiž omezena jak maximální výší podpory (2 miliony EUR na příjemce), tak i přesně vymezeným časovým obdobím. Opatření bylo navíc navrženo tak, aby jeho výhody byly skutečně přeneseny na koncové spotřebitele¹⁴⁶.

Ačkoliv Komise opatření schválila jako slučitelné s pravidly vnitřního trhu, **vláda České republiky od realizace programu nakonec ustoupila z důvodu nedostatku veřejných financí**. Příjemci se tedy podpory nedočkali, což vedlo ke ztrátě důvěry v předvídatelnost státních zásahů a narušilo to očekávání založená na právně schváleném režimu. Rozhodnutí vlády vyvolalo výraznou kritiku ze strany zástupců teplárenského sektoru.

¹⁴⁵ Viz tisková zpráva Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2023. Evropská komise schválila Česku podporu pro teplárenství ve výši 17 miliard korun. In: uohs.gov.cz [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 19. června 2023 [cit. 2025-04-19]. Dostupné z: [Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | Tiskové zprávy z oblasti veřejné podpory | Evropská komise schválila Česku podporu pro teplárenství ve výši 17 miliard korun](#)

¹⁴⁶ Viz tisková Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2023. Evropská komise schválila Česku podporu pro teplárenství ve výši 17 miliard korun. In: uohs.gov.cz [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 19. června 2023 [cit. 2025-04-19]. Dostupné z: [Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | Tiskové zprávy z oblasti veřejné podpory | Evropská komise schválila Česku podporu pro teplárenství ve výši 17 miliard korun](#)

Podle Teplárenského sdružení ČR zrušení podpory zasáhlo zejména koncové odběratele tepla, neboť teplárny měly sloužit pouze jako prostředník – prostředky měly být ve formě slev přímo přeneseny na zákazníky. Předseda výkonné rady sdružení Mirek Topolánek k tomu uvedl: „Rušení podpory se tepláren tedy nijak nedotkne. Utrpí zákazníci, kteří nedostanou kompenzaci, kterou jim vláda loni slíbila.“ Dále bylo upozorněno na možný negativní dopad zrušení opatření na reputaci České republiky vůči Evropské komisi. Ta již pod tlakem členského státu program schválila, nicméně ten nebyl ze strany ČR ani spuštěn¹⁴⁷.

Z právního hlediska není členský stát vázán k implementaci opatření, které bylo Komisí schváleno. Notifikace a následné schválení pouze znamená, že opatření může být z hlediska unijních pravidel poskytnuto, nikoli že musí. Nicméně jednostranné odstoupení od již notifikovaného a vyjednaného režimu může zpochybnit důvěryhodnost členského státu jako partnera v rámci schvalovacích procesů státní podpory. Takové kroky mohou vést k větší opatrnosti Komise při posuzování budoucích notifikací a k možnému prodloužení nebo zpřísnění hodnotících procedur.

7.1.4 Podpora na pomoc velkým českým výrobcům energie

Dne 26. 7. 2023 schválila Evropská komise v rámci svého rozhodnutí **C(2023) 5110 final ve věci State Aid SA.103703 (2023/NN) – Czechia** český program veřejné podpory, jehož cílem bylo poskytnout podporu velkým výrobcům energie zasaženým důsledky energetické krize způsobené válkou na Ukrajině. Program byl schválen na základě DKTR. Podpora byla poskytnuta formou subvencovaných úvěrů, jejímž správcem bylo Ministerstvo financí ČR ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu. Právním základem opatření bylo usnesení vlády, přičemž financování bylo zajištěno ze státního rozpočtu. Nominální výše úvěrů, které mohly být v rámci programu poskytnuty, činila schválených pět miliard eur (cca 125 miliard korun)¹⁴⁸. Program měl zajistit dostatečnou likviditu velkým výrobcům energie, aby mohli vyhovět povinným požadavkům na zajištění obchodů na trzích s energiemi.

¹⁴⁷ Viz článek Český rozhlas, 2023. Vláda zrušila dotace pro teplárny ve výši 17 miliard. ‚Utrpí zákazníci,‘ kritizuje rozhodnutí Topolánek. iROZHLAS.cz [online]. Praha: Český rozhlas, 11. října 2023 [cit. 2025-04-19]. Dostupné z: Vláda zrušila dotace pro teplárny ve výši 17 miliard. ‚Utrpí zákazníci,‘ kritizuje rozhodnutí Topolánek | iROZHLAS – spolehlivé zprávy

¹⁴⁸ Viz tisková Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. 2023. Evropská komise schválila pět miliard eur na podporu velkých českých výrobců energie. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 26. července 2023 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: [Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | Tiskové zprávy z oblasti veřejné podpory | EK schválila pět miliard eur na podporu velkých českých výrobců energie](#)

V rámci obchodování na energetických burzách totiž musí výrobci průběžně skládat finanční záruky, které slouží jako jistota pro plnění sjednaných kontraktů. V období vysoké cenové volatility, která energetickou krizi provázela, se tyto požadavky na zajištění výrazně zvýšily, což kladlo mimořádné nároky na likviditu energetických firem. Opatření tak přispívalo ke stabilitě trhu s energiemi a zajištění kontinuálních dodávek elektřiny do hospodářství¹⁴⁹.

Dopad na hospodářskou soutěž

Evropská komise při posuzování opatření v rámci svého rozhodnutí **C(2023) 5110 final ve věci State Aid SA.103703 (2023/NN) – Czechia** konstatovala, že podpora je v souladu s čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU, neboť byla nezbytná, vhodná a přiměřená k nápravě vážné poruchy v hospodářství. Program byl navržen tak, aby minimalizoval narušení hospodářské soutěže, a to zejména formou dočasných a cílených úvěrů s jasně stanovenými podmínkami. Subvencované úvěry:

- i. mohly být poskytovány do 31. prosince 2022;
- ii. pokrývaly naléhavé potřeby likvidity pro účely provozního kapitálu, zejména v souvislosti s poskytováním finančního zajištění pro obchodní činnosti na trzích s energií;
- iii. měly maximální dobu splatnosti tři roky;
- iv. a úrokové sazby respektovaly minimální úrovně stanovené v dočasném krizovém rámci.

Likviditní pomoc měla předejít kolapsu klíčových dodavatelů energie, jehož následky by se promítly nejen do energetického trhu, ale i do širšího hospodářského prostředí. Komise zohlednila i systémovou povahu výrobců energie – jejich výpadek by mohl vážně narušit trh jako celek. Na tomto základě bylo opatření posouzeno jako slučitelné s pravidly vnitřního trhu, přičemž jeho přínos převažoval nad potenciálními riziky deformace hospodářské soutěže¹⁵⁰.

¹⁴⁹ Viz článek energie.cz, 2022. Jak funguje Evropská energetická burza? In: *energie.cz* [online]. 2022 [cit. 2025-04-22]. Dostupné z: [Může za zdražování Evropská energetická burza? | Energie.cz](#)

¹⁵⁰ Viz tisková Evropská komise, 2023. Státní podpora: Komise schválila český režim ve výši 5 miliard eur na podporu výrobců energie v souvislosti s ruskou válkou proti Ukrajině. In: *ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 26. července 2023 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: [Komise schválila český režim na podporu výrobců energie](#)

7.1.5 Kompenzace rozdílu mezi tržní a zastropovanou cenou energií pro podniky

Dne 23. srpna 2023 schválila Evropská komise v rámci DKTR svým rozhodnutím **C(2023) 5799 final ve věci State Aid SA.107138 (2023/N) – Czechia** (Temporary scheme to reduce the impact of natural gas and electricity prices) český program ve výši přibližně 800 milionů eur (cca 19 miliard korun), jehož cílem bylo zmírnit dopady prudkého nárůstu cen energií na podniky. Opatření bylo zaměřeno na podniky v odvětvích, která jsou klíčová k urychlení ekologické transformace a snížení závislosti na fosilních palivech, a které byly v roce 2023 zasaženy rostoucími náklady na zemní plyn a elektřinu v souvislosti s ruskou agresí vůči Ukrajině.

Tato konkrétní pomoc byla určena velkým podnikům ve *všech* odvětvích. Podpora měla být poskytnuta formou přímých grantů na pokrytí *dodatečných* nákladů vzniklých ve způsobilém období od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2023 ve srovnání se shodným obdobím roku 2021. Způsobilé podniky měly nárok na podporu v případech, kdy tržní ceny zemního plynu a elektřiny překročily vládou stanovené cenové stropy. Veřejná podpora tak kompenzovala rozdíl mezi tržní a zastropovanou cenou, který vznikl v důsledku regulačního opatření české vlády. Opatření bylo realizováno prostřednictvím dodavatelů energií, kteří dodávali plyn a elektřinu koncovým zákazníkům za státem určenou maximální cenu, přičemž jim byl rozdíl oproti vyšším tržním cenám následně plně kompenzován z veřejných prostředků. Poskytování a výše podpory řídily pravidly DKTR (část 2.4):

- obecně do 50 % způsobilých nákladů (max. 4 mil. EUR),
- v odůvodněných případech až do 100 mil. EUR (40 % nákladů),
- pro energeticky náročné podniky až do 65 % nákladů (max. 50 mil. EUR),
- v obzvlášť postižených odvětvích až 80 % nákladů, s limitem 150 mil. EUR¹⁵¹.

¹⁵¹ Viz tisková Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2023. Evropská komise schválila České republice program ve výši 19 miliard korun na podporu podniků, které se potýkají se zvýšenými náklady na energie. In: uohs.gov.cz [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 23. srpna 2023 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: [Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | Tiskové zprávy z oblasti veřejné podpory | Evropská komise schválila České republice program ve výši 19 miliard korun na podporu podniků, které se potýkají se zvýšenými náklady na energie](https://uohs.gov.cz)

Dopad na hospodářskou soutěž

Komise při posuzování slučitelnosti programu vyhodnotila v rámci svého rozhodnutí **C(2023) 5799 final ve věci State Aid SA.107138 (2023/N) – Czechia**, že opatření bylo nezbytné, vhodné a přiměřené pro nápravu vážného narušení hospodářství podle čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU. Vzhledem k jeho cílenosti, časovému omezení a vazbě na skutečné náklady nepředstavovalo opatření nepřiměřenou výhodu pro určité podniky. Podpora byla nastavena tak, aby:

- nevedla ke koncentraci trhu,
- omezila narušení HS prostřednictvím jasně definovaných stropů a kategorií,
- zajišťovala rovný přístup podniků z různých odvětví.

Komise zároveň zohlednila, že opatření bylo součástí širší krizové reakce EU na bezprecedentní energetický šok a že tržní selhání spojená s růstem cen energií mohla ohrozit konkurenceschopnost firem i celkovou stabilitu hospodářství. Transparentnost opatření byla zajištěna prostřednictvím zapojení dodavatelů energií a pevně stanovených parametrů nároku na podporu, což minimalizovalo riziko diskriminačního přístupu. Opatření mělo rovněž omezené časové trvání a bylo navrženo jako dočasné krizové řešení, nikoliv jako trvalá intervence do trhu¹⁵².

7.1.6 Provozní podpora výroby biometanu

Evropská komise schválila dne 31. 10. 2023 svým rozhodnutím **C(2023) 7437 final ve věci State Aid SA.104686 (2023/N) – Czechia** (Support for biomethane) český program veřejné podpory v hodnotě 2,4 miliardy eur (cca 60 miliard Kč) na podporu výstavby a provozu nových nebo konvertovaných zařízení na výrobu udržitelného biometanu. Opatření má přispět k realizaci vnitrostátního klimaticko-energetického plánu, cílům Zelené dohody pro Evropu i k plánu REPowerEU, jehož cílem je postupně ukončit závislost na ruských fosilních palivech. Program je časově omezen a poběží do 31. prosince 2025.

¹⁵² Viz tisková Evropská komise, 2023. Státní podpora: V souvislosti s ruskou válkou proti Ukrajině schválila Komise český režim ve výši 800 milionů eur na podporu podniků, které se potýkají se zvýšenými náklady na energie. In: czechia.representation.ec.europa.eu [online]. Brusel: Evropská komise, 23. srpna 2023 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: [Státní podpora: V souvislosti s ruskou válkou proti Ukrajině schválila Komise český režim ve výši 800 milionů eur na podporu podniků, které se potýkají se zvýšenými náklady - Evropská komise](#)

Podpora je určena výrobcům, kteří mají licenci na výrobu plynu a splňují požadavky stanovené ve směrnici EU o obnovitelných zdrojích energie. Očekává se, že program využijí především malé a střední podniky a energetická společenství, a to na projekty s instalovaným výkonem do 6 MW. Výrobci, kteří splní podmínky programu, budou po dobu 20 let dostávat zelený bonus za každou vyrobenou MWh biometanu. Výši bonusu každoročně stanoví Energetický regulační úřad, přičemž bude omezena na mezeru ve financování, tj. rozdíl mezi náklady na výrobu a tržní cenou. Biometan podpořený z tohoto programu bude buď vtlačován do plynárenské soustavy, nebo dodáván do čerpacích stanic a výdejních jednotek, kde najde využití zejména v dopravě a vytápění¹⁵³.

Dopad na hospodářskou soutěž

Evropská komise posuzovala v rámci svého rozhodnutí **C(2023) 7437 final ve věci State Aid SA.104686 (2023/N) – Czechia** opatření podle čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU a zejména dle CEEAG, které umožňují podporu výroby biometanu. Dospěla k závěru, že:

- opatření má motivační účinek, neboť by bez veřejné podpory nebyly investice do výroby biometanu uskutečněny ve stejném rozsahu;
- podpora je nezbytná a vhodná, neboť přispívá k dosažení klimatických cílů EU a k odklonu od ruských fosilních paliv a výše podpory je přiměřená, protože je omezena na nezbytné minimum;
- vychází ze skutečné mezery ve financování a bude podléhat každoročnímu monitorování ze strany vnitrostátních orgánů a bude upravována tak, aby se zajistilo, že nedojde k překročení mezery ve financování;
- pozitivní dopady podpory na klima a energetickou bezpečnost převažují nad potenciálními negativními účinky na HS a obchod mezi členskými státy.

Na základě uvedeného dospěla Komise k závěru, že program nepředstavuje nepřiměřené narušení HS a je slučitelný s pravidly vnitřního trhu EU¹⁵⁴.

¹⁵³ Viz tisková Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2023. Evropská komise schválila český program na podporu výroby biometanu. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 1. listopadu 2023 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: [Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | Tiskové zprávy z oblasti veřejné podpory | Evropská komise schválila český program na podporu výroby biometanu](#)

¹⁵⁴ Viz tisková Evropská komise. 2023. Státní podpora: Evropská komise schválila český program v hodnotě 2,4 miliardy eur na podporu výroby udržitelného biometanu. In: *ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 26. června 2023 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_23_3383

Závěrem lze shrnout, že podpůrná opatření přijatá Českou republikou v letech 2022–2023 představovala rozsáhlou a různorodou reakci na bezprecedentní nárůst cen energií a související ekonomické výzvy. Zvolená podpora cílila jak na zajištění likvidity podniků a stabilitu trhu, tak na podporu strukturálních změn směřujících k udržitelnější a bezpečnější energetice. Přestože byla opatření schvalována v mimořádném režimu a pod značným časovým tlakem, z hlediska právního rámce státní podpory Evropské unie se jednalo o řešení považovaná za slučitelná s vnitřním trhem. Následující kapitola se zaměří na širší reflexi těchto zásahů – zejména na jejich právní meze, praktické dopady a limity budoucího směřování veřejné podpory v energetice.

8 SHRNU TÍ MEZÍ A LIMITŮ VEŘEJNÉ PODPORY V OBLASTI ENERGETIKY V LETECH 2022-2023 V ČR

Veřejná podpora v oblasti energetiky byla v letech 2022–2023 poskytována ve specifických podmínkách vyvolaných energetickou krizí, jejíž dopady zasáhly jak domácnosti, tak podnikatelský sektor – a vlastně celý sektor výroby a služeb (tj. správní, vládní, finanční, pojišťovací, právní a další služby). Vysoká míra nejistoty, určitá nepřipravenost na to, co neodvratně přišlo, jen omezeně využitelný dostatek zkušeností, rychlost přijímání opatření a rozsah intervence kladly zvýšené nároky na právní rámec i na praktickou realizaci podpory. Komplexnost evropské úpravy, proměnlivé ekonomické okolnosti a administrativní náročnost některých režimů otevřely řadu otázek týkajících se účinnosti, předvídatelnosti i adresnosti poskytované podpory. Diplomová práce se proto zaměřila na tři hlavní výzkumné otázky: jaký je rozsah a struktura právní úpravy veřejné podpory v oblasti energetiky, zda byla podpůrná opatření přijatá Českou republikou v letech 2022–2023 slučitelná s právem Evropské unie a jaké jsou právní limity mezi dovolenou, problematickou a zakázanou veřejnou podporou.

8.1 Shrnutí hlavních zjištění

Šest opatření veřejné podpory, která výkonná moc v České republice v letech 2022–2023 považovala za nezbytná k přijetí, bylo analyzováno s cílem zhodnotit jejich právní soulad a účelnost. Vyplynul z toho především závěr, že každé z posuzovaných českých opatření prošlo řízením před Evropskou komisí s výsledkem, že každá příslušná veřejná podpora je slučitelná s vnitřním trhem podle článku 107 SFEU. Nelze však v této souvislosti nezmínit, že tak, jak byla specifická příslušná opatření, byla specifická i situace, na kterou Česká republika příslušným opatřením reagovala; dominantní roli při posuzování slučitelnosti s vnitřním trhem tak bezesporu sehrála rámcová krizová pravidla (DKTR), která umožnila rychlou a flexibilní reakci (tuzemskou, evropskou) na energetickou krizi. Dalším závěrem je poznatek, že příslušná podpůrná opatření měla zejména tři hlavní funkce:

1. krátkodobě zmírnit dopady růstu cen energií na podniky a velké výrobce,
2. posílit odolnost hospodářství – zejména energeticky náročných sektorů – vůči dalším otřesům,
3. podpořit strukturální transformaci směrem k udržitelnějším a stabilnějším energetickým řešením v souladu s klimatickými cíli EU.

Přijatá opatření pokrývala zpravidla různorodé formy podpory – od přímých dotací, přes zvýhodněné půjčky, až po investiční pobídky a provozní bonusy – a ilustrují tak širokou škálu nástrojů a možností, které byly v krizovém období využity. Přestože byla všechna opatření formálně v souladu s právem EU, autorka práce si povšimla řady otázek, které přesahují rámec čistě právního hodnocení a upozorňují na praktické, institucionální i ekonomické limity veřejné podpory.

8. 2 Identifikace limitů právní úpravy

Poskytování veřejné podpory v energetice se v krizových obdobích stává zásadním nástrojem státní politiky. Zároveň však naráží na určitá systémová omezení, která souvisejí především s konstrukcí právního rámce Evropské unie. Analýza právního rámce veřejné podpory v energetice odhalila, že právní rámec pro poskytování veřejné podpory v energetickém sektoru je komplexní, ale mnohdy roztržštěný. Je tvořen souborem právních nástrojů různého charakteru – od primárního práva zakotveného ve SFEU (zejména článek 107 a 108 SFEU), přes obecné nařízení o blokových výjimkách (ONBV), až po sektorové pokyny, jakými jsou například Pokyny pro státní podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky (CEEAG). Krizová opatření přijímaná v letech 2022–2023 byla navíc založena na dočasných rámcích Komise (DKTR), které přinesly dodatečnou vrstvu pravidel, jež bylo nutné interpretovat ve vzájemné souvislosti s obecnou úpravou. Tato právní pluralita vytváří náročné prostředí pro aplikační praxi. Členské státy, včetně České republiky, často čelí obtížím při určování, který právní rámec aplikovat, zda je nutná notifikace, nebo zda lze využít výjimku podle ONBV. Dočasnost krizových rámců navíc vytváří tlak na rychlou implementaci opatření v omezeném časovém horizontu, zatímco přechod zpět k běžnému režimu není vždy zcela plynulý.

Další výzvu představuje nejasná hranice mezi dovolenou a problematickou veřejnou podporou. Posouzení slučitelnosti konkrétního opatření s článkem 107 odst. 3 SFEU je vždy do určité míry individuální a závislé na celkovém, zejména též ekonomickém, právním, sociálním, kontextu, cílech opatření, použitém nástroji a očekávaném dopadu na HS. V některých případech je tedy obtížné jednoznačně určit, zda opatření bude Komisí „akceptováno“ jako souladné s vnitřním trhem, což může brzdit přípravu, samotný proces notifikace, a v neposlední řadě i následnou realizaci podpůrných programů ze strany členských států.

Nejasná hranice mezi legální a problematickou veřejnou podporou je v aplikační praxi významným problémem. Členské státy musí při přípravě podpůrných opatření pečlivě analyzovat účel podpory, její proporcionalitu a dopady na hospodářskou soutěž. Přesto nelze vyloučit riziko, že podpora, která byla při jejím koncipování na národní úrovni (v České republice) a při znalosti dosavadní judikaturní praxe Komise zamýšlena jako slučitelná, bude přesto následně Komisí posouzena jako problematická. Komise při svém rozhodování neopomíjí dynamiku vnitřního trhu a jeho fungování ve stále se měnících podmínkách vyvolaných zejména ekonomickými krizemi, jimž se snaží každý dobrý hospodář čelit. Výše popsání stavy či jevy tak ve své jedinečnosti a/nebo naopak komplexnosti mohou zvyšovat (nejen) právní nejistotu jak pro poskytovatele, tak pro příjemce podpory. Při tomto uvažování nelze odhlédnout od toho, že samotné krizové rámce situaci dále komplikují tím, že *dočasně* umožňují výjimky z běžných pravidel, což v dlouhodobém horizontu může vést k rozmazávání standardů hodnocení a k obtížnějšímu návratu ke striktním kritériím za „normálních“ okolností.

Za další limit právního rámce lze považovat absenci jednotné metodiky pro hodnocení účinnosti podpory. I když Komise v některých případech vyžaduje ex post hodnocení, zdá se, že v praxi je tento požadavek spíše výjimečný. Většina opatření není podrobena systematickému zpětnému vyhodnocení, což omezuje možnost ověřit, zda daná podpora skutečně naplnila sledované cíle, a brání efektivnímu přenosu poznatků do budoucích intervencí.

8. 3. Limity v aplikační praxi v ČR

Vedle formálně schválených režimů podpory se v praxi ukázaly i některé slabiny v jejich samotném provedení. Přestože většina předmětných opatření byla Komisí notifikována a uznána za slučitelná s vnitřním trhem, jejich aplikace na národní úrovni narážela na řadu omezení a nejasností.

Za jeden z nejvýraznějších problémů lze označit nejednotnost implementace. Některá opatření byla schválena Evropskou komisí, avšak jejich provedení v praktický život bylo ze strany samotné České republiky suspendováno, jinými slovy řečeno – byla následně zrušena ještě před svou realizací; typickým příkladem je podpora pro teplárny na snížení koncových cen, která byla z důvodu nedostatku financí ve státním rozpočtu zrušena navzdory tomu, že výzvy k čerpání již byly připraveny.

Tato praxe sice může mít své racionální opodstatnění, nelze však přehlédnout skutečnost, že takový postup výrazně narušuje právní jistotu jak pro podniky, tak pro veřejné orgány, a podkopává důvěru v předvídatelnost státní intervence.

Mezi další slabiny autorka práce řadí i zpoždění v realizaci – některé podpůrné režimy nebyly spuštěny včas, případně vůbec. Zpoždění často znamenalo, že podpora ztratila svůj krizový charakter, své opodstatnění v krizi, když nebyla poskytnuta v období, kdy byla nejvíce potřebná (většina opatření byla přijata až v polovině roku 2023).

V neposlední řadě se ukázalo, že některé režimy mohly být nevýhodné pro konkrétní segmenty trhu, a to zejména buď pro svou podstatu či pro svou strukturu – například v případě kompenzací rozdílu mezi tržní a zastropovanou cenou energií se ozývala (důvodná) kritika na složitost administrace, množství požadovaných podkladů, a na uživatelskou nepřívětivost. Faktory (ať posuzovány jednotlivě, ať v souvislostech) mohly mít i odrazující charakter, kdy někteří adresáti nebyli ze svého pohledu schopni splnit požadované podmínky. Důsledkem proto bylo, že někteří podnikatelé z řad malých a středních podniků proto raději o podporu nepožádali, protože považovali celý proces za příliš náročný (administrativně, personálně) v poměru k očekávanému užítku, tj. možné výši kompenzace. Na to upozorňovala ve veřejném prostoru např. i společnost ČEPS, která zdůrazňovala v konkrétních případech komplikovanost systému a jeho nejednoznačný výklad.

Tyto limity aplikační praxe poukazují na skutečnost, že samotné schválení opatření na unijní úrovni nezaručuje jejich efektivní využití v praxi – klíčovou roli hraje způsob provedení na národní úrovni, včetně právní, organizační a komunikační roviny.

ZÁVĚR

Energetický sektor se v důsledku geopolitického vývoje v letech 2022–2023 stal jednou z klíčových oblastí veřejné intervence, a to nejen z hlediska bezpečnosti dodávek, ale i zachování ekonomické stability a ochrany hospodářské soutěže. Tato diplomová práce se věnovala analýze právního rámce veřejné podpory v energetice v krizovém období a sledovala, do jaké míry byla podpora poskytovaná členskými státy slučitelná s pravidly vnitřního trhu EU.

Při řešení výzkumných otázek byla využita především metoda právní analýzy, která umožnila systematické zkoumání normativního rámce na unijní i národní úrovni. Právní analýza zahrnovala také relevantní judikaturu Soudního dvora Evropské unie, která významně ovlivňuje výklad pojmů a podmínek slučitelnosti veřejné podpory. Vedle toho byla v práci uplatněna právní komparace, především při srovnání českého přístupu k veřejné podpoře s pravidly stanovenými právem EU, a to zejména v praktické části zaměřené na konkrétní opatření realizovaná v krizovém období.

První výzkumná otázka se týkala rozsahu právní úpravy veřejné podpory v energetickém sektoru. Analýza prokázala, že se jedná o mimořádně komplexní oblast, v níž se prolíná primární právo EU, sekundární legislativa (zejména ONBV a sektorové pokyny – CEEAG) i krizové rámce (DKTR). Rozsah regulace je značný a klade vysoké nároky na právní výklad i na aplikaci ze strany členských států.

Druhá výzkumná otázka směřovala k tomu, zda opatření přijatá Českou republikou v letech 2022–2023 byla v souladu s právem EU. Všechna analyzovaná opatření byla notifikována Evropské komisi a následně schválena jako slučitelná s vnitřním trhem podle článku 107 odst. 3 SFEU. To svědčí o souladu s unijním rámcem, avšak zároveň bylo možné v rámci aplikační praxe identifikovat určité slabiny – například zrušení již schválených opatření, zpoždění v implementaci nebo nevhodnost opatření pro podniky či jejich administrativní náročnost.

Třetí výzkumná otázka se zabývala limity mezi legální, problematickou a zakázanou veřejnou podporou. Práce ukázala, že neexistuje ostrá hranice mezi těmito kategoriemi. Posouzení slučitelnosti závisí na řadě podmínek, včetně účelu podpory, její proporcionality a dopadů na trh. Zvláštní výzvu představuje fakt, že krizové rámce umožnily poskytovat výhody, které by za běžných okolností byly považovány za problematické, což v aplikační praxi klade důraz na pečlivé vyhodnocení souladu opatření s evropským právem.

Z analýzy odpovědí na výzkumné otázky vyplývá, že právní rámec EU poskytuje členským státům dostatečnou flexibilitu pro řešení mimořádných situací, zároveň však klade důraz na kontrolu dopadů podpory na vnitřní trh a hospodářskou soutěž. Česká republika tuto flexibilitu v krizovém období využila, avšak čelila i řadě praktických výzev – zejména v oblasti administrace, předvídatelnosti a jednotnosti v implementaci schválených režimů.

S ohledem na provedenou analýzu a aktuální odbornou diskusi, včetně doporučení členských států v rámci diskuse o budoucnosti veřejné podpory, se do budoucna jako klíčové jeví nejen zachování právní jistoty a souladu s unijními pravidly, ale i efektivní vnitrostátní koordinace a systematické vyhodnocování dopadů podpory na trh. Současně narůstá potřeba opustit krátkodobý přístup k uvolňování pravidel veřejné podpory a nahradit jej stabilním a dlouhodobě udržitelným rámcem. Stávající flexibilita, zavedená v reakci na krizové situace, by totiž mohla v delším horizontu ohrozit integritu vnitřního trhu, prohloubit rozdíly mezi členskými státy a vyvolat nežádoucí závody o dotace. Budoucí úpravy pravidel veřejné podpory by proto měly vycházet z důkladné analýzy dopadů, úzké spolupráce mezi Komisí a členskými státy a zároveň směřovat ke snižování administrativní zátěže. Veřejná podpora tak může zůstat nástrojem odolnosti i konkurenceschopnosti v dynamickém prostředí evropské energetiky a hospodářství vůbec¹⁵⁵.

¹⁵⁵ Viz. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2024. Česko a další členské státy žádají zaměření na dlouhodobou konkurenceschopnost. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 4. dubna 2024 [cit. 2025-04-23]. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz/cs/tiskove-zpravy/verejna-podpora/cesko-a-dalsi-clenske-staty-zadaji-zamereni-na-dlouhodobou-konkurenceschopnost.html>

POUŽITÁ LITERATURA

1. BALOUNOVÁ, Eva. *Kompenzace nárůstu cen energií ve vybraných státech – Vybraná témata, č. 14/2021*. Praha: Kancelář Poslanecké sněmovny, 2021.
2. ČESKO. Zákon č. 215/2004 Sb., o úpravě některých vztahů v oblasti veřejné podpory a o změně zákona o podpoře výzkumu a vývoje. In: *Zákony pro lidi.cz [online]*. © AION CS 2010-2025 [cit. 2025-03-25]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-215>
3. ČESKO. Zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. In: *Zákony pro lidi.cz [online]*. © AION CS 2010-2025 [cit. 2025-03-31]. Dostupné z: [273/1996 Sb. Zákon o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže](#)
4. ČESKO. Zákon č. 458/2000 Sb., energetický zákon. In: *Zákony pro lidi.cz [online]*. © AION CS 2010–2025 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: [458/2000 Sb. Energetický zákon](#)
5. Český rozhlas, 2023. Vláda zrušila dotace pro teplárny ve výši 17 miliard. ‚Utrpí zákazníci,‘ kritizuje rozhodnutí Topolánek. iROZHLAS.cz [online]. Praha: Český rozhlas, 11. října 2023 [cit. 2025-04-19]. Dostupné z: [Vláda zrušila dotace pro teplárny ve výši 17 miliard. ‚Utrpí zákazníci,‘ kritizuje rozhodnutí Topolánek | iROZHLAS – spolehlivé zprávy](#)
6. DE BÚRCA, Gráinne a Paul CRAIG. *EU Law: text, cases, and materials – 7. vydání*. Oxford: Oxford University Press, 2020. ISBN: 9780198859840.
7. Energie.cz, 2022. Jak funguje Evropská energetická burza? In: *energie.cz [online]*. 2022 [cit. 2025-04-22]. Dostupné z: [Může za zdražování Evropská energetická burza? | Energie.cz](#)
8. Evropská komise, 2008. Sdělení Komise o použití článků 87 a 88 Smlouvy o ES na státní podpory ve formě záruk (2008/C 155/02). In: *eur-lex.europa.eu [online]*. Brusel: Evropská komise, 20. června 2008 [cit. 2025-03-27]. Dostupné z: [eur-lex.europa.eu](#)
9. Evropská komise, 2012. Sdělení Komise – Rámec Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby (2012/C 8/03). In: *eur-lex.europa.eu [online]*. Brusel: Evropská komise, 11. ledna 2012 [cit. 2025-03-05]. Dostupné z: [Úřední věstník C 8/2012](#)

10. Evropská komise, 2012. Sdělení Komise – Rámec Evropské unie pro státní podporu ve formě vyrovnávací platby za závazek veřejné služby (2012/C 8/03). In: *eur-lex.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 11. ledna 2012 [cit. 2025-03-05]. Dostupné z: Úřední věstník C 8/2012
11. Evropská komise, 2016. Sdělení Komise o pojmu státní podpora uvedeném v čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie. In: *eur-lex.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 19. července 2016 [cit. 2024-10-28]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A52016XC0719%2805%29>
12. Evropská komise, 2022. Evropská komise schválila České republice program podpory na kompenzaci energeticky náročných podniků za nepřímé náklady na emise. In: *ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 16. března 2022 [cit. 2025-04-19]. Dostupné z: Státní podpora: Komise schválila český režim ve výši 1,4 miliardy EUR
13. Evropská komise, 2022. Sdělení Komise – Dočasný krizový rámec pro opatření státní podpory na podporu hospodářství po agresí Ruska vůči Ukrajině. In: *eur-lex.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 20. července 2022 [cit. 2025-04-16]. Dostupné z: eur-lex.europa.eu
14. Evropská komise, 2022. Sdělení Komise – Pokyny pro státní podporu v oblasti klimatu, životního prostředí a energetiky na rok 2022 (C/2022/481). In: *eur-lex.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 18. února 2022 [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: eur-lex.europa.eu
15. Evropská komise, 2023. Státní podpora: Komise schválila český režim ve výši 5 miliard eur na podporu výrobců energie v souvislosti s ruskou válkou proti Ukrajině. In: *ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 26. července 2023 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: Komise schválila český režim na podporu výrobců energie
16. Evropská komise, 2023. Státní podpora: V souvislosti s ruskou válkou proti Ukrajině schválila Komise český režim ve výši 800 milionů eur na podporu podniků, které se potýkají se zvýšenými náklady na energii. In: *czechia.representation.ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 23. srpna 2023 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: Státní podpora: V souvislosti s ruskou válkou proti Ukrajině schválila Komise český režim ve výši 800 milionů eur na podporu podniků, které se potýkají se zvýšenými náklady – Evropská komise

17. Evropská komise, 2024. State aid to support construction of nuclear power plant in Czechia. In: *ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 30. dubna 2024 [cit. 2025-04-19]. Dostupné z: [State aid to support construction of nuclear power plant](#)
18. Evropská komise, 2024. Systém EU pro obchodování s emisemi (EU ETS): o systému EU ETS. In: *climate.ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise [cit. 2025-04-19]. Dostupné z: [About the EU ETS – European Commission](#)
19. Evropská komise, Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž, 2018. EU competition policy in action. In: *op.europa.eu* [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 23. února 2018 [cit. 2025-02-11]. Dostupné z: <https://data.europa.eu/doi/10.2763/897035>.
20. Evropská komise, Generální ředitelství pro komunikaci, 2020. Jednotný trh. In: *op.europa.eu* [online]. Brusel: Úřad pro publikace Evropské unie, 28. října 2020 [cit. 2025-02-11]. Dostupné z: <https://data.europa.eu/doi/10.2775/89827>
21. Evropská komise. 2023. Státní podpora: Evropská komise schválila český program v hodnotě 2,4 miliardy eur na podporu výroby udržitelného biometanu. In: *ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 31. října 2023 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: [Státní podpora: Evropská komise schválila český program v ho](#)
22. Evropská komise. 2023. Státní podpora: Evropská komise schválila český program v hodnotě 2,4 miliardy eur na podporu výroby udržitelného biometanu. In: *ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 26. června 2023 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/ip_23_3383
23. Evropská komise. 2023. Státní podpora: V souvislosti s ruskou válkou proti Ukrajině schválila Komise český režim ve výši 718 milionů eur na podporu teplárenství. In: *ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 19. června 2023 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: [Státní podpora: Komise schválila český režim ve výši 718 mil](#)
24. Evropská komise. 2024. Komise schvaluje státní podporu na výstavbu jaderné elektrárny v Česku. In: *ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 30. dubna 2024 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: [Státní podpora na výstavbu jaderné elektrárny](#)

25. Evropská rada, Rada Evropské unie, 2024. Jednotný trh EU. In: *consilium.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská rada, Rada Evropské unie, 26. září 2024 [cit. 2025-02-11]. Dostupné z: [Jednotný trh EU - Consilium](#)
26. EVROPSKÁ UNIE. 2022. Rozhodnutí Komise C(2022) 1591 final ve věci State Aid SA.100159 (2021/N) – Czechia. In: *competition-cases.ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 14. března 2022 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: <https://competition-cases.ec.europa.eu/cases/SA.100159>
27. EVROPSKÁ UNIE. 2023. Rozhodnutí Komise C(2023) 4065 final ve věci State Aid SA.107597 (2023/N) – Czechia (TCTF: The programme to support the customers of heat industry related to the high price of heat energy). In: *competition-cases.ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 13. června 2023 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: <https://competition-cases.ec.europa.eu/cases/SA.107597>
28. EVROPSKÁ UNIE. 2023. Rozhodnutí Komise C(2023) 5110 final ve věci State Aid SA.103703 (2023/NN) – Czechia. In: *competition-cases.ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 7. července 2023 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: <https://competition-cases.ec.europa.eu/cases/SA.103703>
29. EVROPSKÁ UNIE. 2023. Rozhodnutí Komise C(2023) 5799 final ve věci State Aid SA.107138 (2023/N) – Czechia (Temporary scheme to reduce the impact of natural gas and electricity prices). In: *competition-cases.ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 28. července 2023 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: <https://competition-cases.ec.europa.eu/cases/SA.107138>
30. EVROPSKÁ UNIE. 2023. Rozhodnutí Komise C(2023) 7437 final ve věci State Aid SA.104686 (2023/N) – Czechia (Support for biomethane). In: *competition-cases.ec.europa.eu* [online]. Brusel: Evropská komise, 28. září 2023 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: <https://competition-cases.ec.europa.eu/cases/SA.104686>
31. EVROPSKÁ UNIE. 2024. Rozhodnutí Komise C(2024) 2858 final ve věci State Aid SA.58207 (2021/N), které Česká republika plánuje realizovat na podporu výstavby a provozu nového jaderného bloku v Dukovanech. In: *competition-cases.ec.europa.eu*

[online]. Brusel: Evropská komise, 30. dubna 2024 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: <https://competition-cases.ec.europa.eu/cases/SA.58207>

32. EVROPSKÁ UNIE. Kodex osvědčených postupů pro řízení ve věcech kontroly státní podpory (2018/C 253/05). In: *EUR-Lex* © [online] [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: eur-lex.europa.eu
33. EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/943, o vnitřním trhu s elektřinou. In: *EUR-Lex* © [online] [cit. 2025-03-15]. Dostupné z: eur-lex.europa.eu
34. EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Komise (EU) č. 2023/2831, o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis. In: *EUR-Lex* © [online] [cit. 2025-03-05]. Dostupné z: eur-lex.europa.eu
35. EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Komise (EU) č. 2023/2832, o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis udílenou podnikům poskytujícím služby obecného hospodářského zájmu. In: *EUR-Lex* © [online] [cit. 2025-03-05]. Dostupné z: eur-lex.europa.eu
36. EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Komise (EU) č. 651/2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem. In: *EUR-Lex* © [online] [cit. 2025-02-26]. Dostupné z: eur-lex.europa.eu
37. EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků (nařízení o spojování). In: *EUR-Lex* © [online]. [cit. 2024-11-26]. Dostupné z: eur-lex.europa.eu
38. EVROPSKÁ UNIE. Nařízení Rady (EU) 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie. In: *EUR-Lex* © [online] [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: eur-lex.europa.eu
39. EVROPSKÁ UNIE. Smlouva o Evropské unii. In: *EUR-Lex* © [online] [cit. 2025-03-12]. Dostupné z: eur-lex.europa.eu
40. EVROPSKÁ UNIE. Smlouva o fungování Evropské unie. In: *EUR-Lex* © [online] [cit. 2025-02-26]. Dostupné z: eur-lex.europa.eu

41. HANCHER, Leigh a PIERNAS LÓPEZ, Juan Jorge, eds. *Research Handbook on European State Aid Law - 2. vyd.* Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2021. ISBN: 978-1-78990-924-1.
42. iUHLLI.cz, 2022. ČEPS: Česko musí zavést kapacitní mechanismy. In: *iuhli.cz* [online]. Praha: iUHLLI.cz, 24. března 2022 [cit. 2025-04-19]. Dostupné z: [ČEPS: Česko musí zavést kapacitní mechanismy](#)
43. KOLEKTIV AUTORŮ. *Trh s elektřinou. Úvod do liberalizované energetiky – 2. vydání.* Praha: Asociace energetických manažerů, 2016. ISBN: 978-80-260-9212-4.
44. KRIZOVÝ INFORMAČNÍ TÝM MV. *Válka a energetická krize: veřejné politiky státu v době nejistoty.* Praha: Ministerstvo vnitra České republiky, 14. prosince 2022. Dostupné z: <https://mv.gov.cz/clanek/krizovy-informacni-tym-ministerstva-vnitra.aspx>
45. KUPČÍK, Jan a kol. *Moderní soutěžní právo a ekonomie.* Praha: C.H. Beck, 2024. ISBN: 978-80-7400-973-0.
46. MELZER, Filip. *Metodologie nalézání práva: úvod do právní argumentace - 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2011. ISBN: 978-80-7400-382-0.
47. Ministerstvo životního prostředí, 2023. Energetická krize zcela neskončila. Vládní kroky však zmírily dopady růstu cen na domácnosti, cílená podpora zajistí dlouhodobé řešení energetické nouze. In: *mzp.gov.cz* [online]. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 28. srpna 2023 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: <https://mzp.gov.cz/cz/energeticka-krize-zcela-neskoncila>
48. Odbor rozpočtu Ministerstva pro místní rozvoj ČR a odbor veřejné podpory ÚOHS, 2013. Manuál služeb obecného hospodářského zájmu. In: *uohs.gov.cz* [online]. Praha: Odbor mezinárodních a vnějších vztahů ÚOHS, 9. července 2013 [cit. 2025-03-05]. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz>
49. OCHRANA, František. *Metodologie vědy, vědecké metody a metodika práce.* Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2019. ISBN: 978-80-246-4200-0.
50. QUIGLEY, Conor. *European state aid law and policy - third edition.* Oxford and Portland, Oregon: Hart Publishing, 2015. ISBN: 978-1-84946-627-1.
51. RAUS, David, ORŠULOVÁ Andrea. *Zákon o ochraně hospodářské soutěže: komentář- 2. vydání.* Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN: 978-80-7598-447-0.

- 52.** Rozhodnutí Komise ze dne 20. 11. 2007, věc C 36/A/06 (Nuova Terni Industrie Chimiche SpA proti Komisi, ke státní podpoře – vyvlastnění – náhrada). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 53.** Rozhodnutí Komise ze dne 27. 7. 2017, věc C(2017) 5176 (o režimu podpor č. SA.38398 (2016/C, ex 2015/E), který zavedla Francie – zdanění přístavů ve Francii). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 54.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. 7. 1996, věc C-39/94, ECLI:EU:C:1996:285 (SFEI a další proti La Poste a dalším, ke státní podpoře – logistická a obchodní pomoc poskytovaná veřejným podnikem jeho dceřiným společností, které se řídí soukromým právem a vykonávají činnost otevřenou volné soutěži – odměna nižší, než jaká je požadována za běžných tržních podmínek). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 55.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 12. 10. 2000, věc C-480/98, ECLI:EU:C:2000:559 (Španělské království proti Komisi Evropských společenství, ke státní podpoře – vrácení protiprávní podpory – vnitrostátní právní předpisy, které brání vyplacení úroků v případě podniků v platební neschopnosti). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 56.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 12. 7. 1973, věc 70-72, ECLI:EU:C:1973:87 (Komise Evropských společenství proti Spolkové republice Německo, k podporám poskytovaným státy nebo ze státních prostředků – existující systémy podpor – zrušení nebo změna – aspekty podpory neslučitelné se smlouvou). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 57.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 14. 10. 1987, věc 248/84, ECLI:EU:C:1987:437 (Spolková republika Německo proti Komisi Evropských společenství, ke státní podpoře – podpora poskytovaná regionálními nebo místními orgány – rozhodnutí komise o neslučitelnosti programu podpory se společným trhem). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 58.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. 3. 1994, věc C-387/92, ECLI:EU:C:1994:100 (Banco Exterior de España proti Ayuntamiento de Valencia, k hospodářská soutěž – veřejné podniky – osvobození od daně – zneužití dominantního postavení – státní podpora). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 59.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. 5. 2002, věc C-482/99, ECLI:EU:C:2002:294 (Francie proti Komisi, ke státní podpoře - čl. 87 odst. 1 ES – podpora poskytnutá

Francouzské republice ve prospěch společnosti Stardust Marine). Dostupné z: eur-lex.europa.eu

- 60.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 16. 6. 1987, věc 84/82, ECLI:EU:C:1984:117 (Komise proti Itálii, k transparentnosti finančních vztahů mezi členskými státy a veřejnými podniky). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 61.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 17. 6. 1999, věc C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, (Belgie proti Komisi, ke státní podpoře – poskytování zvýšených slev na příspěvcích na sociální zabezpečení některým podnikům – opatření sociální povahy). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 62.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 18. 3. 1997, věc C-343/95, ECLI:EU:C:1997:160 (Calì & Figli proti SEPG, k zneužití dominantního postavení). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 63.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 19. 12. 2013, věc C-262/12, ECLI:EU:C:2013:851 (Association Vent De Colère! proti Ministre de l'Écologie, k řízení o předběžné otázce – státní podpora – pojem „státní zásah nebo zásah za použití státních prostředků“ – elektřina vyrobená ve větrných elektrárnách – povinnost výkupu za cenu vyšší, než je tržní cena – plná kompenzace). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 64.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 19. 7. 2016, věc C-526/14, ECLI:EU:C:2016:570, (Tadej Kotnik a další proti Državni zbor Republike Slovenije, ke státní podpoře – státní podpory ve prospěch bank v souvislosti s finanční krizí – sdílení nákladů – zásada ochrany legitimního očekávání). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 65.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 2. 7. 1974, věc 173/73, ECLI:EU:C:1974:71 (Itálie proti Komisi, ke státní podpory poskytované členskými státy – zákaz – cíl – předmět podpory). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 66.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 20. 3. 1984, věc 118/85, ECLI:EU:C:1987:283 (Spolková republika Německo proti Komisi Evropských společenství, k podporám poskytovaným státy – plány na poskytnutí podpory – přezkum komisí – předběžný přezkum a hlavní přezkum – slučitelnost podpory se společným trhem). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 67.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 24. 7. 2003, věc C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415 (Altmark Trans proti Nahverkehrsgesellschaft Altmark, k provozování služeb

pravidelné městské, příměstské a regionální dopravy – pojem státní podpora – vyrovnání představující protihodnotu plnění závazků veřejné služby). Dostupné z: eur-lex.europa.eu

- 68.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 27. 3. 1980, věc 61/79, ECLI:EU:C:1980:100, (Amministrazione delle finanze dello Stato proti Denkavit italiana Srl, ke státní podpoře – vrácení neoprávněně vybraných poplatků). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 69.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 27. 9. 1988, spojené věci 106 až 120/87, ECLI:EU:C:1988:457 (Asteris AE a další proti Řecké republice a Evropskému hospodářskému společenství, k podporám poskytované státy – náhrada škody způsobené státem, za kterou stát odpovídá). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 70.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 29. 4. 2004, věc C-278/00, ECLI:EU:C:2004:239, (Řecko v. Komise, ke státní podpoře – vyrovnání dluhů zemědělských družstev orgány veřejné správy). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 71.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 29. 4. 2004, věc C-372/97, ECLI:EU:C:2004:234, (Itálie proti Komisi, ke státní podpoře – ovlivnění obchodu mezi členskými státy a narušení hospodářské soutěže - existující nebo nové podpory). Dostupné z: curia.europa.eu
- 72.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 4. 5. 1988, věc 30/87, ECLI:EU:C:1988:225 (Corinne Bodson proti SA Pompes funèbres des régions libérées, k hospodářské soutěži, pohřební službě, výhradním zvláštním právům). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 73.** Rozsudek Soudního dvora ze dne 8. 5. 2003, spojené věci C-328/99 a C-399/00, ECLI:EU:C:2003:252 (Itálie a SIM 2 Multimedia SpA proti Komisi, ke státní podpoře – podpora ze státních prostředků – podpora poskytnutá soukromoprávní společností, která je v podstatě ve vlastnictví orgánu veřejné moci – prostředky podniku zůstávají trvale pod veřejnou kontrolou). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 74.** Rozsudek soudu prvního stupně EU ze dne 5. 4. 2006, věc T-351/02 (Deutsche Bahn AG proti Komisi, k pojmu podpora, přičitatelnost státu, rovné zacházení). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 75.** Rozsudek Soudu prvního stupně Evropské unie ze dne 12. 12. 1996, věc T-358/94, ECLI:EU:T:1996:194 (Air France proti Komisi Evropských společenství, ke státní podpoře - podpora poskytovaná prostřednictvím veřejnoprávního subjektu zřízeného

státem - kritéria pro posouzení, zda se jedná o součást veřejného sektoru - podpora ze státních prostředků - investice realizovaná prostřednictvím návratných finančních prostředků ze soukromých zdrojů, které spravuje veřejnoprávní subjekt.). Dostupné z: eur-lex.europa.eu

- 76.** Rozsudek Soudu prvního stupně Evropské unie ze dne 15. 6. 2000, spojené věci T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 to 607/97, T-1/98, T-3/98 to T-6/98 a T-23/98, ECLI:EU:T:2000:151 (Alzetta a další proti Komisi, ke státní podpoře - ovlivnění obchodu mezi členskými státy a narušení hospodářské soutěže). Dostupné z: curia.europa.eu
- 77.** Rozsudek Soudu prvního stupně Evropské unie ze dne 26. 6. 2008, věc T-442/03, ECLI:EU:T:2008:228 (SIC proti Komisi, ke státním podporám - rozhodnutí, kterým se prohlašuje, že některá opatření nepředstavují státní podpory a jiná jsou slučitelná se společným trhem). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 78.** Rozsudek Soudu prvního stupně Evropské unie ze dne 29. 9. 2000, věc T-55/99, ECLI:EU:T:2000:223 (Confederación Española de Transporte de Mercancías proti Komisi, ke státní podpoře - ovlivnění obchodu mezi členskými státy a narušení hospodářské soutěže - zásada proporcionality). Dostupné z: curia.europa.eu
- 79.** Rozsudek Soudu prvního stupně Evropské unie ze dne 5. 4. 2006, věc T-351/02, ECLI:EU:T:2006:104 (Deutsche Bahn AG proti Komisi, k pojmu podpory - přičitatelnost státu – osvobození od daně). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 80.** Rozsudek Soudu prvního stupně Evropské unie ze dne 6. 3. 2002, spojené věci T-92/00 a T-103/00, ECLI:EU:T:2002:61 (Territorio Histórico de Álava proti Komisi, ke státní podpoře - pojem státní podpory - selektivní povaha). Dostupné z: curia.europa.eu
- 81.** Rozsudek Soudu prvního stupně Evropské unie ze dne 6. 7. 1995, Spojené věci T-447/93, T-448/93 a T-449/93, ECLI:EU:T:1995:130, (Associazione Italiana Tecnico Economica del Cemento a British Cement Association a Blue Circle Industries plc a Castle Cement Ltd a The Rugby Group plc a Titan Cement Company SA proti Komisi, ke státní podpoře – obecný režim podpory schválený Komisí - schválení podmíněno oznámením jednotlivých významných případů za účelem přezkoumání jejich dopadu na obchod a hospodářskou soutěž uvnitř Společenství - Komise povinna provést stanovené přezkoumání). Dostupné z: eur-lex.europa.eu

- 82.** Stanovisko generálního advokáta Fennellyho ze dne 26. 11. 1998, věc C-251/97, ECLI:EU:C:1998:572 (Francie proti Komisi, k pojmu veřejné podpory – úleva na příspěvcích na sociální zabezpečení jako náhrada nákladů, které podnikům vznikají z kolektivních smluv). Dostupné z: eur-lex.europa.eu
- 83.** TOMÁŠEK, Michal et al. *Smlouva o fungování EU; Smlouva o EU; Listina základních práv EU: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2022. ISBN: 978-80-7676-508-5.
- 84.** Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2022. Evropská komise schválila České republice program podpory na kompenzaci energeticky náročných podniků za nepřímé náklady na emise. In: uohs.gov.cz [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 16. března 2022 [cit. 2025-04-19]. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/verejna-podpora/3273-evropska-komise-schvalila-ceske-republice-program-podpory>
- 85.** Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2022. O Úřadu – poslání a kompetence. In: uohs.gov.cz [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 18. června 2024 [cit. 2025-03-31]. Dostupné z: [Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | O Úřadu](#)
- 86.** Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2023. Evropská komise schválila český program na podporu výroby biometanu. In: uohs.gov.cz [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 1. listopadu 2023 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: [Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | Tiskové zprávy z oblasti veřejné podpory | Evropská komise schválila český program na podporu výroby biometanu](#)
- 87.** Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2023. Evropská komise schválila České republice program ve výši 19 miliard korun na podporu podniků, které se potýkají se zvýšenými náklady na energii. In: uohs.gov.cz [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 23. srpna 2023 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: [Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | Tiskové zprávy z oblasti veřejné podpory | Evropská komise schválila České republice program ve výši 19 miliard korun na podporu podniků, které se potýkají se zvýšenými náklady na energii](#)
- 88.** Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2023. Evropská komise schválila Česku podporu pro teplárenství ve výši 17 miliard korun. In: uohs.gov.cz [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 19. června 2023 [cit. 2025-04-19]. Dostupné z: [Úřad](#)

pro ochranu hospodářské soutěže | Tiskové zprávy z oblasti veřejné podpory | Evropská komise schválila Česku podporu pro teplárenství ve výši 17 miliard korun

89. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2023. Evropská komise schválila Česku podporu pro teplárenství ve výši 17 miliard korun. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 19. června 2023 [cit. 2025-04-19]. Dostupné z: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | Tiskové zprávy z oblasti veřejné podpory | Evropská komise schválila Česku podporu pro teplárenství ve výši 17 miliard korun
90. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2024. Česko a další členské státy žádají zaměření na dlouhodobou konkurenceschopnost. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 4. dubna 2024 [cit. 2025-04-23]. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz/cs/tiskove-zpravy/verejna-podpora/cesko-a-dalsi-clenske-staty-zadaji-zamereni-na-dlouhodobou-konkurenceschopnost.html>
91. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2024. Definiční znaky veřejné podpory. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 1. června 2024 [cit. 2025-03-26]. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz/cs/verejna-podpora>
92. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2024. Evropská komise povolila veřejnou podporu na výstavbu nového bloku v JE Dukovany. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 30. dubna 2024 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | Tiskové zprávy z oblasti veřejné podpory | Evropská komise povolila veřejnou podporu na výstavbu nového bloku v JE Dukovany
93. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2024. Mezinárodní spolupráce. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 1. května 2024 [cit. 2025-04-01]. Dostupné z: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | Mezinárodní spolupráce
94. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 2024. Možnosti podpory v oblasti energetiky v kontextu současné krize a pravidla pro veřejnou podporu. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 25. července 2025 [cit. 2025-04-16]. Dostupné z: <https://uohs.gov.cz/cs/verejna-podpora/energeticka-krize-a-pravidla-verejne-podpory>
95. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. 2023. Evropská komise schválila pět miliard eur na podporu velkých českých výrobců energie. In: *uohs.gov.cz* [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, 26. července 2023 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z:

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže | Tiskové zprávy z oblasti veřejné podpory | EK schválila pět miliard eur na podporu velkých českých výrobců energie

96. Úřad vlády České republiky, 2022. Zástupci vlády prodiskutovali se členy Národní ekonomické rady vlády, jak řešit dopady energetické krize. In: *vlada.gov.cz* [online]. Praha: Úřad vlády České republiky, 25. srpna 2022 [cit. 2025-04-20]. Dostupné z: <https://vlada.gov.cz/cz/media-centrum/aktualne/jak-resit-dopady-energeticke-krize>
97. VERSCHUUR, Steven a SBROLLI, Cecilia. 2020. The European Green Deal and State Aid: The Guidelines on State Aid for Environmental Protection and Energy Towards the Future. In: *European State Aid Law Quarterly* [online]. 19(3), s. 284–289 [cit. 2025-04-16]. Dostupné z: [The European Green Deal and State Aid: The Guidelines on State Aid for Environmental Protection and Energy Towards the Future The Guidelines on State Aid for Environmental Protection and Energy Towards the Future on JSTOR](#)
98. Vláda České republiky. 2022. Důvodová zpráva k nařízení vlády ze dne 14. 12. 2022, kterým se mění nařízení vlády č. 565/2020 Sb., o podmínkách poskytnutí kompenzací nepřímých nákladů pro odvětví, u kterých bylo zjištěno značné riziko úniku uhlíku. In: *zakonyprolidi.cz* [online]. Praha: Vláda ČR, 20. října 2022 [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: [Zákony pro lidi | Monitor změn](#)
99. Vláda hodila přes palubu zákazníky tepláren a neplní své programové prohlášení. 2023. Článek ze dne 13. října 2023. In: *www.komunalniekologie.cz* [online]. [cit. 2025-04-21]. Dostupné z: [Vláda hodila přes palubu zákazníky tepláren a neplní své programové prohlášení | Komunální ekologie](#)